

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ
МАСТЕР АКАДЕМСКИХ СТУДИЈА
ПРАВО

КЊИГА ПРЕДМЕТА

Београд
2019

Облигационо право – Пуноважност уговора			
Наставници: проф. др Драгор Хибер, проф. др Марко Ђурђевић, проф. др Марија Караникић Мирић			
Статус предмета: обавезни - Грађанскоправни модул, Имовинско-правни под-модул I			
Број ЕСПБ: 20			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Проширивање и продубљивање знања из области пуноважности уговора у грађанском праву, како нашем тако и упоредном праву и тиме стицање таквих компетенција које омогућавају да се по окончању студија кандидат самостално и професионално бави питањима везаним за пуноважност уговора у пракси. Циљ овог предмета је, поред тога, да пружи неопходан основ за савладавање јавнобележничког и земљишнокрњичког права и бављење пословима из ових области.			
Исход предмета: Студент стиче продубљена, темељна знања из области пуноважности уговора, знања и способност критичког разматрања проблематике пуноважности уговора.			
Садржај предмета: Услови пуноважности уговора (способност уговарања; сагласност воља; предмет уговора, основ (кауза); форма уговора); Санкције правила о пуноважности уговора (дуалитет неважности; ништави уговори; рушљиви уговори; неправичне уговорне одредбе у општим условима формуларних уговора; неправичне уговорне одредбе у потрошачким уговорима)			
Литература:			
Обавезна: Уџбеници облигационог права (О. Антић, С. Перовић, Ј. Радишић, Ј. Салма, Б. Лоза...); Коментари ЗОО (Благојевић/Круљ, Перовић); М. Орлић ("Закључење уговора")			
Допунска: С. Перовић ("Забрањени уговори", "Формални уговори"); И. Јанковец ("Уговорна одговорност"); Д. Хибер ("Заблуда при закључењу уговора"); М. Ђурђевић ("Уговор по приступу"); М. Живковић ("Обим сагласности неопходан за закључење уговора"); М. Константиновић ("Оштећење преко половине и зеленашки уговори"); О. Станковић ("О појму и врстама заступништва"); Д. Хибер ("Заблуда о праву према ЗОО и његовој примени"); О. Антић ("Кауза"); Л. Карамарковић ("Апсолутно ништави уговори"); Н. Јовановић ("Појам уговора у англосаксонском праву"); Д. Павић ("Јавни поредак заштите"); Jean Hauser ("Јавни поредак у породичним односима"); Jacques Ghestin ("Корисно и правично у уговорима"); М. Караникић ("Неправичне одредбе у потрошачким уговорима")			
Број часова активне наставе: 150		Теоријска настава: 75	Практична настава: 75
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	Поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Јавнобележничко право			
Наставници: проф. др Дејан Ђурђевић, проф. др Драгор Хибер, проф. др Милош Живковић			
Статус предмета: изборни – Грађанскоправни модул, Имовинско-правни под-модул I			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Стицање продубљених знања и компетенција неопходних ради обављања послова из области јавнобележничког права.			
Исход предмета: Студент је стекао знање и вештине које омогућавају да се самостално, компетентно и професионално критички анализира и примењује знања из области јавнобележничког права.			

Садржај предмета: Појам јавног бележника (нотара) и бележничког (нотаријалног) права; однос јавнобележничке делатности и делатности адвоката, судова и јавних служби. Нотаријално организационо право, Тарифник, Одговорност нотара, Надзор над радом нотара, Престанак делатности. Нотаријални поступак. Нотаријално материјално право. Искључива и супсидијерна надлежност нотара. Надлежност конкурента.			
Литература: Драгор Хибер, Јавнобележничко право, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2006 и каснија издања.			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методe извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

<i>Земљишнокњижно право</i>			
Наставници: проф. др Драгор Хибер, проф. др Милош Живковић доц. др Ненад Тешић, доц. др Катарина Доловић Бојић			
Статус предмета: изборни – Грађанскоправни модул, Имовинско-правни под-модул I			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен /			
Циљ предмета: Стицање продубљених знања и компетенција неопходних ради обављања послова из области земљишнокњижног права.			
Исход предмета: Студент је стекао знање и вештине које омогућавају да се самостално, компетентно и професионално критички анализира и примењује знања из области земљишнокњижног права.			
Садржај предмета: 1. Регистри непокретности 2. Земљишнокњижни систем 3. Тапијски систем. 4. Начела земљишних књига. 5. Уписи (Укњижба, Предбележба, Забележба) 6. Јединствена евиденција непокретности. 7. Катастар непокретности.			
Литература: Обрен Станковић, Миодраг Орлић, Стварно право, Номос Београд, 1996 и каснија издања, Миодраг Орлић (ур) Земљишне књиге и јавна евиденција - Анали Правног факултета Универзитета у Београду, 2003.			
Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5	
Методe извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

<i>Облигационо право – Уговорна одговорност за штету</i>			
Наставници: проф. др Драгор Хибер, проф. др Марко Ђурђевић, проф. др Марија Караникић Мирић			
Статус предмета: обавезни – Грађанскоправни модул, Имовинско-правни подмодул II			
Број ЕСПБ: 20			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: упознавање и разумевање дејстава облигације као последице чињенице да је облигација настала и одговорности за неиспуњење облигације; анализа права повериоца да захтева			

испуњење и правних последица чињенице неиспуњења у упоредном и српском праву; стицање знања о правним принципима који владају у материји уговорне одговорности и уочавање главних праваца развоја компаративног законодавства, права Европске уније и научне мисли; развијање способности за уочавање и решавање проблема који се у вези са извршењем и повредама уговорних обавеза испољавају у пословној и судској пракси.

Исход предмета: Студенти ће успешним савладавањем материје курса стећи продубљена знања о правилима која уређују односе који настају у случају неиспуњења уговорне обавезе од стране дужника и посматрањем уговорне одговорности из другачијег угла развити способност да критички анализирају и примењују норме овог дела облигационог права.

Садржај предмета:

I Општа правила о одговорности дужника (202-205 Скица)

II Поређење уговорне и вануговорне одговорности

III Појам повреде уговорне обавезе

IV Повериочева права:

1. Право на накнаду штете – Општа правила (206 Скица)

а) Накнада одређена од суда (207-214 Скица, 262-269 ЗОО)

б) Уговорна казна (215-222 Скица, 270-276 ЗОО) – накнада коју су уговориле саме стране

в) Законска камата – накнада коју је одредио законодавац (223-225 Скица, 277-279 ЗОО)

2. Вршење дужникових права (226 Скица) и опозивање његових послова (побијање дужникових правних радњи – *Actio Pauliana*) (227-232 Скица, 280-285 ЗОО)

3. Право задржавања (*Ius retentionis*) (233-236 Скица, 286-289 ЗОО)

4. Повериочева права у посебним случајевима:

а) Када се обавеза састоји у давању ствари одређених по роду (237 Скица, 290 ЗОО)

б) Кад се обавеза састоји у чињењу (238 Скица, 291 ЗОО)

в) Кад се обавеза састоји у нечињењу (239 Скица, 292 ЗОО)

г) Право да се захтева накнада уместо дусуђеног предмета (240 Скица, 293 ЗОО)

д) Судски пенали (241 Скица, 294 ЗОО)

Поред наведене материје, за уговорну одговорност од значаја је и с њом се граничи читав низ тема. Ту долазе појам уговора и општи услови за његово закључење, раскид и поништај уговора – нарочито раскид због неиспуњења и престанак уговора услед немогућности испуњења, одговорност за физичке и правне недостатке, испуњење уговора и тако даље. Дакле, све оно што спада у инструменте за разумевање концептуалног окружења у којем се јавља и операционализује појам уговорне одговорности.

Литература:

Обавезна:

Уџбеници облигационог права (О. Антић, С. Перовић, Ј. Радишић, Ј. Салма, Б. Лоза), посебно њихови делови који се тичу дејства облигација; Коментари ЗОО: Благојевић/Круљ; С. Перовић (чланови 262-294); И. Јанковец, Уговорна одговорност

Допунска:

М. Орлић, Закључење уговора; Оливер Антић, Правна природа уговорних облигација, Правни живот 10/2006; Младен Драшкић, Анали ПФ, Границе одговорности дужника за штету причињену повредом уговорних обавеза, (Ч), 3–4/85, стр. 365–370; Михаило Константиновић, Анали ПФ, Основ одговорности за проузроковану штету, (Ч), 3–4/82, стр. 507–518; Михаило Константиновић, Анали ПФ, Природа уговорне казне. – Смањење од стране суда, (СП), 2/53, стр. 209–215; 3–4/82, стр. 520–526; Димитар Поп-Георгиев, Анали ПФ, Уговорна одговорност према Закону о облигационим односима, (Ч), 3–5/78, стр. 451–464; Предраг Шулерић, Анали ПФ, Конкуренција деликтне и уговорне одговорности (проблем избора одштетног захтева), (Ч), 1–3/91, стр. 344–351; Слободан Перовић, Основ уговорне и деликтне одговорности, Правни живот 3-4/2004; Александар Јакшић, Квалификација уговорне и вануговорне одговорности за штету, Правни живот 10/1992; Ивица Јанковец, Анали ПФ, Значај кривице као претпоставке за наступање уговорне одговорности, (Ч), 6/90, стр. 685–701; Драган Павић, Судска контрола висине уговорне казне, Правни живот 10/2000.

Број часова активне наставе: 150

Теоријска настава: 75

Практична настава: 75

Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Стварноправно обезбеђење потраживања

Наставници: проф. др Драгор Хибер, проф. др Милош Живковић, доц. др Ненад Тешић, доц. др Катарина Доловић Бојић

Статус предмета: изборни – Грађанскоправни модул, Имовинско-правни подмодул II

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета: Стицање продубљених знања и компетенција неопходних ради обављања послова из области обезбеђења потраживања.

Исход предмета: Студент је стекао знање и вештине које омогућавају да се самостално, компетентно и професионално критички анализира и примењује знања из области обезбеђења потраживања.

Садржај предмета: Заложно право. Уговорно-судска залога. Судско заложно право. Законско заложно право. Заложно право на потраживањима. Хипотека. Реални дуг. Pactum reservati domini, Лизинг.

Литература: Обрен Станковић, Миодраг Орлић, Стварно право, Номос Београд, 1996 и каснија издања

Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
--	--------------------------------	--------------------------------

Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Право извршног поступка

Наставници: проф. др Александар Јакшић, проф. др Дејан Ђурђевић, проф. др Никола Бодирога

Статус предмета: изборни – Грађанскоправни модул, Имовинско-правни подмодул II

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета: Стицање продубљених знања и компетенција из области извршног права.

Исход предмета: Студент је стекао знање и вештине које омогућавају да се самостално, компетентно и професионално критички анализира и примењује знања из области извршног процесног права.

Садржај предмета: Извор извршног поступка, Примена Европске конвенције о људским правима у извршном поступку. Извршитељ у праву Србије и упоредном праву. Судско извршење. Вансудско извршење. Обезбеђење извршења потраживања.

Литература: Н. Бодирога, *Нови извршни поступак*, 2017.

Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
--	--------------------------------	--------------------------------

Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Правни послови грађанског права			
Наставници: проф. др Дејан Ђурђевић, проф. др Драгор Хибер, проф. др Марко Ђурђевић, проф. др Марија Караникић Мирић, проф. др Милош Живковић			
Статус предмета: обавезни –Грађанскоправни модул, Наследно-правни под-модул			
Број ЕСПБ: 20			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Упознавање студената са правним чињеницама и правним пословима, њиховим настанком, престанком и садржином, као основним инструментима којим правни субјекти остварују своја права и испуњавају своје обавезе у правном промету.			
Исход предмета: Оспособљеност студената да како на теоријском, тако и на практичном нивоу, уочавају и изналазе најбоље механизме за остваривање жељених конкретних правних дејстава, те да разликовањем дозвољене од недозвољене садржине правних послова доприносе сигурности првог промета.			
Садржај предмета: 1. Појам правних чињеница, 2. Појам правног посла, 3. Врсте правних послова, 4. Важније врсте уговора, 5. Неважећи правни послови, 6. Непостојећи правни послови, 7. Апсолутно ништави правни послови, 8. Релативно ништави (рушљиви) правни послови, 9. Побивање правних послова, 10. Модификације правних послова, 11. Услов, 12. Рок, 13. Налог, 14. Рачунање времена			
Литература: Обавезна: 1. Увод у грађанско право – Драгољуб Стојановић, Оливер Антић, Београд 2004. године 2. Увод у грађанско право – Обрен Станковић, Владимир Водинелић, Београд 2007. године 3. Cours Élémentaire De Droit Civil Français Conforme Au Programme Des Facultés De Droit – Albert Vigié, Paris 2009. Допунска: 1. Закључење уговора – Миодраг Орлић, Београд 1993. године 2. Појам битне заблуде при закључењу уговора – Драгор Хибер, Београд 1991. године 3. Забрањени уговори у имовинско-правним односима – Слободан Перовић, Београд 1975. године 4. Ништавност правних послова – Врлета Круљ, Београд 1954. године 5. Грађанско право, прва књига, Општи део и стварно право – Лазар Марковић, Београд 1927. године			
Број часова активне наставе: 150		Теоријска настава: 75	Практична настава: 75
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Посебни именовани уговори и наследноправни уговори			
Наставници: проф. др Дејан Ђурђевић, проф. др Марко Ђурђевић, проф. др Марија Караникић Мирић			
Статус предмета: изборни – Грађанскоправни модул, Наследно-правни под-модул			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Упознавање студената са појединим именованим уговорима облигационог и наследног права, поређење са одговарајућим правним пословима у упоредном праву (део приватног права у Француској познат као <i>les libéralités</i>), те анализа предложеног решења у Преднацрту Грађанског законика Републике Србије о поновном увођењу уговора о наслеђивању у српско позитивно право и сужавању могућности закључења уговора о доживотном издржавању.			
Исход предмета: Оспособљавање студената да у научном и практичном раду спознају предности и недостатке појединих именованих уговора облигационог и наследног права, те њихово упознавање са евентуалним новим решењима Грађанског законика Републике Србије који је у изради.			

Садржај предмета: 1. Општи појам уговора 2. Појам les libéralités као посебног дела приватног права у Француској и значај ове концепције за Наследно право 3. Уговор о поклону 4. Поклон за случај смрти 5. Појам уговора у наследном праву и наследноправних уговора 6. Уговор о наслеђивању 7. Други наследноправни уговори 8. Уговор о доживотном издржавању 9. Уговор о уступању и расподели имовине за живота 10. Уговор о доживотној ренти

Литература:

Обавезна:

1. Облигационо право – Слободан Перовић, Београд 1990. године 2. Облигације и уговори – Михаило Константиновић, Београд 1996. године 3. Облигационо право – Оливер Антић, Београд 2013. године 4. Наследно право – Оливер Антић, Београд 2013. године 5. Contract law – Ewan McKendrick, 10th edition, Palgrave Macmillan 6. Droit des contrats spéciaux – Frédéric Lecrec, 2 édition 7. Les successions, les libéralités – Philippe Malaurie, Laurent Aynès, Paris 2008 8. Successions et libéralités – Jean Maury, 7 édition

Допунска:

1. Уговор о поклону – Марко Ђурђевић, Београд 2012. године, 2. Увођење уговора о наслеђивању у српско право – Дејан Ђурђевић, Анали ПФ 2/2009, 3. Зашто је уговор о наслеђивању забрањен у нашем праву? – Наташа Стојановић, Правни живот 10/2003. Раскид уговора о доживотном издржавању – Слободан Сворцан, Београд 1988. године, 4. Уговор о наслеђивању и други забрањени наследноправни уговори у српском праву – Оливер Антић, Анали ПФ 5/1986 5. Уговор о доживотном издржавању – Невенка Суботић-Константиновић, Београд 1960. године 6. Грађанско право – о посебним уговорима – Живојин Перић, Београд 1928. Године 7. Erbrecht, Mit Beispielen und aktueller Judikatur - Wolfgang Zankl, 7. Überarbeitete Auflage, Wien 2008 8. BGB – Erbrecht - Lutz Michalski, 4. Auflage, Heidelberg 2010.

Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5	
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Оставински поступак и упућивање на парницу

Наставници: проф. др Александар Јакшић, проф. др Дејан Ђурђевић, проф. др Никола Бодирога

Статус предмета: изборни – Грађанскоправни модул, Наследно-правни подмодул

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета: Студент стиче продубљена знања из области оставинског поступка.

Исход предмета: Оспособљавање студената да у маниру потпуно квалификованог правника тумаче, критички анализирају и примењују правила оставинског поступка.

Садржај предмета: Начела ванпарничног поступка. Особености оставинског поступка. Учесници оставинског поступка. Одлуке и правни лекови у ванпарничном поступку. Упућивање на парницу.

Литература:

Александар Јакшић, Грађанско процесно право, 5. издање, Београд, 2011

Душица Палачковић, Субјекти ванпарничног поступка у нашем правном систему, Крагујевац, 1995

Број часова активне наставе: 75 **Теоријска настава:** 37,5 **Практична настава:** 37,5

Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Нови и реформисани институти породичног права			
Наставници: проф. др Марија Драшкић, проф. др Слободан Панов, проф. др Никола Бодирога, доц. др Урош Новаковић			
Статус предмета: обавезни – Грађанскоправни модул, под-модул Права детета			
Број ЕСПБ: 20			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Циљ курса јесте да студенти стекну легислативну, правно-теоријску и практичну способност, тј. да добију адекватна знања о бројним ревизијама и иновацијама законских норми из Породичног права. Потенцираће се креативни и евалуирајући приступ смислу, дOMETИМА и успеху постојећих законских, домаћих и упоредних, решења.			
Исход предмета: Студенти стичу знања, већег квантума и нивоа, адекватна за тачно сазнање и правилну примену прописа из области Породичног права, а посебно за њихову критичку анализу и сврсисходну примену. Нарочито је важно да сваки студент аутономно, уз адекватну помоћ наставника и предавача, евидентира своје посебне склоности ка појединим темама из ове области и да буде, временски стабилно, радно мотивисан за теоријско-практичну анализу релевантних тема.			
Садржај предмета: Пропедеутички/уводни елемент/метод јесте евиденција, следствено квантуму часова, измена и иновирања законских норми породичноправних института. Након врло редуковане констатације о главним факторима моделирања норми Породичног права, као општег етиолошког чиниоца, посебно се анализују најважније законске иновације Породичног закона у односу на ЗБПО Србије: нов назив закона, нова законска терминологија, измене решења у области (ван)брачног права, родитељског, старатељског и права усвојења. Осим реформисаних породичноправних установа, посебан предмет анализе јесу законски новуми (иновација брачних сметњи и њихова рестилизација, поступка закључења брака, нов начин еманципације; иновације код лично-правних и имовинско-правних дејстава брака; иновирање услова за развод брака, нове брачно/породично-процесне норме, нови услови и правни капацитет ванбрачне заједнице; нова дефиниција субјекта права на слободно родитељство, иновирање активне легитимације и рокова у родитељским споровима; редифиниција вековне формуле о претпоставци брачног очинства; нове норме о медицински асистираном родитељству; нови/оснажени правни капацитет детета; нови законски стандарди васпитне релације; монистички модел усвојења и његове материјално/формалне претпоставке; норме о брачном уговору; уговору о поклону супружника...).			
Литература:			
Обавезна: Олга Цвејић Јанчић, <i>Породично право</i> , Нови Сад, 2009; Гордана Ковачек Станић, <i>Упоредно породично право</i> , Нови Сад, најновије издање; М. Драшкић, <i>Породично право и права детета</i> , Београд, најновије издање; Слободан Панов, <i>Породично право</i> , Београд, најновије издање; Зоран Поњавић, <i>Ново породично законодавство-процес приватизације Породичног права</i> , у Зборнику радова "Ново породично законодавство", Крагујевац, 2006;			
Допунска: Марина Јањић Комар, <i>Реформе Породичног права - проблеми модернизације</i> , Правни живот, бр. 9/2004; Марина Јањић Комар, <i>Расправа о принципима Породичног права</i> , Београд, 2008; Марина Јањић Комар, <i>Родитељска одговорност</i> , Зборник радова "Ново породично законодавство", 2006; Слободан Панов, <i>Основ за развод световног брака</i> , Анали Правног факултета Универзитета у Београду, бр. 1/2012; Слободан Панов, <i>Предмет брачног уговора</i> , Правни живот, бр. 10/2009; Слободан Панов, <i>Појам и правне последице прељубе</i> , Правни живот, бр. 10/2011; <i>Twentieth Century</i> , Oxford University Press, First published, 2003; Oldham, M., <i>Statutes on Family Law</i> , 13th edition, Oxford University Press, 2004–2005; Herring, J., <i>Family Law</i> , Second edition, Oxford University, 2004; B. Hale, D. Pearl, E. Cooke, D. Monk, <i>The family Law&Society, cases&materials</i> , Oxford University Press, 2009, T. Buck, <i>International Child Law</i> , Routledge, London and New York, 2011, <i>Family Law in Europe</i> , ed. by C. Hamilton and K. Standley, Butterworths, London, 1995, A. B. Власенко, Л. ю. Грудцына, А.А. Спектор, <i>Семейное право России</i> , 2011.			
Број часова активне наставе: 150		Теоријска настава: 75	Практична настава: 75
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	

практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Медијација

Наставници: проф. др Марија Драшкић, проф. др Слободан Панов, доц. др Урош Новаковић

Статус предмета: изборни –Грађанскоправни модул, под-модул Права детета

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета: Циљ курса је да студентима обезбеди адекватна знања, способности и вештине у материји медијације у породичним (брачним, родитељским, лично-правним и имовинско-правним) споровима и да студенти буду оспособљени за њихову примену у овој комплексној и деликатној сфери. Осим анализе *de lege lata*, евидентираће се и недостаци који легитимишу решења *de lege ferenda*. Нагласак је на критичком приступу постојећим законским, домаћим и упоредно-правним решењима.

Исход предмета: Сазнавање комплексности и деликатности института медијације (мирења и нагодбе), сазнавање суптилности легислативне форме медијације и стална отвореност ка другим релевантним знањима (из области психо-социјалног рада, филозофије, антропологије, судских поступака и из других области који норми о медијацији дају бланкетни карактер) резултираће стицањем адекватног теоријског потенцијала да се решавају конкретни спорови, тј. да се укине или умањи конфликтност која може да последици рђавим индивидуалним, брачним, породичним, социјалним последицама.

Садржај предмета:

1. Појам и врсте медијације
2. Историјат медијације
3. Позитивно-правне норме о медијацији у нашем и упоредном праву
4. Када се (не)врши медијација
5. Субјекти медијације
6. Поступак и фазе медијације
7. Начини медијације: мирeња и нагодба
8. Правни исход и друге комплексне последице (не)успеха медијације
9. Фактографија о (не)успеху медијације (повољности, лимитираности и неуспеси)
10. Медијација *de lege (lata) ferenda*

Литература:

О. Цвејић Јанчић, *Посредовање у породичним споровима*, Правни живот, бр. 9/2000; З. Поњавић, *Посредовање у брачним споровима*, Правни живот, бр. 10/07; Петрушић, Невена, *Европски стандарди и принципи решавања спорова путем медијације*: European Standards and Principles of Dispute Resolution Through Mediation, Зборник: Европска заједница народа и универзалне вредности, Сремски Карловци, 2010; Suzana Bubić, *Ustanova posredovanja u evropskom, netačkom i domaћem pravu*, Nova pravna revija, 2/2011; Драшкић, Марија, *Усаглашеност прописа Србије са препоруком Савета Европе о посредовању у породичним стварима*; Зборник: Правни капацитет Србије за европске интеграције, Књ. 2, 2007, стр. 53-77.

Л. Карамарковић, *Поравнање и медијација*, 2003; Петрушић Н, *Медијација - метод решавања правних спорова*, Темида, 2/2004; Арсић, Јелена, *Медијација у породичним споровима: посебности поступка медијације и улоге медијатора*, Зборник: Ново породично законодавство, 2006;

Walker J, *Introduction to family mediation in Europe and its special characteristics and advantages*, Council of Europe, conf 4 (98) Rap 4; Winter R, *Promotion of and access to family mediation*, Council of Europe, conf 4 (98) Rap 2; J. Schiratzki, *Litigation in the Shadow of mediation: supporting children in Sweden*, str. 123-137, u knjizi Family Law and Family Values, ed. by Mavis Maclean, Oxford and Portland, 2005; Herring, J., *Family Law*, Second edition, Oxford University, 2004; str. 79-123; Toulmin, J., *Cross-border mediation and civil proceedings in national courts*, ERA-Forum. – 10(2009), br. 4; Beck, Connie J. A.; Sales, Bruce D., *Family mediation: Facts, muths, and future prospects, The law and public policy*, Washington, DC, US: American Psychological Association, 2001, posebno: Beck, Connie J. A. Sales, Bruce D. , *A neutral third party as mediator*, str. 41-55; Beck, Connie J. A. Sales, Bruce D., *Future mediation theory*, str. 181-204; Sladović Franc Branka, *Obilježja obiteljske medijacije*, Ljetopis socijalnog

rada, vol. 12 No 2, 2006.			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методe извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

<i>Насиље у породици</i>	
Наставници: проф. др Марија Драшкић, проф. др Слободан Панов, доц. др Урош Новаковић	
Статус предмета: изборни – Грађанскоправни модул, под-модул Права детета	
Број ЕСПБ: 10	
Услов: није предвиђен	
Циљ предмета: Циљ курса јесте да се са свих аспеката анализује заштита од насиља у породици као нов породичноправни институт у нашем праву, да се стекну ваљана знања о легислативном профилу установе заштите од насиља у породици (доминантно породично-правни аспект, али и други релеванти аспекти анализе). Осим позитивноправног аспекта анализе, користиће се и адекватан холистички приступ о овој историјско-правној константи, и њеним модерним варијацијама и посебностима.	
Исход предмета: Стечено знање треба да буде таквог квантума и квалитета/нивоа, да се тачно утврде сви релевантни елементи: квалитети и грешке у законодавној формулацији, рудиментарна и адекватна констатација "пред-правног стања", социјалне, породичне, гендерске/полне и интимне димензије, на који се примењује правни механизам и , наравно, евиденција резултата који су постигнути или изостали применом важећег правног концепта заштите од насиља у породици. Студенти ће стећи знања, већег квантума и нивоа, адекватна за правилну примену прописа из области Породичног права и њихову критичку анализу. Настојаће се да сваки студент аутономно, уз адекватну помоћ наставника, евидентира своје посебне склоности ка појединим аспектима анализе овог (не)модерног феномена и да се мотивише за теоријско и практичну анализу релевантних тема.	
Садржај предмета: Евиденција узрока насиља у породици, анализа њихових дејстава и специфичности - Правно-филозофска основа установе заштите од насиља у породици (промоција нових правних вредности, укидање екскулпирајућег дејства брачног амбијента, третман реципроцитета/континуума аката насиља...). Комплексна анализа конкретних аката насиља у породици (вредности и мане exempli causa датих у Породичном закону Србије и у упоредном законодавству: несавршености, непрецизности и лимитираности законодавних формулација). Мере заштите од насиља у породици (анализа списка мера <i>numerus clausus</i>, њихов правни и социјални/породични/индивидуални смисао и (ин)суфицијентности). Анализа поступка заштите од насиља у породици (опште одлике и специфичности). Правна, социјална, породична и индивидуална сврсисходност примене овог института (постигнути или очекивани успех у отклањању узрока и последица ове социјалне/породичне патологије): фактографија (не)успеха норми о овој установи.	
Литература: Зборник радова са научног скупа <i>Насиље у породици</i>, уредници С. Панов, М. Јањић Комар, М. Шкулић, Београд, 2012; Н. Петрушић, С. Константиновић Вилић, <i>Породичноправна заштита од насиља у породици у правосудној пракси Србије</i>, Београд, 2010; Гордана Ковачек Станић, <i>Упоредно породично право</i>, Нови Сад, последње издање; М. Драшкић, <i>Породично право и права детета</i>, Београд, најновије издање; Слободан Панов, <i>Породично право</i>, Београд, 2008. или последње издање. Н. Петрушић, С. Константиновић Вилић, <i>Водич кроз систем породичноправне заштите од насиља у породици</i>, Београд, 2005; <i>Насиље у породици</i>, Зборник - уредник М.Шкулић, Београд, 2009; Draškić, Marija, Family law protection from domestic violence: Serbian response to the legal consequences of the disintegration of families, , 2011, str. 227-232;; J. Lindsay and D. Dempsey, <i>Families, Relationships and intimate life</i>, Oxford University Pres, 2010, Chapter 12: Violence and Intimate Relationships, стр. 197-2013; Meyersfeld, B., <i>Domestic violence and international law</i> / Bonita	

Meyersfeld Oxford ; Portland : Hart, 2010; Stith, Sandra M.; McCollum, Eric E.; Rosen, Karen H., *The foundation for domestic violence-focused couples therapy – Defining the miracle*, str. 51-61 u Ninoslava Pećnik, *Međugeneracijski prijenos zlostavljanja djece*, Jastrebarsko, 2003; Nicolson, Paula, *Domestic violence and psychology: a critical perspective*, 2010; *Domestic and sexual violence and abuse : tackling the health and mental health effects*, [edited by] Catherine Itzin, Ann Taket, and Sarah Barter-Godfrey, London, New York, 2010.

Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5	
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Компанијско право
Наставници: проф. др Мирко Васиљевић, проф. др Небојша Јовановић, проф. др Вук Радовић, проф. др Татјана Јевремовић Петровић, доц. др Јелена Лепетић
Статус предмета: обавезни – Пословноправни модул, под-модул Право привредних друштава
Број ЕСПБ: 20
Услов: није предвиђен
Циљ предмета: Циљ курса је да студентима обезбеди продубљена знања из компанијског права и оспособи их за њихову примену. Нагласак је на критичком приступу постојећим законским и упоредним решењима.
Исход предмета: Студенти ће стећи продубљена знања адекватна за правилну примену прописа из области компанијског права и њихову критичку анализу.
Садржај предмета: 1. Привредни (трговачки) и непривредни (грађански) субјекти; 2. Заједнички институти привредних друштава; 3. Друштва лица (ортачко друштво, командитно друштво, командитно друштво на акције, компаније са неограниченом одговорношћу у англосаксонској пракси, тајно (тихо) друштво, фактичко и <i>de facto</i> друштво); 4. Друштво са ограниченом одговорношћу (друштво са ограниченом одговорношћу, компаније са одговорношћу ограниченом гаранцијом у англосаксонској пракси, ортаклуци са ограниченом одговорношћу у англосаксонској пракси); 5. Акционарско друштво (општа питања, акције и друге хартије од вредности, реорганизација капитала и акција, акционари, мањински акционари, органи, престанак, неки посебни институти јавних друштава); 6. Специјализована акционарска друштва; 7. Специјализоване организације и привредна друштва; 8. Предузећа – субјекти приватизације (јавна – државна предузећа); 9. Промена правне форме привредног друштва; 10. Повезивање привредних друштава (путем капитала и/или уговора, остале форме повезивања уговором са статусним елементом); 11. Структурна повезивања – статусне промене; 12. Привредне асоцијације; 13. Ликвидација; 14. Привредна друштва на нивоу ЕУ.
Литература: Обавезна: Мирко Васиљевић, <i>Корпоративно управљање – правни аспекти</i> , Правни факултет Универзитета у Београду и Профинвест, Београд, 2007; Мирко Васиљевић, <i>Компанијско право – право привредних друштава</i> , Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2012 (од акционарских друштава до краја – стр. 237-602); Мирко Васиљевић, Вук Радовић, Татјана Јевремовић Петровић, <i>Компанијско право Европске уније</i> , Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2012; Мирко Васиљевић, „Развој регулативе управљања компанијама у упоредном праву и позитивно право Србије“, <i>Правни живот</i> , бр. 11/2010, стр. 5-75. Допунска: <i>Корпоративно управљање – приручник (допуњено издање)</i> , International Finance Corporation, Београд, 2008; Мирко Васиљевић, Вук Радовић (ур.), <i>Корпоративно управљање – зборник радова</i> , Правни факултет Универзитета у Београду, 2008; Мирко Васиљевић, Вук Радовић (ур.), <i>Корпоративно управљање – други део (зборник радова)</i> , Правни факултет Универзитета у

Београду, 2009; Вук Радовић, *Накнада члановима управе акционарског друштва (препоруче добре праксе корпоративног управљања)*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2011; Вук Радовић, *Мере одбране акционарског друштва од преузимања контроле*, Правни факултет Универзитета у Београду и Службени гласник, Београд, 2008; Paul L. Davies, *Gower and Davies Principles of Modern Company Law*, eighth edition, Sweet & Maxwell, 2008; Guido Ferrarini, Klaus J. Hopt, Jaap Winter, Eddy Wymeersch (eds.), *Reforming Company and Takeover Law in Europe*, Oxford University Press, 2004; J. Armour, J. A. McCahery (eds.), *After Enron, Improving Corporate Law and Modernising Securities Regulation in Europe and the US*, Oxford (Hart), 2006; Jakša Barbić, *Pravo društava – društva kapitala*, Organizator, Zagreb, 2007; Извештај Високе групе експерата за компанијско право о модерном регулаторном оквиру за компанијско право у Европи (*Report of the High Level Group of Company Law Experts on a Modern Regulatory Framework for Company Law in Europe*) од 4.11.2002.

Број часова активне наставе: 150	Теоријска настава: 75	Практична настава: 75	
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Стечајно право			
Наставници: проф. др Мирко Васиљевић, проф. др Небојша Јовановић, проф. др Вук Радовић			
Статус предмета: изборни – Пословноправни модул, под- модул Право привредних друштава			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Стицање продубљених знања о специфичним правним правилима, која уређују стечајно право; изучавање разлога који су условили усвајање и имплементацију одговарајућих правних правила; разумевање политике и циљева који усмеравају развој стечајног права; анализа могућих начина за постизање циљева политике правног уређења; схватање нужности и корисности успостављања ефикасне стечајне процедуре; стицање општег знања о регулативи стечаја на нивоу ЕУ и његово поређење са решењима усвојеним у Србији; развијање свести о значају стечаја за читаву привреду једне земље; развијање способности за примену свих знања стечених на курсу у пракси.			
Исход предмета: Студенти ће стећи продубљена теоријска знања о стечајном поступку на основу којих ће моћи да схвате значај овог поступка, проблеме који су са њим повезани и да критички сагледавају стечајне институте.			
Садржај предмета: 1. Повериоци у стечају; 2. Органи стечајног поступка; 3. Услови за покретање стечајног поступка; 4. Претходни стечајни поступак; 5. Главни стечајни поступак; 6. Последице отварања стечајног поступка; 7. Стечајна маса; 8. Пријављивање и утврђивање потраживања; 9. Побијање правних радњи стечајног дужника; 10. Уновчење и деоба стечајна масе и намирење поверилаца; 11. Закључење стечајног поступка; 12. Реорганизација; 13. Стечајно кривично право; 14. Посебни стечајни поступци; 15. Међународни стечај.			
Литература: В. Радовић, <i>Стечајно право – књига прва</i> и <i>Стечајно право – књига друга</i> , 2018 (одабрани делови).			
Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5	
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава		усмени испит	70
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Берзанско право			
Наставници: проф. др Небојша Јовановић, проф. др Татјана Јевремовић Петровић, проф. др Мирјана Радовић			
Статус предмета: изборни – Пословноправни модул, под-модул Право привредних друштава			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: стицање продубљеног знања у статусном делу берзанског права; изучавање правних правила о берзама (ефектним, робним и валутним), трговцима (инвестициона друштва), улагачима (нпр. инвестициони фондови), као и о надзору над учесницима берзанске трговине (нпр. Комисија за хартије; Централни регистар).			
Исход предмета: Оспособљавање студената да разумеју правну суштину берзанског пословања, управљања берзама и берзанским трговцима, као и да успешно решавају проблеме и спорове у берзанској пракси.			
Садржај предмета: Берзанско право као грана права (појам и тд.), берза, учесници трговине (врсте, равноправност), мултилатерална трговачка платформа, трговац (инвестиционо друштво), издавалац вредносница, инвестициони фонд, професионални улагач, заштита неких улагача, друштво за управљање, кастоди банка, Централни регистар хартија, решавање берзсанских спорова, улога управног права, привредне кризе, надзор над учесницима трговине (Комисија за хартије), право вредносница (основна учења, врсте хартија, настанак и престанак хартије, располагање хартијом, дематеријализације, варант, преносива закључница (дериват), емисија вредносница, преузимање акционарских друштава, заштита улагача, право девизних берзи.			
Литература: Н. Јовановић, <i>Берзанско право</i> , 2009.			
Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5	
Методe извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Компанијско право Европске уније			
Наставници: проф. др Вук Радовић, проф. др Татјана Јевремовић Петровић			
Статус предмета: изборни – Пословноправни модул, под-модул Право привредних друштава			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Стицање продубљеног теоријског знања о компанијском праву ЕУ о корпоративним структурама и регулативи као и стицање практичних способности у овој области.			
Исход предмета: Студент је по завршетку овог предмета упознат са правом и праксом ЕУ у вези са привредним друштвима, оспособљен је да пружа стручна мишљења о овим питањима, као и да се бави даљим практичним и тероријским истраживањима.			
Садржај предмета: : 1. Увод у компанијско право ЕУ: извори и развој 2. Право на настањивање 3. Ништавост, објављивање информација и пословање друштава капитала 4. Капитал акционарског друштва 5. Права акционара 6. Једночлано трговачко (привредно) друштво 7. Право преузимања 8. Статусне промене: спајање привредних друштава – прекогранична и национална спајања 9. Поделе друштава 10. Прекогранична промена седишта друштва 11. Групе друштава 12. Огранак привредног друштва 13. Европска компанија 14. Европско затворено друштво 15. Европска економска интересна групација 16. Европска задруга			
Литература: М. Васиљевић, В. Радовић, Т. Јевремовић Петровић, <i>Компанијско право Европске уније</i> , 2012.			
Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5		Практична настава: 37,5

Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава		усмени испит	70
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Интелектуална својина и информационо друштво

Наставници: проф. др Слободан Марковић, проф. др Душан Поповић

Статус предмета: обавезни – Пословноправни модул, под-модул Право интелектуалне својине

Број ЕСПБ: 20

Услов: није предвиђен

Циљ предмета: Стицање знања из области права интелектуалне својине и разумевање важећих прописа из ове области права, у контексту развоја информационог друштва. Анализа најважнијих института ауторског права и права индустријске својине у савременом свету. Анализа облика искоришћавања предмета заштите на интернету. Изучавање најважнијих извора међународног права интелектуалне својине, почев од TRIPs-a.

Исход предмета: Студенти ће стећи знања неопходна за примену прописа из области права интелектуалне својине, њихову критичку анализу и сагледавање њиховог даљег развоја у информатичком друштву.

Садржај предмета:

1. Оправданост правне заштите интелектуалних добара;
2. Облици коришћења ауторских дела и предмета сродних права на интернету;
3. Организације за колективно остваривање права и «прекогранично» коришћење на интернету;
4. Ауторско право и право на приступ знању;
5. Ауторско право и слобода говора;
6. Ауторско право, *creative commons* и *copyleft*;
7. Патенти и јавно здравље;
8. Патенти и биотехнологија;
9. Патенти и традиционално знање;
10. Патенти и технички стандарди;
11. Коришћење жигом заштићене ознаке на интернету – нове могућности и ограничења;
12. Жигом заштићене ознаке и називи интернет домена.
13. Однос права интелектуалне својине и права конкуренције.

Литература:

1) Весна Бесаровић, *Интелектуална својина – индустријска својина и ауторско право*, Правни факултет, Београд, 2011; 2) Слободан Марковић, *Право интелектуалне својине*, Магистрат, Сарајево, 2007; 3) Robert P. Merges, *Justifying Intellectual Property*, Harvard University Press, London, 2011; 4) David Vaver, Lionel Bently (eds.), *Intellectual Property in the New Millenium*, Cambridge University Press, 2005; 5) Душан Поповић, *Имена интернет домена и право интелектуалне својине*, Београд, 2005; 6) Terence Prime, *European Intellectual Property Law*, Ashgate, New York, 2000; 7) Весна Бесаровић, «Примена комунитарног права конкуренције на права интелектуалне својине», *Анали ПФБ* бр. 1/2009, 77-97; 8) Весна Бесаровић, Благота Жарковић, *Интелектуална својина (књига друга): Међународни уговори*, Досије, Београд; 9) Joel Reidenberg, “The rule of intellectual property law in the Internet economy”, *Fordham Law Legal Studies Research Paper no. 1012504*, 2007; 10) Wiliam H. Dutton et al., “Freedom of connection/freedom of expression: the changing legal and regulatory ecology shaping the Internet”, *Oxford Internet Institute Research Paper*, 2011.

Број часова активне наставе: 150	Теоријска настава: 75	Практична настава: 75
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит
		поена

активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		Усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Патентно право

Наставници: проф. др Слободан Марковић, проф. др Душан Поповић

Статус предмета: изборни – Пословноправни модул, под-модул Право интелектуалне својине

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета: Стицање продубљеног знања из области патентног права и разумевање важећих прописа из ове области права. Анализа најважнијих института патентног права и изучавање најважнијих извора међународног патентног права, са посебним освртом на Конвенцију о европском патенту и Уговор о сарадњи у области патената.

Исход предмета: Студенти ће стећи знања неопходна за примену прописа из области патентног права, њихову критичку анализу и сагледавање њиховог даљег развоја у савременом свету.

Садржај предмета:

1. Појмови проналаска и патента; разграничење патента од других права интелектуалне својине;
2. Услови патентбилности проналазака (новост, инвентивни ниво, индустријска применљивост);
3. Субјекти заштите;
4. Право на заштиту проналаска;
5. Пријава патента односно малог патента
6. Поступак за признање заштите;
7. Настанак, трајање и престанак патента односно малог патента;
8. Дејство патента;
9. Право трећих лица на коришћење патентираног проналаска;
10. Промет права са посебним освртом на уговор о лиценци;
11. Повреда права;
12. Проналасци створени у радном односу;
13. Међународне конвенције као извор патентног права (Париска конвенција, Уговор о сарадњи у области патената, Конвенција о признавању европских патената, Будимпештански споразум, TRIPs).

Литература:

1) Слободан Марковић, *Патентно право*, Номос, Београд, 1997; 2) Божин Влашковић, *Садржина и повреда патената*, Крагујевац, 1999; 3) Слободан Марковић, *Заштита рачунарских програма патентом, ауторским правом и правом sui generis*, Љубљана, 1989; 4) Милан Павић, *Уговор о трансферу технологије и сукоб закона*, Београд, 1994; 5) Слободан Марковић, “Global administrative crisis of the patent system”, *Annals of the Belgrade Law Faculty* 2007, стр. 50-77; 6) Josh Lerner, Jean Tirole, “Efficient Patent Pools”, *NBER Working Paper No. w9175*; 7) Marketa Trimble, *Global patents: Limits of transnational enforcement*, Oxford, 2012; 8) Dominique Guellec, Bruno van Pottelsberghe de la Potterie, *The Economics of European Patent System*, Oxford, 2007; 9) Philip Leith, *Software and Patents in Europe*, Cambridge, 2011; 10) Stefan Luginbuehl, *European Patent Law*, Edward Elgar, 2011; 11) Alexander Stack, *International patent law*, Edward Elgar, 2011.

Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит
активност у току предавања	20	писмени испит
практична настава		усмени испит
колоквијум-и		
семинар-и	20	

Ауторско право и сродна права			
Наставници: проф. др Слободан Марковић, проф. др Душан Поповић			
Статус предмета: изборни – Пословноправни модул, под-модул Право интелектуалне својине			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Стицање продубљеног знања из области ауторског права и сродних права. Разумевање важећих прописа из ове области права. Анализа најважнијих института ауторског права и сродних права и изучавање најважнијих извора међународног ауторског права, са посебним освртом на TRIPs и WIPO Уговоре.			
Исход предмета: Студенти ће стећи знања неопходна за примену прописа из области ауторског права и сродних права, њихову критичку анализу и сагледавање њиховог даљег развоја у савременом свету.			
Садржај предмета: Појам и извори ауторског права и сродних права; Ауторско дело: услови заштите, врсте; Субјекти ауторског права; Садржина субјективног ауторског права (личноправна и имовинскоправна овлашћења); Ограничења субјективног ауторског права; Промет субјективног ауторског права; Право интерпретатора;Право произвођача фонограма; Право произвођача видеограма; Право произвођача емисије; Право произвођача базе података; Индивидуално и колективно остваривање ауторског права и сродних права; Заштита ауторског права и сродних права у судском поступку, поступку арбитраже и медијације; Међународна заштита (Бернска конв., Универзална конв., Уговор о ауторском праву, Римска конв., Женевска конвенција, Уговор о интерпретацијама и фонограмима, TRIPs, важнији прописи ЕУ).			
Литература: 1) Весна Бесаровић, <i>Интелектуална својина – индустријска својина и ауторско право</i> , Правни факултет, Београд, 2011; 2) Слободан Марковић, <i>Ауторско право и сродна права</i> , Правни факултет у Крагујевцу, 2008; 3) Paul Goldstein, Bernt Hugenholtz, <i>International Copyright</i> , Oxford University Press, 2010; 4) Michel M. Walter, Silke von Lewinski, <i>European Copyright Law – A Commentary</i> , Oxford University Press, 2010; 5) Jane C. Ginsburg, “Moral rights in the US: still in need of a guardian ad litem”, <i>Columbia Public Law Research Paper no. 12-293</i> ; 6) James Griffin, „An historical solution to the legal challenges posed by peer-to-peer file sharing and digital rights management technology“, <i>Journal of Computer, Media and Telecommunications Law</i> vol. 15, no. 78, 2010; 7) Stef van Gompel, P.B. Hugenholtz, „The Orphan Works Problem: The copyright conundrum of digitilizing large-scale audiovisual archives, and how to solve it“, <i>Amsterdam Law School Research Paper No. 2012-10</i> ; 8) Lucie Guibault, Stef van Gompel, „Collective management in the European Union“, <i>Amsterdam Law School Research Paper No. 2012-08</i> ; 9) Christina Angelopoulos, „Filtering the Internet for copyrighted content in Europe“, <i>Institute for Information Law Research Paper No. 2012-04</i> ; 10) Jane C. Ginsburg, „Toward supranational Copyright Law? The WTO panel discussion and the Three-Step Test for Copyright Exceptions“, <i>Revue Internationale du Droit d'Auteur</i> , 2001.			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Право знакова разликовања			
Наставници: проф. др Слободан Марковић, проф. др Душан Поповић			
Статус предмета: изборни – Пословноправни модул, под-модул Право интелектуалне својине			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Стицање продубљеног знања из области права жига и права заштите ознака географског порекла и разумевање важећих прописа из ових области права. Анализа најважнијих института права жига и права заштите ознака географског порекла. Изучавање најважнијих извора међународног права жига и међународног права заштите ознака географског порекла. Изучавање најважнијих извора права Европске уније. Развијање способности за примену свих знања стечених на курсу у пракси.			
Исход предмета: Студенти ће стећи знања неопходна за примену прописа из области права жига и права заштите ознака географског порекла, њихову критичку анализу и сагледавање њиховог даљег развоја у савременом свету.			
Садржај предмета: 1. Оправданост правне заштите знакова разликовања; 2. Ознака као предмет заштите у праву жига; 3. Начини стицања жига; 4. Услови заштите ознаке у праву жига; 5. Субјекти заштите и специфичности поступка за признање жига; 6. Настанак, трајање и престанак жига; 7. Садржина и обим заштите; 8. Ограничења жига; 9. Жиг и називи интернет домена; 10. Име порекла и географска ознака као предмет заштите у праву заштите ознака географског порекла; 11. Услови заштите ознака географског порекла; 12. Субјекти заштите и специфичности поступка за стицање права заштите ознаке географског порекла; 13. Настанак, трајање и престанак права на ознаку географског порекла; 14. Садржина и обим заштите; 15. Однос између жига и ознаке географског порекла.			
Литература: 1) Весна Бесаровић, <i>Интелектуална својина – индустријска својина и ауторско право</i> , Правни факултет, Београд, 2011; 2) Слободан Марковић, <i>Право интелектуалне својине</i> , Магистрат, Сарајево, 2007; 3) Божин Влашковић, <i>Правна заштита славних жигова</i> , Београд, 1992; 4) Душан Поповић, <i>Имена интернет домена и право интелектуалне својине</i> , Београд, 2005; 5) Слободан Марковић, «Начело специјалности жига и забрана разводњавања чувеног жига – правноекономско тумачење», <i>Анали ПФБ</i> 1/2011, стр. 35; 6) Душан Поповић, «Жигом заштићене ознаке, кључне речи и оглашавање на интернету», <i>Право и привреда</i> 4-6/2011, стр. 927; 7) Душан Поповић, «Ознаке географског порекла и генерични називи», <i>Право и привреда</i> 5-8/2007, стр. 648; 8) Bernard O'Connor, <i>The law of geographical indications</i> , Cameron May, 2004; 9) Tobias Cohen Jehoram et al., <i>European Trademark Law</i> , Wolter Kluwer, 2010; 10) Graeme B. Dinwoodie, <i>Trademark Law and Theory: A Handbook of Contemporary Research</i> , Edward Elgar, 2009.			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Међународно трговинско право			
Наставници: проф. др Небојша Јовановић, проф. др Татјана Јевремовић Петровић, доц. др Милена Ђорђевић, доц. др Марко Јовановић			
Статус предмета: обавезни – Пословноправни модул, под-модул Међународно пословно право			
Број ЕСПБ: 20			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Циљ предмета је да студентима обезбеди продубљена знања из међународног трговинског права и оспособи их за примену стечених знања у практичном раду. Курс треба студентима да омогући да сагледају начин одвијања међународног пословног промета у свом тоталитету – од правила којима држава регулише послове међународног економског промета до			

правила која проистичу из самог правног посла.			
Исход предмета: Студенти ће стећи свеобухватно знање неопходно за примену прописа из области Међународног трговинског права, њихову критичку анализу и сагледавање њиховог даљег развоја у глобализованом друштву.			
Садржај предмета: појам, предмет, метод, разграничење од других грана права, историјат, значај, основна начела, извори, унификација и хармонизација међународног трговинског права. II ПРАВО СПОЉНЕ ТРГОВИНЕ: основни институти царинског права, нецарински облици заштите, облици увоза и извоза, заштитне мере, економске интеграције (зоне слободне трговине, царинске уније, заједничка тржишта); делатност Светске трговинске организације и Европске уније на пољу либерализације и међународне трговине и правила спољнотрговинског промета робе. III УГОВОРНО ПРАВО : ПРОМЕТ РОБЕ У МЕЂУНАРОДНОЈ ТРГОВИНИ: униформно право међународне продаје – Бечка конвенција, област примене, основна правила тумачења, опште одредбе, закључење уговора, обавезе продавца, обавезе купца, антиципативна повреда уговора, појам и последице несаобразности робе, правна средства заштите за случај повреде уговора, искључење уговорне одговорности, дејства раскида уговора, заједничка правила за продавца и купца, застарелост; прелаз ризика и трошкова по Incoterms клаузулама; компензациони послови; промет робе у облику франшизинга, трговинског заступања и ексклузивне дистрибуције; ФИНАНСИРАЊЕ МЕЂУНАРОДНОГ ПРОМЕТА РОБЕ: међународни документарни акредитив; самостална гаранција; факторинг; форфетинг; међународни финансијски лизинг; ОСТАЛИ ПОСЛОВИ МЕЂУНАРОДНОГ ТРГОВИНСКОГ ПРАВА: међународни посао грађења; електронска трговина.			
Литература: 1) В. Стојиљковић, <i>Међународно привредно право</i> , Београд 2003; 2 и 3) Р. Ђуровић, А. Ђирић, <i>Међународно трговинско право, општи и посебни део</i> , Ниш 2005; 4) В. Поповић, Р. Вукадиновић, <i>Међународно пословно право, посебни део</i> , Бања Лука/Крагујевац 2010; 5) В. Поповић, Р. Вукадиновић, <i>Међународно пословно право, општи део</i> , Бања Лука/Крагујевац, 2005; 6) Ј. Перовић, <i>Стандардне клаузуле у међународним привредним уговорима</i> , Београд 2012; 7) М. Драшкић, М. Станивуковић, <i>Уговорно право међународне трговине</i> , Београд, 2005; 8) Ј. Перовић, <i>Битна повреда уговора – Међународна продаја робе</i> , Београд 2004; 9) П. Цветковић, <i>Међународно право страних инвестиција</i> , Београд 2007; 10) П. Цветковић, <i>Увод у право Светске трговинске организације</i> , Ниш 2010; 11) С. Варга, <i>Право спољне трговине</i> , Привредна академија, Нови Сад 2006; 12) R. Goode, H. Kronke, E. McKendrick, <i>Transnational Commercial Law – text, cases and materials</i> , Oxford 2007; 13) J. Ramberg, <i>International Commercial Transactions</i> , The Hague 2011; 14) Matshushita, Schoenbaum, Mavroids, <i>The World Trade Organization, Law, Practice and Policy</i> , Oxford 2006. 15) Murray, <i>Schmitthoff, Export Trade: The Law and Practice of International Trade</i> , London 2007; 16) Goode, <i>Commercial Law</i> , London 2004; Bridge, <i>The International Sale of Goods – Law and Practice</i> , Oxford 1999; 17) Van den Bossche, <i>The Law and Policy of the World Trade Organization</i> , Cambridge 2008; 18) Catherine Barnard, <i>The Substantive Law of the EU – The Four Freedoms</i> , Oxford 2007; 19) L. Gormley, <i>EU Law of Free Movement of Goods and Customs Union</i> , Oxford 2009; 20) В. Павић, М. Ђорђевић, <i>Примена Бечке конвенције у пракси Спољнотрговинске арбитраже при Привредној комори Србије</i> , Право и привреда бр. 5-8/ 2008.; 21) С. Фишер-Шобот, <i>Међународна продаја робе</i> , Нови Сад, 2014.; 22)изабрани научни чланци доступни на интернет страници предметних наставника.			
Број часова активне наставе: 150		Теоријска настава: 75	Практична настава: 75
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	50
колоквијум-и			
семинар-и	30		

Право страних улагања		
Наставници: проф. др Владимир Павић, доц. др Милена Ђорђевић, доц. др Марко Јовановић		
Статус предмета: изборни – Пословноправни модул, под-модул Међународно пословно право		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета: Циљ предмета је да студентима обезбеди продубљена знања из права страних улагања што обухвата опште институте права страних улагања, стандарде третмана страних улагања, питања осигурања страних улагања, као и материју решавања спорова поводом страних улагања. Студенти треба да стекну увид у начин на који се регулишу и штите права страних улагача, предности и мане решења прихваћених у нашим законима и међународним уговорима који обавезују нашу земљу, као и кључне аспекте међународног улагачког подухвата.		
Исход предмета: Студенти ће стећи свеобухватно знање неопходно за примену прописа из области Међународног трговинског права, њихову критичку анализу и сагледавање њиховог даљег развоја у глобализованом друштву.		
Садржај предмета: I ОПШТА ПИТАЊА ПРАВА СТРАНИХ УЛАГАЊА - Извори права страних улагања; Однос између двостраних уговора о заштити и унапређењу страних улагања и уговора о страним улагањима; Правна природа и домашај уговора о страном улагању; Субјекти права страних улагања; Појам страног улагача и страног улагања; Различити облици страних улагања; Проблем утврђивања држављанства или припадности страног улагача. II МАТЕРИЈАЛНО ПРАВО СТРАНИХ УЛАГАЊА - Општа концепција материјалноправног уређења права страних улагања; Објективни стандарди третмана страних улагања (начело правичног третмана, начело заштите и сигурности, начело недискриминације, начело минималног стандарда третмана); Субјективни стандарди третмана страних улагања; Клаузула најповлашћеније нације; Експропријација; Стање нужде и виша сила у праву страних улагања; Обезбеђење страних улагања; Одговорност државе у вези са страним улагањима: Корупција у праву страних улагања. III ОСИГУРАЊЕ СТРАНИХ УЛАГАЊА - Општи принципи осигурања страних улагања; Националне агенције за осигурање; Мултилатерална агенција за гарантовање страних улагања (MIGA); Однос Агенције и националних програма осигурања; Делатност Агенције; Услови издавања гаранције Агенције; Услови подобности државе и улагача за издавање гаранција Агенције. IV РЕШАВАЊЕ СПОРОВА ПОВОДОМ СТРАНИХ УЛАГАЊА - НАЧИНИ РЕШАВАЊА СПОРОВА ПОВОДОМ СТРАНИХ УЛАГАЊА - Међународни центар за решавање инвестиционих спорова (ICSID), институционалне и <i>ad hoc</i> арбитраже, дипломатска заштита, међународни судови и трибунали (Међународни суд правде, Трибунал за иранско-америчке спорове, међудржавна инвестициона арбитража), однос међународних и домаћих форума за решавање спорова поводом страних улагања, проблем паралелних поступака - РЕШАВАЊЕ СПОРОВА ПРЕД ICSID ЦЕНТРОМ - услови заснивања надлежности ICSID-центра, ток поступка пред ICSID-центром, одређивање материјалног права у поступку пред ICSID-центром, контрола одлука, извршење одлука, најзначајније одлуке ICSID-центра - РЕШАВАЊЕ СПОРОВА ПРЕД ДРУГИМ АРБИТРАЖАМА - арбитраже пред којима се могу решавати спорови поводом страних улагања, специфичности поступка, признање и извршење одлука.		
Литература: 1) П. Цветковић, <i>Међународно право страних инвестиција</i>, Београд 2007 2) Sornarajah, <i>The International Law on Foreign Investment</i>, Cambridge 2004, 3) Schreuer, <i>ICSID Convention: A Commentary</i>, Cambridge 2009, 4) Muchlinski, Ortino, Schreuer, <i>The Oxford Handbook of International Investment Law</i>, Oxford 2008. 5) Dolzer, Schreuer, <i>Principles of International Investment Law</i>, Oxford 2008. 6) McLachlan, Shore, Weiniger, <i>International Investment Arbitration: Substantive Principles</i>, Oxford 2008. 7) Sornarajah, <i>The Settlement of Foreign Investment Disputes</i>, The Hague 2001. 8) Reinisch, <i>Standards of Investment Protection</i>, Oxford University Press, 2008; 9) Folsom, Gordon, Spanogle, <i>International Trade and Investment</i>, West Group, 2000; 10) Kunštek, <i>Arbitražna nadležnost ICSID (međunarodnog centra za rješavanje ulagačkih sporova između država i državljana drugih država</i>, Rijeka 2002.		
Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе		
Оцена знања (максимални број поена 100)		

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	50
колоквијум-и			
семинар-и	30		

Транспортно осигурање

Наставник: проф. др Наташа Петровић Томић

Статус предмета: изборни – Пословноправни модул, под-модул Међународно пословно право

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета: Циљ предмета је да студентима обезбеди продубљена знања из права транспортног

осигурања, посебно дела који се надовезује на међународну продају робе. Студенти треба да стекну увид у специфичности уговора о осигурању робе различитим превозним средствима, правила о преласку ризика, уз упоредну анализу међународних полиса и услова за осигурање робе који се најчешће користе у пракси.

Исход предмета: Студенти ће стећи свеобухватно знање неопходно за примену прописа из области транспортног осигурања, његову критичку анализу и сагледавање његовог даљег развоја у глобализованом друштву.

Садржај предмета: **I ОПШТИ ДЕО** (појам и класификације транспортних осигурања; улога и значај транспортних осигурања, извори права) **II УГОВОР О МЕЂУНАРОДНОМ ОСИГУРАЊУ РОБЕ** (основна начела, субјекти уговора: осигуравач, осигураник, уговарач осигурања, остале особе у вези са уговором о осигурању робе, закључивање уговора, уговори закључени са више осигуравача, ништавост уговора, тумачење уговора); Елементи уговора (осигурани предмет, транспортни ризици, штете, превозно средство код осигурања робе, осигурани износ и вредност осигураног предмета, премија осигурања); Дужности уговарача осигурања и осигуравача; Модалитети осигурања робе (осигурање за рачун кога се тиче, појединачни уговори о осигурању робе, општи уговори о осигурању робе, осигурање на путовање, осигурање на време). Документа о осигурању робе (полиса, сертификат осигурања, лист покрића, потврда о склопљеном осигурању); Пренос права из уговора о осигурању робе и инструменти преноса; Начини престанка уговора о осигурању робе. **III ПОЈЕДИНЕ ВРСТЕ КАРГО ОСИГУРАЊА:** Осигурање поморског карга, Осигурање копненог карга, Осигурање одговорности бродара за штете на роби, Осигурање друмског превозиоца за штете на роби. **IV INCOTERMS** (прелазак ризика са продавца на купца, клаузуле које регулишу питање осигурања робе).

Литература:

1) М. Васиљевић, *Трговинско право*, Београд 2012; 2) В. Томашић, *Транспортно осигурање*, Београд 1987; 3) П. Шулејић, *Право осигурања*, Београд 2005; 4) Д. Павић, *Право поморског осигурања*, Загреб 1997; 6) Н. Петровић Томић, *Осигурање робе у међународном поморском превозу*, Београд 2009; 7) R. Hodgins, *Insurance Law, Text and Materials*, London, 2002; 8) G. Hudson, T. Madge, K. Sturges, *Marine Insurance Clauses*, London 2012; 9) R. Thomas, *The Modern Law of Marine Insurance*, London 2009; 10) J. Dunt, *International Cargo Insurance*, London 2012; 11) Badger D, Whitehead G, *Elements of Cargo Insurance*, Cambridge 1983; 12) Hodges S, *Cases and Materials on Marine Insurance Law*, London, 2002; 13) Н. Петровић Томић, „Уговорена вредност у карго осигурању“, *Правни живот*, бр. 12/2007; 14) Н. Петровић Томић, „Међународни документарни акредитив и место карго осигурања у њему“, *Право и привреда*, бр. 5-8, 2006. 15) Н. Петровић Томић, „Осигурање робе по Incoterms транспортним клаузулама – са посебним освртом на CIF и FOB клаузулу“, *Правни живот*, бр. 11/2009.

Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит
активност у току предавања	20	писмени испит

практична настава		усмени испит	50
колоквијум-и			
семинар-и	30		

Упоредно право конкуренције

Наставници: проф. др Небојша Јовановић, проф. др Борис Беговић, проф. др Владимир Павић, проф. др Душан Поповић

Статус предмета: изборни – Пословноправни модул, под-модул Међународно пословно право

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета: Стицање продубљених знања из области правне заштите слободне конкуренције у упоредним правним системима и разумевање важећих прописа из ове области права. Анализа најважнијих института националних права конкуренције, изучавање најважнијих извора права конкуренције Европске уније, као и норми којима се штити конкуренција у међународним мултилатералним и билатералним трговинским споразумима.

Исход предмета: Студенти ће стећи свеобухватно знање неопходно за примену прописа из области упоредног права конкуренције, њихову критичку анализу и сагледавање њиховог даљег развоја у глобализованом друштву.

Садржај предмета:

1. Специфични институти права конкуренције Европске уније;
2. Процесно право конкуренције Европске уније: однос националних тела за заштиту конкуренције и Европске комисије;
3. Основне карактеристике права конкуренције Сједињених Америчких Држава;
4. Специфични институти права конкуренције Немачке, Француске и Велике Британије;
5. Положај тела за заштиту конкуренције - упоредноправни преглед;
6. Право конкуренције и тржишна регулација - упоредноправни преглед;
7. Заштита конкуренције путем међународних трговинских споразума;
8. Право конкуренције у региону Западног Балкана.

Литература:

1) R. Whish, *Competition Law*, Oxford University Press, 2012; 2) V. Korah, *Competition Law of the European Union*, LexisNexis, 2005; 3) D. J. Gerber, *Law and Competition in the Twentieth Century Europe: Protecting Prometheus*, OUP 2001; 4) M. Taylor, *International Competition Law: a New Dimension for the WTO?*, Cambridge University Press 2006; 5) A. Papdopoulos, *The International Dimension of EU Competition Law and Policy*, Cambridge University Press 2010; 6) R. Posner, *Antitrust Law*, University of Chicago Press 2001; 7) E. Navarro, *Merger Control in the EU*, OUP 2005; 8) M. Dabbah, *International and Comparative Competition Law*, Cambridge University Press 2010; 9) E. Fox, *Global Issues in Antitrust and Competition Law*, West Publishers 2010; 10) Б. Беговић, В. Павић, *Увод у право конкуренције*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2012.

Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит
активност у току предавања	20	писмени испит
практична настава		усмени испит
колоквијум-и		
семинар-и	30	

Алтернативно решавање трговинских спорова (арбитража и медијација)			
Наставници: проф. др Александар Јакшић, проф. др Владимир Павић, доц. др Милена Ђорђевић, доц. др Марко Јовановић			
Статус предмета: изборни – Пословноправни модул, под-модул Међународно пословно право			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Циљ предмета је да студентима обезбеди продубљена знања из алтернативног начина решавања међународних трговинских спорова и оспособи их за примену стечених знања у каснијој пракси. Нагласак је на критичком приступу постојећим законским и упоредним решењима, као и проучавању богате домаће и стране арбитражне праксе.			
Исход предмета: Студенти ће стећи свеобухватно знање из ове области, укључујући и увид у начин на који се одвијају арбитражни поступак и медијација, предности и мане таквих начина решавања спорова, као и кључне (ризичне) аспекте на које ваља обратити пажњу како би се у потпуности искористиле предности алтернатива судском решавању спорова.			
Садржај предмета:			
1. Појам арбитраже и алтернативних начина решавања спорова (медијација, итд.)			
2. Предности и мане арбитражног решавања спорова			
3. Врсте арбитража			
4. Арбитражни споразум			
5. Надлежност арбитража			
6. Меродавно процесно и материјално право у арбитражи			
7. Одвијање поступка пред арбитражом			
8. Улога судова			
9. Арбитражна одлука и њени ефекти			
10. Поништај арбитражне одлуке			
11. Признање и извршење арбитражних одлука			
12. Медијација			
Литература: 1) Г. Кнежевић, В. Павић, <i>Арбитража и АДР</i> , Београд 2009; 2) Г. Кнежевић, <i>Међународна трговачка арбитража</i> , Београд 1999, 3) А. Јакшић, <i>Међународна трговинска арбитража</i> , Београд 2004, 4) М. Трајковић, <i>Међународно арбитражно право</i> , Београд 2000, 5) Јелена Перовић, <i>Уговор о Међународној трговинској арбитражи</i> , Службени лист СРЈ, Београд 2002; 6) Ph. Fouchard, E. Gaillard, B. Goldman, <i>On International Commercial Arbitration</i> , The Hague 1999, 7) T. Varady, J. Barcelo, A. von Mehren, <i>International Commercial Arbitration</i> , West Publishing 2001, 8) J. Lew, L. Mistelis, S. Kroell, <i>Comparative International Commercial Arbitration</i> , The Hague 2003, 9) G. Born, <i>International Commercial Arbitration</i> , The Hague 2009 10) Redfern, Hunter, Blackaby, Partasides, <i>Law and Practice of International Commercial Arbitration</i> , Sweet & Maxwell 2004; 11) Margaret Moses, <i>The Principles and Practice of International Commercial Arbitration</i> , Cambridge University Press 2008; 12) T. Carbonneau, J. Jaeggi, <i>Handbook on Mediation</i> , New York 2006, 13) J. Goldsmith et al, <i>ADR in Business</i> , The Hague 2006, 14) N. Nelson et al, <i>Commercial Mediation in Europe</i> , 2004; 15) Љ. Милутиновић, <i>Суд или медијација – нађи свој интерес</i> , Београд 2006; 16) М. Станивуковић, <i>Међународна арбитража</i> , 2014.			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	
		Практична настава: 37,5	
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе		Поена	
Завршни испит		поена	
активност у току предавања		20	
писмени испит			
практична настава		усмени испит	
50			
колоквијум-и			
семинар-и		30	

Међународно грађанско процесно право			
Наставници: проф. др Александар Јакшић, проф. др Владимир Павић			
Статус предмета: изборни – Пословноправни модул, под-модул Међународно пословно право			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Циљ предмета је да студентима обезбеди продубљена знања из међународног грађанског процесног права, са посебним освртом на судско решавање међународних трговинских спорова, и оспособи их за примену стечених знања у каснијој пракси. Нагласак је на критичком приступу постојећим законским и упоредним решењима, као и проучавању домаће и стране судске праксе.			
Исход предмета: Студенти ће стећи свеобухватно знање из ове области: услове за успостављање међународне надлежности нашег суда, специфичности грађанског поступка у присуству елемента иностраности и правила за признање и извршење страних судских одлука у Србији. Курс студентима треба да омогући да стекну увид у предности и мане судског решавања међународних трговинских спорова, као и кључне (ризичне) аспекте овог вида решавања спорова.			
Садржај предмета: I ОСНОВИ МЕЂУНАРОДНОГ ГРАЂАНСКОГ ПРОЦЕСНОГ ПРАВА - Појам и предмет МГПП-а, Однос МГПП-а са МПП-ом, Међународна хармонија одлучивања, Извори МГПП-а, Квалификација материјалноправних и процесноправних категорија; II ПРИНЦИП LEX FORI - Апсолутна надлежност судова РС, Изузеће од јурисдикције (имунитет стране државе, других органа и међународних организација); III ДИРЕКТНА МЕЂУНАРОДНА НАДЛЕЖНОСТ - Уопште, Искључење директне међународне надлежности, Регулисање директне међународне надлежности према одредбама ЗМПП-а, <i>Forum non Conveniens</i> , <i>Forum Shopping</i> , Пророгациони споразум, Основи МГПП-а Европске уније; IV ПРАВО НА ТУЖБУ - Достављање тужбе, Странке и њихови заступници, Доказивање у поступку са елементом иностраности, Спровођење поступка са елементом иностраности пред судовима РС; V ПРИЗНАЊЕ И ИЗВРШЕЊЕ СТРАНИХ СУДСКИХ ОДЛУКА У РС; VI ПРИЗНАЊЕ И ИЗВРШЕЊЕ СТРАНИХ СУДСКИХ ОДЛУКА ПРЕМА НОРМАМА КОЈЕ СУ НА СНАЗИ У ДРЖАВАМА ЕУ			
Литература: 1) А. Јакшић, <i>Међународно Грађанско процесно право</i> , 2016; 2) Т. Варади, Б. Бордаш, Г. Кнежевић, В. Павић, <i>Међународно приватно право</i> , Београд 2012; 3) А. Јакшић, <i>Међународно приватно право</i> , Београд 2008; 4) М. Станивуковић, М. Живковић, <i>Међународно приватно право – општи део</i> , Београд 2010; 5) Ђ. Vuković, Е. Kunštek, <i>Međunarodno građansko postupovno pravo</i> , Zagreb 2005; 6) R. Goode, Н. Kronke, Е. McKendrick, <i>Transnational Commercial Law</i> , OUP 2007; 7) E. Jeuland, <i>Droit processuel général</i> , Paris 2012 7) R. A. Brand, S. R. Jablonski, <i>Forum Non Conveniens</i> , Oxford 2007; 8) R. A. Brand, P.Herrup, <i>The 2005 Hague Convention on Choice of Court Agreements: Commentary and Documents</i> , Cambridge 2008; 9) A. Briggs, <i>Agreements on Jurisdiction and Choice of Law</i> , Oxford 2008; 10) A. Briggs, <i>Civil jurisdiction and judgments</i> , London 2009; 11) Kramer, X.E.; Rhee, C.H., <i>Civil Litigation in a Globalising World</i> , Springer 2012; 12) G. B. Born, P. B. Rutledge, <i>International Civil Litigation in United States Courts</i> , New York 2018			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	50
колоквијум-и			
семинар-и	30		

Међународно стечајно право			
Наставници: проф. др Александар Јакшић, проф. др Вук Радовић			
Статус предмета: изборни – Пословноправни модул, под-модул Међународно пословно право			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Циљ предмета је да студентима обезбеди продубљена знања из међународног стечајног права и оспособи их за примену стечених знања у каснијој пракси. Нагласак је на критичком приступу постојећим законским и упоредним решењима, као и проучавању богате домаће и стране судске праксе.			
Исход предмета: Студенти ће стећи свеобухватно знање из ове области, укључујући и увид у начин на који се одвија прекогранични стечај, специфичности стечајног поступка у присуству елемента иностраности, утицај отварања стечајног поступка на друге поступке у којима учествује стечајни дужник и проблеме признања и извршења страних стечајних одлука.			
Садржај предмета: 1. Извори међународног стечајног права; 2. Основни појмови међународног стечајног права и проблем квалификације; 3. Колизionoправни проблеми везани за стечај са елементом иностраности и меродавно право за стечајни поступак; 4. Теорије и принципи међународног стечајног права; 5. Врсте међународних стечајних поступака (главни и територијални) и међународна надлежност; 6. Сарадња стечајних управника у међународном стечају, обавезе и овлашћења; 7. Обавезе стечајног дужника; 8. Признање и извршење страних стечајних одлука; 9. Дужност информисања страних поверилаца и пријава њихових потраживања у стечајном поступку.			
Литература: В. Радовић, <i>Стечајно право – књига друга</i> , 2018 (део III и IV)			
Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5	
Методe извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	50
колоквијум-и			
семинар-и	30		

Међународно уговорно пореско право			
Наставници: проф. др Дејан Поповић, проф. др Гордана Илић-Попов, доц. др Милош Милошевић, доц. др Светислав В. Костић			
Статус предмета: Изборни- Пословноправни модул, под-модул Међународно пословно право Изборни – Правно-економски модул			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: По завршеном курсу, студенти ће стећи продубљено знање о најважнијим питањима из сложене материје међународног опорезивања и формирати чврсту правну подлогу за тумачење и примену одредби уговора о избегавању двоструког опорезивања дохотка и имовине. Поред уговора о избегавању двоструког опорезивања студенти ће имати прилику и да се упознају са порески значајним одредбама права СТО, међудржавних споразума о економској сарадњи и слободној трговини, као и међудржавних споразума о заштити улагања.			
Исход предмета: Успешним савладавањем материје курса студенти ће бити оспособљени за критичку анализу и разматрање бројних аспеката сукоба пореских јурисдикција, поготово у условима када Србија отвара своју економију, привлачи стране инвестиције и настоји да			

минимизира размере избегавања плаћања пореза кроз злоупотребу уговора о избегавању двоструког опорезивања, а и сама је, кроз преузете обавезе у Споразуму о стабилизацији и придруживању са ЕУ и њеним државама чланицама, дужна да своју мрежу уговора о избегавању двоструког опорезивања у потпуности усклађује са најновијим верзијама Модел конвенције ОЕСД о порезима на доходак и имовину. Поред наведеног, студентима ће бити понуђен увид у један, још увек недовољно истражен, део међународног пореског права – онај који проистиче из бројних и разнородних норми међународних привредних споразума (права СТО, међудржавних споразума о економској сарадњи и слободној трговини, као и међудржавних споразума о заштити улагања).

Садржај предмета:

I. МЕЂУНАРОДНО ДВОСТРУКО ОПОРЕЗИВАЊЕ (појам, узроци, последице)

Међународно опорезивање дохотка физичких лица у српским оквирима; Међународно опорезивање дохотка правних лица у српским оквирима; Међународно опорезивање имовине у српским оквирима. Методе за спречавање/отклањање међународног двоструког опорезивања (уопште). Унилатералне мере за спречавање/отклањање међународног двоструког опорезивања у српским оквирима.

II. МЕЂУНАРОДНЕ МЕРЕ ЗА СПРЕЧАВАЊЕ ДВОСТРУКОГ ОПОРЕЗИВАЊА

Уговори о избегавању двоструког опорезивања. Модели конвенција о избегавању двоструког опорезивања (уопште): Модел-конвенција ОЕЦД, Модел-конвенција УН, српска Модел-конвенција. Однос између уговора о избегавању двоструког опорезивања и унутрашњег материјалног права.

III. ПРИМЕНА И ТУМАЧЕЊЕ УГОВОРА О ИЗБЕГАВАЊУ ДВОСТРУКОГ ПОРЕЗИВАЊА

Опште одредбе уговора о избегавању двоструког опорезивања (чл. 1, 2, 3 и 4 Модел-конвенције ОЕЦД/УН). Појам и принцип сталне пословне јединице (чл. 5 и 7 Модел-конвенције ОЕЦД/УН). Опорезивање самосталних личних делатности (чл. 14 Модел-конвенције УН). Повезана лица – начело ван дохвата руке (члан 9 Модел-конвенције ОЕЦД/УН). Опорезивање дохотка од имовине (члан 6 Модел-конвенције ОЕЦД/УН). Опорезивање дохотка од међународног саобраћаја (члан 8 Модел-конвенције ОЕЦД/УН). Опорезивање дивиденди, камата, ауторских накнада (чл. 10, 11 и 12 Модел-конвенције ОЕЦД/УН). Опорезивање капиталних добитака (чл. 13 Модел-конвенције ОЕЦД/УН). Опорезивање прихода из радног односа (члан 15 Модел-конвенције ОЕЦД/УН). Опорезивање примања директора, прихода уметника и спортиста, пензија, прихода по основу државне службе, студената и чланова дипломатско-конзуларних представништава (чл. 16, 17, 18, 19, 20 и 28 (27) Модел-конвенције ОЕЦД/УН). Опорезивање осталог дохотка (члан 21 Модел-конвенције ОЕЦД/УН). Опорезивање имовине (члан 22 Модел-конвенције ОЕЦД/УН). Отклањање двоструког опорезивања (чл. 23 А и Б Модел-конвенције ОЕЦД/УН). Забрана дискриминације (члан 24 Модел-конвенције ОЕЦД/УН). Поступак заједничког договарања и размена података чл. 25, 26 Модел-конвенције ОЕЦД/УН). Помоћ у наплати пореза, територијално проширење (чл. 27 и 29 Модел-конвенције ОЕЦД).

IV. ПОРЕСКИ АСПЕКТИ МЕЂУНАРОДНИХ ПРИВРЕДНИХ СПОРАЗУМА

Порески аспекти права СТО. Порески аспекти међудржавних споразума о економској сарадњи и слободној трговини. Порески аспекти међудржавних споразума о заштити улагања.

V. ОСНОВЕ МЕЂУНАРОДНОГ ПОРЕСКОГ ПЛАНИРАЊА

Увод у технике међународног пореског планирања. Злоупотреба уговора о избегавању двоструког опорезивања и начело фактицитета у српском пореском праву. Правила о трансферним ценама и утањеној капитализацији. BEPS (Base erosion and profit shifting) иницијатива.

Литература:

Дејан Поповић, *Пореско право* (Поглавље „Сукоб пореских закона“), Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2017.

Дејан Поповић, Светислав Костић, *Уговори Србије о избегавању двоструког опорезивања (правни оквир и тумачење)*, ЦЕКОС ИН, Београд 2009.

Модел-конвенција о порезима на доходак и на имовину – сажета верзија (како је гласила 15. јула 2014. године), СФД/ОЕСД, Београд 2016.

Смернице ОЕЦД за примену правила о трансферним ценама за мултинационална предузећа и пореске управе, Српско фискално друштво, Београд 2010.

David A. Ward, “The Role of the Commentaries on the OECD Model in the Tax Treaty Interpretation”, *Bulletin for International Taxation*, Vol. 60, No. 3/2006.

Servatius van Thiel, “General Report”, *WTO and Direct Taxation* (eds. Michael Lang, et. al.), Linde

Verlag Wien, Vienna 2005.

Wolfgang Schon, "World Trade Organization and Tax Law", *Bulletin for International Taxation*, Vol. 58, No. 7/2004.

Alexander Rust, "Double Taxation" *Double Taxation within the European Union* (ed. Alexander Rust), Kluwer Law International, Alphen aan den Rijn 2011.

Дејан Поповић, Светислав Костић, "(Зло)употреба страних правних лица за избегавање пореза у Србији", *Анали Правног факултета у Београду*, бр. 2/2010.

Дејан Поповић, Гордана Илић-Попов, "Утврђивање извора дохотка у пореском праву", *Анали Правног факултета у Београду*, бр. 2/2008.

Paul R. McDaniel, "The Impact of Trade Agreements on Tax Systems", *International and Comparative Taxation – Essays in Honour of Klaus Vogel* (ed. K. Vogel), Kluwer Law International, London 2002.

Michael Lennard, "The UN Model Tax Convention as Compared with the OECD Model Tax Convention – Current Points of Difference and Recent Developments", *Asia-Pacific Tax Bulletin*, Vol. 15, No. 1/2009.

Svetislav Kostić, "Serbia", *The Impact of the OECDE and the UN Model Conventions on Bilateral Tax Treaties* (eds. Michael Lang, Pasquale Pistone, Joseph Schuch, Claus Staringer), Cambridge University Press, Cambridge 2012.

Svetislav Kostić, "Serbia", *Tax Rules in Non-Tax Agreements*, " (eds. M. Lang, P. Pistone, J. Schuch, C. Staringer, A. Storck), IBFD, Amsterdam 2012

Lucas de Heer, Paul R.C. Kraan, "Legal Protection in International Tax Disputes – How Investment Protection Agreements Address Arbitration", *European Taxation*, Vol. 52, No. 1/2012.

Klaus Vogel, *Klaus Vogel on Double Taxation Conventions – Third Edition*, Kluwer Law International, London 1997.

United Nations Model Double Taxation Convention Between Developed and Developing Countries, United Nations, New York 2011.

Chris Finnerty, Paulus Merks, Mario Petriccione, Raffaele Russo, *Fundamentals of International Tax Planning*, IBFD, Amsterdam 2007.

Reuven S. Avi-Yonah, *International Tax as International Law – An Analysis of the International Tax Regime*, Cambridge University Press, New York 2007.

Addressing Base Erosion and Profit Shifting, OECD, Paris 2013.

Jennifer Farrell, *The Interface of International Trade Law and Taxation*, IBFD, Amsterdam 2013.

Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5	
Методе извођења наставе: Предавања, вежбе, студијска група, консултације, семинарски радови и есеји, case study, power-point презентације.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	50
колоквијум-и			
семинар-и	30		

Трговинскоправни послови
Наставник: Проф. др Небојша Јовановић, проф. др Вук Радовић, проф. др Мирјана Радовић
Статус предмета: обавезни – Трговинско-правни модул
Број ЕСПБ: 20
Услов: није предвиђен
Циљ предмета: Стицање продубљених знања из области трговинских послова и компетенција неопходних за обављање одговарајућих послова у привреди и правосуђу.
Исход предмета: Студент стиче продубљена, темељна знања као и способност критичког разматрања области трговинскоправних послова и компетенције неопходне за примену стечених знања у пракси.
Садржај предмета: УВОД (Појам и извори права трговинскоправних послови, Особености и врсте трговинскоправних послова) РОБНИ ТРГОВИНСКИ ПОСЛОВИ (<i>Уговор о продаји робе</i>) УГОВОРИ О ТРГОВИНСКИМ УСЛУГАМА (<i>Уговор о посредовању; Уговор о трговинском</i>

заступању; Уговор о комисиону; Уговор о контроли; Уговор о ускладиштењу; Уговор о отпремништву; Уговор о грађењу) УГОВОРИ О ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГИЈЕ (Уговор о лиценци; Уговор о франшизингу)
ИЗДАВАЧКИ УГОВОР ФИНАНСИЈСКИ ТРГОВИНСКИ ПОСЛОВИ (Банкарски послови, Уговор о кредиту, Уговор о факторингу, Уговор о форфетингу, Уговор о финансиском лизингу, Депозитни послови (новчани, неновчани, хартије), Текући рачун, Акредитив, Банкарска гаранција, Платни промет, Инкасо посао; Менични послови)

Литература: Мирко Васиљевић, „Трговинско право“, Београд, 2011. или касније издање (делови обухваћени програмом); Јанковец Ивица, Привредно право, Београд (делови обухваћени програмом)
За издавачки уговор – др Весна Бесаровић, Интелектуална права, Београд
Прописи – Закон о облигационим односима – делови обухваћени програмом
Допунска: Појам уговора у англосаксонском праву, *Анали Правног факултета Универзитета у Београду*, Београд, бр. 1/2008, стр. 63-88; Бартош, Антонијевић, Јовановић, Менично и чековно право, Београд

Број часова активне наставе: 150	Теоријска настава: 75	Практична настава: 75	
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	70
колоквијум-и			
семинар-и	10		

Саобраћајно право
Наставници: проф. др Мирко Васиљевић, проф. др Небојша Јовановић, проф. др Мирјана Радовић, доц. др Светислав Јанковић
Статус предмета: изборни – Трговинско-правни модул
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета: стицање продубљеног знања о правном режиму саобраћаја уопште и његових грана посебно, као што су поморски, речни, ваздушни, железнички, друмски, цевоводни и ПТТ саобраћаја. При томе је нагласак на организационом и имовинскоправном режиму саобраћаја, а не о безбедносном режиму.
Исход предмета: оспособљавање студената за бављење уговорима о превозу и другим питањима саобраћајног права у науци и пракси, не само у земљи него и свуда у свету, пошто је саобраћјано право најједначенија грана права у свету.
Садржај предмета: УВОД У САОБРАЋАЈНО ПРАВО САОБРАЋАЈ— појам, значај, назив, врсте, особине, употребљивост саобраћајних грана, САОБРАЋАЈНО ПРАВО — појам, значај, назив, предмет, садржина, метод, особине, начела, место у систему права, извори (врсте, међународни извори, домаћи извори) ЈАВНО САОБРАЋАЈНО ПРАВО ОРГАНИЗАЦИЈА САОБРАЋАЈА – саобраћајни систем, чиниоци саобраћаја (врсте, саобраћајнице, превозна средства, саобраћајна средишта, превозиоци), организација домаћег саобраћаја, организација међународног саобраћаја (уводна разматрања, међународне организације у саобраћају, провоз /транзит/, извоз услуга превоза) ЦАРИНЕ У САОБРАЋАЈУ – појам и врсте царина, повластице за возила, царине у међународном саобраћају (Истанбулска конвенција, царинске повластице, систем обезбеђења) НАДЛЕЖНОСТ СУДОВА — значај надлежности судова у саобраћају, надлежност у домаћем саобраћају (стварна, месна и уговарање надлежности), надлежност у међународном саобраћају (предмет уређивања, одлучујуће чињенице, искуљива надлежност домаћег суда), судски имунитет

ИМОВИНСКО САОБРАЋАЈНО ПРАВО

УВОДНА РАЗМАТРАЊА, ДЕЛОВИ, СТВАРНА ПРАВА

УГОВОР О ПРЕВОЗУ – појам уговора, лица код уговора, сврха уговора, природа правила, битни састојци уговора, закључење уговора, превозне исправе, особине уговора, правна природа уговора (основна разматрања, трговинскоправна природа?, грађанскоправно порекло?), врсте уговора, испуњење уговора, престанак уговора (повлашћење наручиоца, право на одустанак)

УГОВОР О ПРЕВОЗУ СТВАРИ

појам уговора и обавезе уговорника

обавезе превозиоца – постављање возила, пријем ствари, преглед ствари, укрцај /утовар/, избацивање превозне исправе, превоз /путовање/, чување робе, заступање корисника превоза, извршавање налога, издавање ствари, предаја ствари примаоцу

обавезе пошиљаоца – наручивање возила, предаја ствари, обавештавање превозиоца о пошиљци, чување ствари, исплата превознине, награда за додатне услуге, накнада трошкова, залога

одговорност превозиоца ствари – врсте одговорности, особине превозничке одговорности, сужено поље примене, случајеви превозничке одговорности (штетни случајеви, губитак ствари, оштећење ствари, закашњење, стицај штета), поопштење одговорности, основ одговорности (појам и значај основа, врсте основа, објективна одговорност, разлози ослобођења од објективне одговорности, субјективна одговорност, ослобођење од претпостављене субјективне одговорности, основ одговорности по гранама саобраћаја), рецептна и скриптурна одговорност, олакшано искључење одговорности, ограничење одговорности (основни појмови, начини ограничења, оправдање начела ограничene одговорности, врсте ограничења и начини одређивања границе, ограничење висине штете, ограничење делом имовине), обрачунска јединица, неограничена одговорност, одговорност за помоћнике, одговорност помоћника, једнострана принудност правила о превозничкој одговорности, утврђивање штете (појам и значај, начини утврђивања штете на ствари), накнада штете (особености одштете у саобраћају, облик накнаде штете), предмет обавезе накнаде штете, утврђивање висине штете, остваривање права на накнаду штете), одговорност пошиљаоца

ПОСЕБНЕ ВРСТЕ ПРЕВОЗА

ПРЕВОЗ СА ВИШЕ ПРЕВОЗИЛАЦА – сложени превози, збирни превоз, превоз путем стварног превозиоца

двојни превоз - појам и структура односа, разграничења од сличних превоза, права, обавезе и одговорност превозиоца (три односа – однос у главном превозу, однос у допунском превозу, однос корисника главног превоза са допунским превозиоцем)

узастопни превоз – појам, разграничење и терминологија, организовање, учесници и структура односа, одговорност превозиоца (основна правила, одговорност у превозу путника по гранама превоза, одговорност у превозу ствари по гранама превоза, ограничење одговорности), право регреса (особена правила, поједине гране саобраћаја), наплата и деоба превознине

мешовити превоз – појам, разлог појаве и правни проблеми (контејнеризација, тешкоће), правни извори, могући начини решења проблема, предузетник, системи одговорности предузетника (набрајање, систем сопствене одговорности, систем мреже, систем јединства, систем мешовите одговорности), основ предузетникове одговорности, искључење одговорности предузетника, трајање одговорности, висина одговорности (раниице одговорности, неограничена одговорност, одговорност за закашњење, одговорност за помоћнике, регрес, застарелост и једнострана принудност, мешовити превоз лебделицом).

Литература:

Небојша Јовановић, *Саобраћајно право* (општи део), Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2017

Допунска (необавезна):

- 1) Миодраг Трајковић, *Поморско право*, Мисао, Београд, 2004. или касније издање;
- 2) Мирко Васиљевић, *Трговинско право*, Београд, 2011 (или касније издање) – уговори о превозу робе и путника у железничком, друмском, ваздушном и мешовитом превозу
- 3) Nebojša Jovanović, *Transport Law of Serbia*, International Encyclopedia of Laws, KluwerLawInternational (gen. editor prof. dr R. Blanpain), The Hague, Holland, 2016.
- 4) Бранко Јакаша, *Уџбеник пловидбеног права*, Загреб, 1983.
- 5) Бранко Јакаша, *Копнено и зрачно саобраћајно право*, Загреб, 1969
- 6) Борислав Ивошевић, *Саобраћајно право*, Београд, 2005.
- 7) Небојша Јовановић:

- Наутичка (навигациона) грешка као разлог искључења превозиоачеве одговорности за штету, *Привредни правни приручник*, Удружење правника у привреди Југославије, Београд, бр. 7-8/1992
 - Посебни разлози ослобођења од одговорности речног превозиоца робе – случајеви посебних опасности, *Анали Правног факултета у Београду*, Правни факултет у Београду, Београд, бр. 5/1992
 - Ликвидација заједничке хаварије, *Право и привреда*, Удружење правника у привреди Југославије, Београд, бр. 1-2/1993
 - Појам заједничке хаварије и услови за њено наступање, *Право и привреда*, Удружење правника у привреди Југославије, Београд, бр. 5-6/1994
 - Рецептна и скриптурна одговорност бродара за губитак и оштећење робе, *Право и привреда*, Удружење правника у привреди Југославије, Београд, бр. 11-12/1995
 - Општи начин ограничења од одговорности речног превозиоца робе, *Правни живот*, Удружење правника Југославије, Београд, бр. 10-11/1995
 - Одговорност пловидбеног превозиоца за радње помоћника, *Право и привреда*, Удружење правника у привреди Југославије, Београд, бр. 3 - 4/2000
 - Типични случајеви заједничке хаварије по међународним и домаћим правилима, *Право и привреда*, Удружење правника у привреди Југославије, Београд, бр. 1 - 2/2001
 - Одговорност предузетника мешовитог превоза робе, *Право и привреда*, Удружење правника у привреди Југославије, Београд, бр. 1-4/04
- 8) Душанка Ђурђев, Превоз путника морем, *Правни живот*, Београд, бр. 11/2004
- 9) Јанковић Светислав
- * Неопходност правног уређења комбинованог превоза ствари у грађанском закону, *Правни живот* 11/2016.
 - * Одговорност железнице за закашњење у предаји робе, *Право и привреда* 7–9/2016
 - * Опште ограничење одговорности у унутрашњој пловидби, *Право и привреда* 7–9/2014
- 10) Ана Павловић, Искључење уговорне одговорности бродара у унутрашњој пловидби, *Право и привреда*, Београд, бр. 1-3/2003

Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит
активност у току предавања	20	писмени испит
практична настава		усмени испит
колоквијум-и		
семинар-и	10	

Уговорно право осигурања
Наставник: проф. др Наташа Петровић Томић
Статус предмета: изборни – Трговинскоправни модул
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета: Продубљивање знања стечених на основним студијама у грани права осигурања; проучавање области и питања недовољно проучених на основним студијама; овладавање елементарном страном терминологијом; развијање критичког начина размишљања о проучаваном феномену; практичан рад са студентима на састављању уговора, полисе осигурања; критичко проматрање судске праксе; увођење у режим основних међународних извора и стремљења у праву осигурања; подстицање студената на критичко размишљање о важећим решењима у позитивном

праву осигурања; давање основног увида у упоредно право осигурања и право осигурања ЕУ. Исход предмета: Студенти ће стећи знања и вештину тумачења и критичке анализе норми права осигурања. Успешним савладавањем материје курса студенти ће бити оспособљени за решавање конкретних правних проблема из области осигурања, као и за евентуалне теоријске радове из области права осигурања. Садржај предмета: Уопште о осигурању: Улога и значај осигурања, Техничка организација осигурања, Појам и дефиниција осигурања, Извори права осигурања - закон, општи и посебни услови. Врсте осигурања – поделе осигурања: Осигурање имовине и осигурање лица, Животна и неживотна осигурања, Остале поделе осигурања. Општа правила за осигурање имовине и лица: Основни појмови – ризик, сума осигурања, премија осигурања, осигурани случај, осигураник. Општа правила за осигурање имовине и лица: Заступници и посредници у осигурању; Одговорност заступника и посредника осигурања, Остала уговорна питања. Право осигурања Европске Уније: Три генерације директива, Значај Директива за настанак јединственог тржишта осигурања ЕУ, Слобода пружања услуга осигурања, Слобода куповине услуга осигурања, Основни Принципи европског уговорног права осигурања. Уговор о осигурању: Појам, Настанак и трајање уговора о осигурању, Обавезе осигуравача и осигураника у тренутку закључења уговора, за време важења уговора и у тренутку настанка осигураног случаја. Уговор о осигурању: Карактеристике правног посла осигурања, Престанак осигурања, Застарелост права из осигурања. Уговор о осигурању: Однос осигурања и грађанске одговорности – кумулирање права, Осигурање за туђ рачун. Уговор о осигурању и заштита потрошача: Потрошач услуга осигурања, Директива о неправичним клаузулама у уговорима са потрошачима, Обавеза информисања потрошача услуга осигурања од стране осигуравача у тренутку закључења уговора и за време важења уговора, Обавеза саветовања уговарача осигурања од стране посредника осигурања и осигуравача у тренутку закључења уговора и за време важења уговора. Осигурање имовине: Начело обештећења, Интерес, Накнада из осигурања – Елементи за одређивање накнаде, Процена накнаде, Исплата накнаде, Вредност осигуране ствари као елемент за одређивање накнаде, Пренос уговора о осигурању на прибавиоца осигуране ствари, Суброгација. Осигурање имовине: Осигурање од одговорности – Општа правила, Правни односи између осигуравача и осигураника, Правни положај трећих оштећених лица, Директна тужба. Осигурање имовине: Осигурање од ауто-одговорности – Појам, Општа правила, Обавеза закључења уговора о осигурању ауто-одговорности, Моторно возило као предмет осигурања, Искључења из осигурања, Трећа лица, Гарантни фонд, Систем зелене карте. Осигурање лица: Заједничке особине и врсте, Осигурање живота – Појам, Поделе, Искључења, Права из Математичке резерве: редукција осигуране суме,. Откуп осигурања, Аконтација осигуране суме, Залагање полисе, Осигурање живота у корист трећих лица. Осигурање лица: Осигурање од последица несрећног случаја, Појам ризика незгоде и околности од значаја за његову процену, Обим осигуравајућег покрића, Корисници осигурања, Обавезно осигурање. Реосигурање: Појам, Карактеристике, Врсте.
Литература: <i>Обавезна:</i> 1. Др Предраг Шулејић, <i>Право осигурања</i>, Правни факултет у Београду, Београд, 2005. <i>Допунска:</i> 1. П. Шулејић, Уговор о осигурању у Преднацрту Грађанског Законика Србије од 2010. године, Европске (ЕУ) реформе у праву осигурања Србије, 2010; 2. З. Радовић, Ж. Алексић, З. Петровић, Т. Петровић, <i>Преваре у осигурању</i>, Глосаријум, Београд, 2003; 3. Д. Мркшић, З. Петровић, К. Иванчевић, <i>Право осигурања</i>, Правни факултет Универзитета Унион, Београд 2006; 4. В. Чоловић. Међународно осигурање ауто-одговорности, Досије, Београд 2007; 5. Н. Петровић Томић, Осигурање робе у међународном поморском превозу, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2009; 6. Н. Петровић Томић, Осигурање од професионалне одговорности адвоката, Правни живот, бр. 10/2011; 7. Н. R. Jerry, <i>Understanding Insurance Law</i>, Third Edition, Matthew bender & Company, 2002; 8. Н. Groutel, F. Leduc, P. Pierre, M. Asselain, <i>Traité du contrat d'assurance terrestre</i>, LexisNexis, Paris, 2008; 9. M. Wandt, <i>Versicherungsrecht</i>, 5. Auflage, Carl Heymanns Verlag, Köln, 2010.

Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методe извођења наставе: предавања, консултације, вежбе		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит
активност у току предавања	20	писмени испит
практична настава		усмени испит
колоквијум-и		
семинар-и	30	

Англосаксонско уговорно право

Наставници: проф. др Небојша Јовановић, проф. др Марко Ђурђевић, проф. др Мирјана Радовић

Статус предмета: изборни – Трговинско-правни модул

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета: Стицање основног знања о уговорном праву *common law* система; указивање на основне разлике у односу на српско уговорно право.

Исход предмета: Оспособљавање студената да преговарају са правницима из англосаксонских земаља ради закључивања спољнотрговинских уговора; оспособљавање правника да препознају ризике кад уговарају англосаксонско право као меродавно у спољнотрговинским пословима.

Садржај предмета: основна учења о англо правном систему; општа правила уговора (појам, врсте, извори), закључење уговора; дејства уговора; престанак уговора; основна правила облигационог права везана за уговоре (нпр. застарелост и др.)

ЕНГЛЕСКИ СИСТЕМ ОБЛИГАЦИЈА И УГОВОРА – Место уговора у систему енглеског права, Извори права, Енглеско уговорно право, Опште и посебно уговорно право

ПОЈАМ УГОВОРА – Дефициција, Теорија противчинидбе, Врсте противчинидбе, Двострани и једнострани уговори, Услови, Добročин уговори Привидни уговори, Улога намере, Одступања од теорије противчинидбе, Теорија естопела, Правни и пословни ризик, Трговински уговор, Бечка конвенција НАЧЕЛО САВЕСНОСТИ И ПОШТЕЊА, УСЛОВИ ЗА НАСТАНАК УГОВОРА – Врсте, Способност уговарања, Малолетници, Умоболници, Пијанци, Правна лица, Форма уговора, Неформалност, Одступања, Раскид и измена писменог уговора, Врсте форме, Доказивање садржине писменог уговора, Бечка конвенција ЗАКЉУЧЕЊЕ УГОВОРА – Процес закључивања, Преговори, Предговор, Понуда, Прихват понуде, Техника писања уговора ТУМАЧЕЊЕ УГОВОРА

МАНЕ ВОЉЕ – Преглед, Грешка, Погрешно приказивање,

САДРЖИНА УГОВОРА – Мешање састојака са "terms", Врсте углавака

ДЕЈСТВО УГОВОРА- Опште поређење, Стварноправно дејство, Трећа лица, Промењене околности

ПРЕСТАНАК УГОВОРА – Основна учења, Раскид уговора, Уговорна одговорност

ОПШТА ПИТАЊА ОД ЗНАЧАЈА ЗА УГОВОРНО ПРАВО – Непостојање опште теорије облигација, Уговорна казна, Капара и предујам, Затезна камата, Новчане обавезе, Отпуст дуга, Застарелост

Литература:

Обавезна:

1. Небојша Јовановић, *Кључне разлике енглеског и српског уговорног права*, Београд, 2008.
2. Н. Јовановић, *Увод у common law уговорно право*, 2015

Допунска (необавезна):

1. Guenter Treitel, *An Outline of the Law of Contract*, Oxford, 2004;
2. Ewan McKendrick, *Contract Law*, London, 2007;
3. John Cartwright, *Contract Law*, Oxford, 2007.

Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методe извођења наставе: предавања, консултације, вежбе		
Оцена знања (максимални број поена 100)		

Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	70
колоквијум-и			
семинар-и	10		

Берзански послови

Наставници: проф. др Небојша Јовановић, проф. др Вук Радовић, проф. др Мирјана Радовић

Статус предмета: изборни – Трговинско-правни модул

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета: стицање продубљенијег знања и подстицање научног начина размишљања у правној проблематици берзанских послова, као посебне врсте уговора о купопродаји, подстицање научног размишљања у проблематици берзанског уговорног права.

Исход предмета: оспособљавање студената да разумеју правну суштину разних врста берзанских послова, основно сналажење у берзанској трговини.

Садржај предмета: општа питања берзанских послова (појам, врсте, уговорници, извори), закључење берзанских послова, елементи берзанских послова, извршење и обезбеђење берзанских послова, посебни берзански послови, берзанске смицалице.

Литература:

Обавезна: Небојша Јовановић, *Берзанско право*, Београд, 2009 (делови обухваћени програмом).

Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5	
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава		усмени испит	70
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Банкарско уговорно право

Наставници: проф. др Небојша Јовановић, проф. др Вук Радовић, проф. др Мирјана Радовић

Статус предмета: изборни – Трговинско-правни модул

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета: Стицање *деталних* знања о банкарским пословима, уз бављење бројним сложеним правним питањима у банкарству. Разумевање главних правних питања у вези са односом између банке и клијента; упућивање студената у функционисање банкарских послова у пракси, како би одмах по завршетку студија могли да се баве правом у банкарству. Увођење у режим основних међународних и регионалних извора права и стремљења у банкарском праву, а посебно у банкарском праву ЕУ. Праћење и анализа нових законских решења, као и предлога измена прописа у овој области. Развијање критичког мишљења о лошим решењима у позитивном банкарском уговорном праву.

Исход предмета: Студенти ће стећи основна теоријска знања о банкарским пословима, савладати основну правну терминологију и развити критички начн размишљања о проблемима у правним односима између банке и њених клијената.

Садржај предмета: I УВОД – појам, предмет и извори, банкарског уговорног права; однос с другим гранама права II ОПШТИ ДЕО – појам, природа, особине, елементи, врсте банкарских послова; појам банке и клијента, општи услови пословања банака, опште обавезе банке (банкарска тајна, информисање, саветовање и објашњење, идентификација клијента, појачана пажња), одговорност банке и њених службеника, општа права и обавезе клијента (право пребијања, раскид пословног односа, обавеза плаћања накнаде, заложно право банке) III ПОСЕБАН ДЕО -

1. Депозитни послови – појам, правна природа и врсте депозита, новчани депозит (опште

карактеристике, обавезе уговорних страна), улог на штедњу (опште карактеристике, обавезе уговорних страна), неновчани депозит (опште карактеристике, обавезе уговорних страна), депозит хартија од вредности (опште карактеристике, обавезе уговорних страна) 2. Банкарски рачун – правни основ, отварање рачуна, ималац рачуна, врсте рачуна, одобравање и задуживање рачуна, условно одобравање рачуна, извод из рачуна, салдо, сторнирање, накнада за вођење рачуна, прекорачење рачуна, обрачун камата, окончање правног односа у вези са рачуном, текући рачун (опште карактеристике, правни режим и дејство, обавезе уговорних страна) 3. Платни промет (услуге плаћања) - појам и поделе, готовински и безготовински платни промет, организација за платни промет, инструменти безготовинског платног промета, врсте преноса средстава (трансфер одобрења и трансфер задужења), налог за плаћање, овлашћење директног задужења, плаћање путем платних картица, плаћање путем чека, неовлашћено плаћање, 4. Уговор о кредиту – појам, опште карактеристике и врсте уговора о кредиту, закључење уговора (елементи, форма, обавезе банке пре закључења уговора), права и обавезе уговорних страна, посебни начини престанка уговора о кредиту, есконт, ломбард, потрошачки кредит, уговор о револвинг кредиту 5. Уговор о факторингу – појам, опште карактеристике и врсте уговора, правни однос фактора и повериоца, правни однос фактора и дужника, правна природа и разграничење од сродних послова 6. Уговор о форфетингу – појам и опште карактеристике, видови уступања потраживања, равна природа и разграничење од сродних послова 7. Уговор о сефу – појам и опште карактеристике, правна природа, обавезе уговорних страна, законско založno право банке, престанак уговора 8. Посао инкаса (наплате потраживања) – појам, правна природа и врсте документарног инкаса, правни односи код документарног инкаса, одговорност банке 9. Акредитив – појам, опште карактеристике и врсте акредитива, обични акредитив, правни односи код документарног акредитива, начела документарног акредитива, робна документа код документарног акредитива, поделе документарног акредитива 10. Банкарска гаранција - појам гаранције, гаранција у упоредном праву, правни односи код гаранције, правна природа и разграничења у вези са гаранцијом, елементи (банкарске) гаранције, пренос гаранције и измене основног уговора, врсте (банкарске) гаранције

Литература:

Обавезна:

Мирко Васиљевић, *Трговинско право*, Београд, 2012, стр. 350-440; Стеван Шогоров, *Банкарско право*, Пословни биро, Нови Сад, 2005; Ивица Јанковец, *Привредно право*, Београд, 1999.

Допунска:

Зоран Антонијевић, Милан Петровић, Божидар Павићевић, *Банкарско право*, Београд, 1982; Christian Gavalda, Jean Stoufflet, *Droit bancaire, Institutions – Comptes – Opérations – Services*, 3e édition, Paris, 1997. или новије издање; E. P. Ellinger, E. Lomnicka, R. J. A. Hooley, *Modern Banking Law*, Oxford, 2002 или новије издање; Hans-Peter Schwintowski, Frank A. Schäfer, *Bankrecht, Commercial Banking – Investment Banking*, 1997. или новије издање; Siegfried Kümpel, *Bank- und Kapitalmarktrecht*, 3. Auflage, Verlag Dr. Otto Schmidt, Köln, 2004 или новије издање.

Прописи

1. Закон о облигационим односима (*Сл. лист СФРЈ*, бр. 29/78, 39/85, 45/85, 57/89, *Сл. лист СРЈ*, бр. 31/93), чл. 1035-1088
2. Закон о заштити корисника финансијских услуга (*Сл. гласник РС*, бр. 36/2011)
3. Закон о платном промету (*Сл. лист СРЈ*, бр. 3/02, 5/03, *Сл. гласник РС*, бр. 43/04, 62/06, 111/2009, 31/2011)
4. Закон о банкама (*Сл. гласник РС*, бр. 107/05, 91/2010)

Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит
		поена

активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	70
колоквијум-и			
семинар-и	10		

Кривично право (материјално и процесно)

Наставници: проф. др Наташа Делић, проф. др Игор Вуковић, доц. др Иван Ђокић (материјално кп), проф. др Милан Шкулић, проф. др Горан Илић и доц. др Вања Бајовић (процесно кп)

Статус предмета: обавезни – Кривично-правни модул, Кривично-правни под-модул

Број ЕСПБ: 20

Услов: није предвиђен

Циљ предмета: Употпуњавање постојећих теоријских знања, целовито сагледавање система кривичног права, критичко и аналитичко сагледавање позитивноправних решења и мултифункционално повезивање теоријског и практичног аспекта проучавања.

Исход предмета: Оспособљавање студената за анализу постојећих решења националног материјалног и процесног кривичног права, као и оспособљавање за примену датих решења у пракси.

Садржај предмета: Како полазници имају основна знања из ове области, акценат ће бити на детаљнијој теоријској обради материјално правних и процесних института и недоумицама у практичној примени законских решења. Предмет обраде су и скорашње реформе у кривичном законодавству, са нагласком на практичној примени новоусвојених решења.

Садржај курса: *Материјално право:* Анализа појединих решења садржаних у ЗИД КЗ из 2009. и 2012. године: Обележја бића новоуведених кривичних дела; Оправданост поштравања кривичноправне репресије; Предстојећа "друга фаза реформе"; Перспективе кривичног законодавства Србије

Процесно право: Кривичнопроцесна начела и промене у оквиру истих; Положај и овлашћења кривичнопроцесних субјеката; Обележја и ток општег кривичног поступка; Посебни поступци; Реформе процесног законодавства

Литература:

Материјално КП

Основна литература:

Зоран Стојановић, *Кривично право – општи део*, 25. издање, Београд, 2018.

Зоран Стојановић, Наташа Делић, *Кривично право – посебни део*, 5. издање, Београд, 2018.

Наташа Делић, *Нова решења у посебном делу Кривичног законика Србије*, Београд, 2014.

Допунска литература:

Зоран Стојановић, *Коментар Кривичног законика*, 7. издање, Београд, 2018.

Игор Вуковић, Вања Ђорџ, *Селективна библиографија наставника и сарадника Катедре за кривично право Правног факултета Универзитета у Београду*, најновије издање.

Љиљана Радловић, *Малолетничко кривично право*, Београд, 2010.

Процесно КП

Основна литература:

Милан Шкулић, *Кривично процесно право*, најновије издање, Београд

Горан П. Илић и група аутора, *Коментар Законика о кривичном поступку*, 10. измењено и допуњено издање, Београд, 2018. (Глава прва - Основне одредбе).

Милан Шкулић, Доминантне карактеристике основних великих кривичнопроцесних система и њихов утицај на реформу српског кривичног поступка, *Crimen* бр. 2/2013, Београд, стр. 176-234

Милан Шкулић, *Малолетничко кривично право*, најновије издање, Београд, (2. поглавље „Појам малолетничког кривичног права и основи упоредног кривичног права за малолетнике“)

Милан Шкулић, Горан Илић, *Нови Законик о кривичном поступку Србије – Реформа у стилу „један корак напред, два корака назад“*, Београд, 2012.

Допунска литература:

Милан Шкулић, *Организовани криминалитет – појам, кривична дела и кривични поступак*, Београд, 2018 (одабрана поглавља).

Вања Бајовић, *О чињеницама и истини у кривичном поступку*, Београд, 2015.

Загорка Јекић, *Огледи о кривичном поступку*, Београд, 2015.

Горан П. Илић, <i>Институције кривичног процесног права</i> , у припреми.			
Број часова активне наставе: 150		Теоријска настава: 75	Практична настава: 75
Методe извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		Усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Међународно кривично право			
Наставници: проф. др Милан Шкулић, доц. др Вања Бајовић, доц. др Ивана Марковић			
Статус предмета: изборни – Кривично-правни модул, Кривично-правни под-модул			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Циљ курса је продубљено изучавање проблематике из области међународног кривичног права. Полазећи од значаја односа међународног права и кривичног права, а имајући у виду историјске специфичности његовог настанка, као и чињеницу да се ради о области која се неуобичајено брзо мења и у погледу које и даље постоји скепса око темеља на којима се она заснива, међународно кривично право се посматра са критичког аспекта, имајући у виду гаранције и начела која је пре њега (национално) кривично право већ поставило, као и постојећу, у многим сегментима проблематичну судску праксу.			
Исход предмета: Оспособљавање за коришћење упоредног метода ради лакше спознаје решења правних система држава међународне заједнице како би се омогућило адекватно препознавање тековина кривичног права и њихова хармонизација на међународном плану Развијање способности за уопштавање и унификацију питања која су на различит начин уобличена у националним законодавствима.			
Садржај предмета: Уводни део курса обухвата општа питања међународног кривичног права, почев од појма, развоја, извора, основних начела међународног кривичног права па до просторног и временског важења кривичног права. Курс обухвата и учење о међународном кривичном делу и кривичним санкцијама као основним појмовима у оквиру систематике општег дела под које се могу подвести сви остали институти. Посебна пажња поклоњена је области посебног дела међународног кривичног права. Овде су обухваћена само међународна кривична дела у ужем смислу, тј. она код којих је њихов међународни карактер и заинтересованост међународне заједнице посебно изражена. Значајан аспект курса представља материја међународног кривичног правосуђа. Курс се завршава анализом материје међународне правне помоћи у кривичноправним стварима и питања перспектива (могућности и будућности) међународног кривичног права.			
Литература: Основна литература: Зоран Стојановић, Међународно кривично право, најновије издање. Зоран Стојановић, <i>Коментар Кривичног законика</i> , 7. издање, Београд, 2018. (34. глава). М. Шкулић, В. Бајовић, <i>Историјски развој међународног кривичног правосуђа и основне одлике поступка пред Међународним кривичним судом</i> , Београд, 2017. Допунска литература: Милан Шкулић, <i>Међународни кривични суд – надлежност и поступак</i> , Београд, 2005. Antonio Cassese, Међународно кривично право, Београд, 2005. Ђорђе Н. Лопичић (приредио), <i>Међународно кривично право</i> , Београд, 2006. Д. Золо, <i>Ко каже хуманост... рат, право и глобални поредак</i> , Београд, 2012.			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методe извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	поена

активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Криминологија са правом извршења кривичних санкција

Наставници: проф. др Ђорђе Игњатовић, доц. др Наталија Лукић

Статус предмета: изборни – Кривично-правни модул, Кривично-правни под-модул

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета: Циљ предмета је продубљено проучавање криминолошке методологије, динамике и појавних облика криминалитета, упознавање са факторима криминалног понашања, како индивидуалним, тако и социјалним, проучавање питања виктимизације и питања из области међународних извора и праксе међународних судова о правима осуђених лица.

Исход предмета: Овладавање методолошким апаратом и његова практична примена у истраживањима о криминалитету, стицање знања о феноменологији и етиологији криминалитета, разумевање виктимолошког аспекта криминалног феномена; стицање знања из области права извршења кривичних санкција, упоређивање правних решења са њиховом применом у пракси и са усвојеним међународним стандардима у овој области.

Садржај предмета: 1.Методологија истраживања криминалитета,1.1.Основни појмови у методологији,1.2. Научно истраживање криминалитета: битне црте, типови података, истраживачки процес, метод и предмет истраживања, метод и теорија, етика научног истраживања,1.3. Поделе метода истраживања криминалитета: познате поделе заступљене у литератури, подела према начину приступања предмету, историјске и компаративне стратегије истраживања, стратегије предвиђања, евалуативне стратегије,1.4. Методи прикупљања и обраде података: методи проучавања појединачних случајева, методи средњег обима, примена статистике у криминолошким наукама,1.5. Триангулација метода, 2.Феноменолошка димензија криминалне појаве: стање криминалитета у свету; структура и тенденције криминалитета у РС; типологија дела и учинилаца; насилнички, имовински, политички и криминалитет у саобраћају ,3. Етиолошка димензија криминалне појаве: приступи узрочности; деловање криминогених фактора; спољни; и индивидуални; 4. Виктимолошка димензија: врсте жртава; облици виктимизације; неке категорије жртава; »деликти без жртве« 5. Право извршења кривичних санкција као наука,5.1. Предмет права извршења кривичних санкција,5.2. Метод права извршења кривичних санкција,5.3. Место права извршења кривичних санкција у систему наука,6. Међународни извори права извршења кривичних санкција,6.1. Подела међународних извора,6.2. Најважнији примарни извори – историјат и битне црте,6.3. Документи Уједињених нација,6.4. Документи регионалних организација – Савет Европе,6.5. Судска пракса као извор извршења кривичних санкција,7. Практични аспекти извршења казне затвора,8. Извештај заштитника грађана

Литература:

Обавезна литература:

Ђ. Игњатовић, *Криминологија* (14. издање) Београд, 2018.; Ђ. Игњатовић, *Методологија истраживања криминалитета*, 3. издање, у припреми.; Ђ. Игњатовић, *Право извршења кривичних санкција* (6. издање), Београд, 2018.; С. Соковић: *Извршење кривичних санкција*, Крагујевац, 2003.

Допунска литература:

Ђ. Игњатовић, *Компарација криминалитета и казнене реакције: Србија – Европа*, Београд, 2013.; Ж. Прадел, *Компаративно кривично право – санкције*, Београд, 2010.; Ђ. Игњатовић, Б. Симеуновић-Патић, *Виктимологија*, 2. издање, Београд, 2015.; Ј. Хулсман, Ж. де Сели, *Изгубљене казне*, Београд, 2010.; М. Фелсон, *Злочин и свакодневни живот*, Београд, 2011.; М. Волфганг, Ф. Феракути, *Поткултура насиља*, Београд, 2012; Џон Хауард, *Стање у затворима*, Београд, 2015; Нилс Кристи, *Границе патње*, Београд, 2015; Томас Матисен, *Затвор на оптуженичкој клупи*, Београд, Београд, 2016; Хал Пепински, *Миротворство*, Београд, 2017.

Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе		
Оцена знања (максимални број поена 100)		

Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Криминалистика

Наставник: проф. др Милан Шкулић

Статус предмета: изборни – Кривично-правни модул, Кривично-правни под-модул

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета: Циљ курса је да се полазници упознају са теоријско-методолошким садржајима везаним за расветљавање кривичних дела и утврђивање чињеница. Употпуњавање постојећих теоријских знања; развијање критичког правног резоновања и аналитичког приступа питањима криминалистике; мултифункционално повезивање теоријског и практичног аспекта проучавања.

Исход предмета: Продубљено и систематично упознавање студената са методима и средствима за откривање, утврђивање и проверавање чињеница у циљу ефикасног откривања, расветљавања и доказивања кривичних дела, као и практичну примену стечених знања.

Садржај предмета: Основне поставке криминалистике; планирање криминалистичких активности; начин сазнања за кривично дело; криминалистичке радње; трагови; криминалистичка вештачења; идентификација; лична доказна средства; откривање кривичних дела малолетника и кривичних дела у вези са злоупотребом дрога; откривање, разјашњавање и доказивање убиства; откривање, разјашњавање и доказивање силовања; откривање, разјашњавање и доказивање отмице; утврђивање чињеничног стања код саобраћајних незгода; вештачење докумената; фалсификовање новца; откривање, разјашњавање и доказивање привредног криминалитета; откривање и разјашњавање крађа; изнуда и уцена; стратегија савременог тероризма; откривање и разјашњавање компјутерског криминалитета; откривање и разјашњавање еколошких деликата.

Литература:

Обавезна литература:

Ж. Алексић, М. Шкулић, *Криминалистика*, последње издање, Београд; М. Шкулић, *Основи криминалистичке стратегије*, специјални број Ревиије за криминологију и кривично право, посвећене проф. др Ж. Алексићу, Београд, 2011.

Допунска литература:

Ж. Алексић, М. Шкулић, М. Жарковић, *Лексикон криминалистике*, Београд, 2004.

У оквиру обавезног и изборних предмета изучавање се само одабране (продубљене) теме.

Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
--	--------------------------------	--------------------------------

Методе извођења наставе: предавања, консултације и вежбе

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
Семинар-и	20		

Малолетничко кривично право (материјално и процесно)

Наставници: проф. др Милан Шкулић, доц. др Вања Бајовић, доц. др Иван Ђокић

Статус предмета: обавезни – Кривично-правни модул, под-модул Малолетничко кривично право

Број ЕСПБ: 20

Услов: није предвиђен

Циљ предмета: Стицање продубљених сазнања из специфичне кривичноправне области – малолетничко кривично право.

Исход предмета: Студенти ће стећи знања и компетенције неопходне за критичку анализу и

примену правила из области малолетничког кривичног права.			
Садржај предмета: Појам малолетничког кривичног права и однос са појединим научним дисциплинама. Начела малолетничког кривичног права. Кривица у малолетничком кривичном праву и старосна граница способности за кривицу у кривичноправном смислу. Модели кривичноправног положаја малолетника и основни облици реаговања на малолетничку делинквенцију. Релевантне међународне конвенције и документа—основни стандарди у поступању са малолетницима у сукобу са законом. Кривичне санкције и мере за малолетнике-решења у домаћем и упоредном законодавству. Малолетна лица у кривичном поступку-кривичнопроцесни положај малолетних лица. Општа правила и начела поступка према малолетницима. Поступак према малолетницима-основни процесни стадијуми. Посебна правила кривичног поступка у коме се појављује малолетно лице оштећено кривичним делима. Примери кривичних поступака према малолетницима у упоредном праву.			
Литература: Шкулић М., <i>Малолетничко кривично право</i> , Правни факултет, најновије издање.; Шкулић М., <i>Малолетници као учиниоци и као жртве кривичних дела</i> , Досије, Београд 2003; Шкулић М., <i>Кривично процесно право</i> , најновије издање, Правни факултет 2014; Радуловић Љ., <i>Малолетничко кривично право</i> , Правни факултет, Београд , 2010; Радуловић Љ., "Васпитни налози као посебне мере реаговања према малолетним учиниоцима кривичних дела", <i>Кривичноправна питања малолетничке делинквенције</i> , Међународни научни скуп, Београд 2008., Обрад Перић, <i>Коментар Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица</i> , Београд, 2. издање, 2009/2010.			
Број часова активне наставе: 150		Теоријска настава: 75	Практична настава: 75
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Криминологија			
Наставник: проф. др Ђорђе Игњатовић			
Статус предмета: изборни – Кривично-правни модул, под-модул Малолетничко кривично право			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: : продубљено проучавање криминолошке методологије, динамике и појавних облика криминалитета малолетника, упознавање са факторима криминалног понашања, како индивидуалним, тако и социјалним, проучавање питања виктимизације и питања из области међународних извора и праксе међународних судова о правима осуђених лица.			
Исход предмета: овладавање методолошким апаратом и његова практична примена у истраживањима о криминалитету, стицање знања о феноменологији и етиологији криминалитета, разумевање виктимолошког аспекта криминалног феномена.			
Садржај предмета: Криминалитет малолетника као истраживачки проблем. Феноменологија криминалитета малолетника. Етиологија криминалитета малолетника. Малолетници као жртве криминалитета.			
Литература: Ђ. Игњатовић <i>Криминологија</i> (14. издање), Београд, 2018.; С. Бејатовић (ед.) <i>Кривичноправна питања малолетничке делинквенције</i> , Београд, 2008.; М. Шкулић, И. Стевановић: <i>Малолетни делинквенти у Србији</i> , Београд, 1999.; Ђ. Игњатовић Б. Симеуновић: <i>Виктимологија</i> , 2. издање, Београд, 2015.; М. Љубичић: <i>Породица и делинквенција</i> , Београд, 2011.; З. Илић: <i>Ресоцијализација младих преступника</i> , Београд, 2000.; З. Илић: <i>Криминалитет младих и реформа правно-институционалне заштите у Србији -у: Стање криминалитета и правна средства реаговања -1 део</i> (Игњатовић Ђ. ур.), Београд, 2007.			
Број часова активне	Теоријска настава: 37,5		Практична настава: 37,5

наставе: 75			
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Пенологија

Наставник: проф. др Ђорђе Игњатовић

Статус предмета: изборни – Кривично-правни модул, под-модул Малолетничко кривично право

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета: Циљ предмета је да студентима овог под-модула академских мастер студија пружи неопходна знања о санкционисању малолетника, посебно о извршењу заводских кривичних санкција према овој категорији учинилаца, али и о мерама ванинституционалног третмана ових лица.

Исход предмета: стицање знања из области права извршења кривичних санкција за малолетне преступнике, упоређивање правних решења са њиховом применом у пракси и са усвојеним међународним стандардима у овој области.

Садржај предмета: Систем кривичних санкција за малолетне преступнике. Извршење кривичних санкција према малолетницима- Извештење институционалних мера. Извршење ванинституционалних мера. Право извршења кривичних санкција према малолетницима (Међународни извор и домаћи извори). Стратегија санкционисања малолетничких преступника.

Литература: Ђ. Игњатовић: *Криминологија* (14. издање), Београд, 2018., Ђ. Игњатовић: *Право извршења кривичних санкција* (6. издање), Београд, 2018.; О. Перић: *Малолетнички затвор*, Београд, 1979.; Ж. Прадел: *Компаративно кривично право – санкције*, Београд, 2009; УНИЦЕФ: *Права детета и малолетничко правосуђе – Одабрани међународни инструменти /Конвенција о правима детета; Опциони протоколи уз Конвенцију о правима детета; Стандардна минимална правила УН за малолетничко правосуђе (Пекиншка правила); Смернице УН за превенцију малолетничке делинквенције (Ријадска правила); Правила УН о заштити малолетника лишених слободе; Стандардна минимална правила УН за мере алтернативне институционалног третману (Токијска правила)/*, Београд, 2004.

Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5	
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Политика сузбијања малолетничког криминалитета-друштвено-превензивни аспект

Наставник: доц. др Иван Ђокић.

Статус предмета: изборни – Кривично-правни модул, под-модул Малолетничко кривично право

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета: да студенти стекну темељна знања и да критички анализирају политику сузбијања малолетничког криминалитета.

Исход предмета: Студенти стичу продубљена знања неопходна за тумачење, формулисање и

примену политике сузбијања малолетничког криминалитета.			
Садржај предмета:			
1. Појам и начела друштвене превенције криминалитета			
2. Основни облици друштвене превенције криминалитета малолетника			
3. Планирање друштвене превенције криминалитета малолетника			
4. Најзначајнији субјекти на плану превенције малолетничког криминалитета			
5. Релевантни међународни документи у области превенције малолетничког криминалитета			
6. Упоредно правна решења на плану друштвене превенције малолетничког криминалитета			
Литература:			
Радуловић Љ., <i>Криминална политика</i> , Правни факултет, Београд 1999; Милутиновић М., <i>Криминална политика</i> , Београд, 1984.; Милутиновић М., Превенција омладинске делинквенције, <i>Архив за правне и друштвене науке</i> , 1-2/1965.			
Милутиновић М., Социјална превенција као област криминалне политике, <i>ЈРКК</i> , 3-4/1984.			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методe извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Организовани криминалитет и тероризам			
Наставници: проф. др Ђорђе Игњатовић, проф. др Драган Симеуновић, доц. др Наталија Лукић			
Статус предмета: обавезни – Кривично-правни модул, под-модул Сузбијање организованог криминалитета, тероризма и корупције			
Број ЕСПБ: 20			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Рад на овом предмету унапређује способност студената да интегришу знање, решавају сложене проблеме и да расуђују на основу доступних информација које садрже промишљања о друштвеним и етичким одговорностима повезаним са применом њиховог знања и судова. Проучавање тероризма на факултетима у нас је данас неопходно да би се осмислила и изградила опасности од тероризма примерена стратегија његовог сузбијања, односно умањивања опасности од њега по друштво и међународну заједницу. Кад је, пак, реч о модерности овог студија, довољно је поменути да се данас у свету посебно цене и квалификују као научно модерне оне земље које су у своје високошколске програме увеле и изучавање тероризма и начина борбе против њега.			
Исход предмета: Стицање продубљених знања и способности критичког расуђивања из области борбе против организованог криминалитета и тероризма.			
Садржај предмета: Криминалитет као појава. Концептуализација појма „организовани криминалитет“. Историјат и стање организованог криминалитета у појединим државама. Транснационални организовани криминалитет. Делатност организованог криминалитета. Сузбијање организованог криминалитета. Разликовање тероризма од других облика политичког насиља; Концептуализација појма »тероризам « Кратак историјат тероризма и његова присутност у појединим регионима и земљама; Класификовање врста и облика тероризма према стратешким циљевима; Идеолошки обојен тероризам; Религијски фондиран тероризам; Етнонационалистички тероризам; Класификовање врсти и облика тероризма према методама и средствима; Самоубилачки тероризам; Сузбијање тероризма у свету - искуства појединих држава; Међународни напори на сузбијању тероризма; Сузбијање тероризма у Србији.			
Литература: Основна литература: Ђ.Игњатовић, М Шкулић.: <i>Организовани криминалитет</i> , најновије издање, Београд; Д. Симеуновић.: <i>Тероризам</i> , Београд, 2009.			

Допунска литература: Д. Симеуновић, <i>Феноменологија насиља</i> , Београд, 2006.; Д. Симеуновић: <i>Политичко насиље</i> , Београд; Ђ.Игњатовић: Криминалитет и етничка припадност, <i>Правни живот</i> , том 1. бр. 9/2008; Н. Лукић: <i>Сузбијање организованог криминалитета – компаративни приступ</i> , Београд, 2014. Н. Abadinsky: <i>Organized Crime</i> (8th ed.), Belmont, 2007; М. Lyman and Potter G.: <i>Organized Crime</i> (4th ed.), Upper Saddle River, 2007.; J. Thackrah J.: <i>Dictionary of Terrorism</i> (2nd ed.), London, 2004.; D. Whittaker: <i>Terrorists and Terrorism in the Contemporary World</i> , London, 2004.			
Број часова активне наставе: 150		Теоријска настава: 75	Практична настава: 75
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

<i>Кривичноправно сузбијање организованог криминалитета, тероризма и корупције</i>			
Наставници: проф. др Наташа Делић, проф. др Игор Вуковић			
Статус предмета: изборни – Кривично-правни модул, под-модул Сузбијање организованог криминалитета, тероризма и корупције			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Циљ предмета јесте изучавање кривичноправне реакције на наведене тешке облике криминалитета, односно кривичног законодавства које треба да буде адекватан одговор на њега. Процене о раширености ових облика понашања говоре о томе да тероризам, скуп различитих кривичних дела која врше припадници организованих криминалних удружења и корупција представљају један од најозбиљнијих проблема модерне државе.			
Исход предмета: Стицање знања и компетенција неопходних за разумевање и критичку анализу кривичноправног сузбијања организованог криминалитета у његовим различитим појавним облицима.			
Садржај предмета: Кривично право и кривичноправна заштита. Кривичне санкције и друге кривичноправне мере. Кривичноправно реаговање на тероризам. Кривичноправно реаговање на организовани криминалитет. Кривичноправно реаговање на корупцију.			
Литература: Обавезна литература: Зоран Стојановић, Драгана Коларић: <i>Кривичноправно сузбијање организованог криминалитета, тероризма и корупције</i> , Београд, 2014.; Милан Шкулић, <i>Организовани криминалитет – појам, кривична дела и кривични поступак</i> , Београд, 2018. Допунска литература: Зоран Стојановић: <i>Коментар Кривичног законика</i> , 7. издање, Београд, 2018.; Милан Шкулић, <i>Организовани криминалитет – појам, кривична дела и кривични поступак</i> , Београд 2018. (одабрана поглавља)			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Корупција			
Наставник: проф. др Горан Илић			
Статус предмета: изборни – Кривично-правни модул, под-модул Сузбијање организованог криминалитета, тероризма и корупције			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Стицање продубљених знања и способности критичке анализе узрока и различитих појавних облика корупције и посебно економске последице корупције и кривичноправне мере усмерене за борбу против корупције.			
Исход предмета: Студент стиче темељна знања неопходна за критичку анализу појавних облика корупције, последица корупције и кривичноправних механизма борбе против корупције.			
Садржај предмета: Појам, узроци и појавни облици корупције. Политичка корупција. Корупција у управи. Корупција у правосуђу. Економске последице корупције. Механизам за спречавање и борбу против корупције. Националне стратегије за борбу против корупције. Мере за спречавање прања новца. Кривичноправне мере за борбу против корупције.			
Литература: Горан П. Илић (приредио), <i>Корупција - основни појмови и механизми за борбу</i> , најновије издање, Едиција Crimen, Горан П. Илић, Политичка корупција versus владавина права, <i>Српска политичка мисао</i> , vol. 42, no. 4/2013, стр. 13 до 32, Беговић, Б., Мијатовић, Б., (редактори), <i>Корупција у Србији пет година касније</i> , Београд, 2007., Ejckerman, S. R., <i>Korupcija i vlast: uzroci, posledice i reforma</i> , Beograd, 2007.			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Међународноправна сарадња у сузбијању криминалитета			
Наставници: проф. др Милан Шкулић, доц. др Вања Бајовић			
Статус предмета: изборни – Кривично-правни модул, под-модул Сузбијање организованог криминалитета, тероризма и корупције			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Циљ предмета <i>Међународноправна сарадња у сузбијању криминалитета</i> , јесте изучавање основних облика међународне правне помоћи и сарадње у кривичним стварима, како у циљу сузбијања криминалитета уопште, тако и посебно у односу на његове најозбиљније форме, као што су то организовани криминалитет и тероризам.			
Исход предмета: Упознавање са основним механизмима међународне правне помоћи и сарадње у кривичним стварима. поступком који се води пред кривичним судом; - Разумевање улоге различитих актера у међународне кривичноправне помоћи; - Изучавање специфичности појединих врста међународне кривичноправне помоћи и сарадње; - Разумевање и анализа контрадикторних и обостраних потреба да се, са једне стране друштво што ефикасније заштити од криминалитета, а да се истовремено сачувају основна права и слободе грађана, уз посебно обраћање пажње на специфичности остваривања тих циљева у поступцима пружања/добивања међународне кривичноправне помоћи;			
- Овладавање кривичноправном и кривичнопроцесном терминологијом у материји међународне кривичноправне помоћи и сарадње; -Развијање практичних правних вештина кроз писање правних аката из области међународне кривичноправне помоћи и сарадње; -Развијање критичког правног резонувања и аналитичког приступа питањима међународне кривичноправне помоћи и сарадње.			

Садржај предмета: Курс има два основна дела. У првом се објашњавају општи појмови међународне сарадње и правне помоћи у кривичним стварима, а другом делу се анализирају основни механизми кривичнопроцесног система Србије у односу на међународну правну помоћ, као и одређени конкретни извори права који се примењују како када се од наше државе захтева одговарајући облик међународне правне помоћи у кривичним стварима, тако и онда када надлежни органи Републике Србије од страних органа захтевају конкретан облик међународне кривичноправне помоћи.			
Литература: Милан Шкулић, <i>Кривично процесно право</i> , најновије издање, Београд.; Милан Шкулић, <i>Организовани криминалитет – појам, кривична дела и кривични поступак</i> , Београд, 2018.; Ђорђе Игњатовић и Милан Шкулић, <i>Организовани криминалитет</i> , најновије издање, Београд			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методe извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

<i>Развој основних институција римског права</i>			
Наставници: проф. др Жика Бујуклић, проф. др Милена Полојац, проф. др Владимир Вулетић, проф. др Андреја Катанчевић			
Статус предмета: обавезни – Правно-историјски модул, Романистички под-модул			
Број ЕСПБ: 20			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Упознавање кандидата са основним чиниоцима развоја римског права и историјским контекстом настанка његових основних института.			
Исход предмета: Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине који му омогућава да самостално критички разматра проблематику коју обрађује курс.			
Садржај предмета: Историја одабраних правних института у односу на развој римског друштва и државе у преткласичном, класичном и посткласичном периоду.			
Литература: Обавезна литература: Д. Стојчевић, <i>Римско право</i> , О. Станојевић, <i>Римско право</i> , А. Маленица, <i>Римско право</i> , М. Милошевић, <i>Римско право</i> , Ж. Бујуклић, <i>Римско приватно право</i> , Ј. Даниловић-О. Станојевић, <i>Текстови из римског права</i> (било које издање), О. Станојевић, <i>Gaius noster</i> , Београд 1976, Ж. Бујуклић, <i>Forum Romanum</i> , Београд 2012 Допунска литература: М. Kaser, <i>Das Roemische privatrecht</i> , I-II (било које издање), А. Watson, <i>The Law of Property in the Later Roman Republic</i> , 1976, R. Zimmerman, <i>The Law of obligations</i> , 1999			
Број часова активне наставе: 150	Теоријска настава: 75	Практична настава: 75	
Методe извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Методe и технике правноисторијског истраживања*

Наставници: проф. др Зоран Мирковић, проф. др Жика Бујуклић, проф. др Милена Полојац, проф. др Владимир Вулетић			
Статус предмета: изборни – Правно-историјски модул, Романистички под-модул, Државноисторијски подмодул, Компаративно историјски подмодул			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Оспособљавање кандидата за самосталан и критички рад на изворима; развијање критичког мишљења; израда квалитетног мастер рада.			
Исход предмета: Досезање знања и вештине које ће кандидату омогућити самостално правноисторијско истраживање.			
Садржај предмета: Основни садржај предмета састоји се у раду на изворима односно коришћењу примарних и секундарних извора, применом одговарајућих метода и техника. Коришћење примарних извора, законских текстова и архивске и друге грађе о њима, састоји се у њиховом читању и разумевању. На основу њиховог места у историјском и друштвеном контексту, врши се класификовање, вредновање и сопствена интерпретација извора. Коришћење секундарних извора се састоји у коришћењу литературе о теми истраживања: сакупљање чињеница непосредно везаних за тему, чињеница значајних за ширу позадину догађаја. Посебан је значај интерпретација у правноисторијском истраживању: аргументисање, дебатоване и вредновање.			
Литература: Ернст Брајзах, Историографија, 2009. Џон Тош, У трагању за историјом, 2008. Антун Маленица, О методу историјскоправне науке, 2012. Ц. Блек - Д.М. Макрејлд, Изучавање историје, Београд 2007.			
Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5	
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Римско законодавство			
Наставник: проф. др Жика Бујуклић			
Статус предмета: изборни – Правно-историјски модул, Романистички под-модул,			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Развијање способности за критички рад на изворима и литератури, проширивање спознаја о доприносу и значају Римског права за савремено доба; развијање истраживачких способности у сагледавању друштвених и правних установа.			
Исход предмета: Знања и вештине кандидата треба да му омогуће самостално критичко разматрање и истраживање ове области.			
Садржај предмета: Овај курс обухвата историјскоправни поглед на развој законодавства у Риму од најстаријих времена па све до посткласичних облика нормативне делатности императора. Акценат се ставља на анализу порекла и садржине термина <i>lex</i> у римском праву, на улогу народа у формирању овог извора права кроз деловање различитих облика народних скупштина. Такође се улази у компаративну анализу улоге законодавства у регулисању приватно-правних односа код Римљана и других античких народа, као и на улогу законодавства у модерним европским правним системима.			
Литература: A. Magdelain, La loi a Rome – Histoire d'un concept, Paris, 1978. M.H.Crawford, Roman Statues, I-II, London, 1996.			

Serrao F., Classi, partiti e legge nella repubblica romana, Pisa, 1974. Ж. Бујуклић, Закон као извор права у античком Риму, Београд 2012.			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

<i>Начини стицања својине у римском праву</i>			
Наставник: проф. др Андреја Катанчевић			
Статус предмета: изборни –Правно-историјски модул, Романистички под-модул			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Упознавање кандидата са различитим начинима стицања својине у римском праву и њиховим историјским развојем.			
Исход предмета: Разумевање различитих начина стицања својине и осталих стварних права у римском праву			
Садржај предмета: Курс обухвата развој начина стицања својине и осталих стварних права, како у старом цивилном, тако и у преторском и императорском праву, од Закона дванаест таблица до Јустинијанове кодификације, те преглед основних проблема који су у вези са тим отворени у науци.			
Литература: Обавезна литература: G Diódsi, <i>Ownership in ancient and preclassical Roman law</i> , 1970; A. Watson, <i>The Law of Property in the Later Roman Republic</i> , 1976; А. Катанчевић, <i>Bona fides</i> као услов настанке узупапије у класичном римском праву (докторска дисертација), 2012; М. Полојац, А. Катанчевић, <i>Практикум за Римско право</i> , 2014. А. Катанчевић, <i>Начини стицања својине у римском праву</i> , Београд 2018. Допунска литература: E. Levy, <i>West Roman Vulgar Law: the Law of Property</i> , 1951; М. Полојац, „Српски грађански законик и одредбе о присвајању дивљих животиња: рецепција изворног римског права“, <i>Анали Правног факултета у Београду</i> , 2/2012, 119-144.			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: Предавања и вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

<i>Контракти у римском праву</i>			
Наставник: проф. др Милена Полојац			
Статус предмета: изборни – Правно-историјски модул, Романистички под-модул			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Упознавање кандидата с једним од најважнијих сегмената римског права, римским контрактима и чиниоцима који су утицали на њихов развој. Оспособљавање за			

интерпретацију изворних података и критичку анализу литературе. Разумевање места римског права у изградњи савремених европских правних система те упоређивање римских и савремених решења.

Исход предмета: Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику једног од најважнијих сегмената римског права и да самостално предузима оригинално истраживање.

Садржај предмета: Први део курса обухвата теме везане за одређивање места контраката у римском праву. То су појам и настанак облигација, систематизација облигација (тзв. *Gajeva summa divisio obligationum*), појам контраката, контракти и деликти (да ли су прво настале облигације из контраката или деликата, *Schuld und Haftung*, разлика између контрактних и деликтних облигација), контракти и квазиконтракти, контракти и пактови.

Курс обухвата затим тзв. општи део. С обзиром да је овај појам неримски, општи појмови контрактног права се излажу у оквиру најважнијег римског контраката – *stipulatio*. То су престација, услов и рок, субјекти, доцња, јемство, уговорна казна итд. Затим се поједини контракти излажу према Гајевој систематизацији према начину настанка (вербални, литерарни, реални, конензуални). Садржај предмета може се прилагодити кандидатима тако да поједини контракт буде посебно подробно анализиран за што постоји и посебна детаљнија литература као и извори. Централно место курса заузимају и теме које се односе на контрактну одговорност, ризик, те поређење римских са савременим уговорима.

Литература:

Malenica, *Rimsko pravo*, Novi Sad, 2007. M. Milošević, *Rimsko pravo*, Beograd, 2008. O. Stanojević, *Rimsko pravo*, Beograd, 2002. D. Stojčević, *Rimsko obligaciono pravo*, knjiga II, sveska 2, Beograd, 1954. M. Kaser, *Das römische Privatrecht, I*, (Vierter Abschnitt. Obligationenrecht, 474-667) München, 1971., R. Zimmermann, *The Law of Obligations, Roman Foundations of the Civilian Tradition*, Oxford, 1996, 1241, A. Watson, *The Law of Obligations in the Later Roman Republic*, Oxford, 1965, 295. H. Hausmaninger, *Casebook zum römischem Vertragsrecht*, Wien, 1995. M. Polojac, *Praktikum za rimsko pravo*, Beograd, 2011. J. Danilović, *Kontrakt u rimskom klasičnom pravu, Anali Pravnog fakulteta u Beogradu*, 1-2/1974, 31-63, G. MacCormack, *Custodia and Culpa, Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte, romanistische Abteilung (ZSS)*, 89, 1972, 149-219. O. Stanojević, *Zajam i kamata – istorijska i uporednopravna studija*, Beograd, 1966. J. Danilović, *Beleške o ugovorima o prevozu robe brodom u rimskom pravu, Anali Pravnog fakulteta u Beogradu (Anali PF)*, Beograd, 3-4/1969, 359-382. J. Danilović, *Ugovor o građenju u rimskom klasičnom pravu, Anali PF*, 1-3/1991, 87-101. J. Danilović, *Custodia i ugovor o delu u rimskom klasičnom pravu, Zbornik Pravnog fakulteta u Novom Sadu*, 1969, 3, 339-363.

Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5	
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Emptio-venditio u савремена продаја

Наставник: проф. др Владимир Вулетић

Статус предмета: изборни – Правно-историјски модул, Романистички под-модул

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета: стицање знања о процесу настанка, еволуције и промена установа и норми римског уговора о продаји деловањем различитих историјских околности, разумевање континуитета континентално-европске правне традиције и правне теорије, извођење општих закључака о улози и домаћајима права на значајном римском историјском примеру, зближавање студената са правном терминологијом која је и данас актуелна, упознавање са утицајем римског права класичног уговора о продаји на данашња европска права, изграђена на појмовима и

правилима римског права, непосредним преузимањем или посредством теорије која је у основи израсла из универзитетске наставе римског права, упознавање са техникама рада римских правника, које су модел трајне вредности када се ради о практичном функционисању права и његовом прилагођавању друштвеним потребама.

Исход предмета: Стицање знања о томе у којој мери су римска решења о продаји утицала на развој модерних грађанских законика Европе; упознавање кандидата са тренутним стањем науке и позитивноправних решења у земљама Европске уније и са могућим даљим правцима промена у тој области.

Садржај предмета:

1. Историјски оквир развоја римског уговора о продаји;
2. Изражена воља странака;
3. Правни недостаци ствари;
4. Физички недостаци ствари;
5. Начело *bona fides* уговора о продаји;
6. Допринос римског класичног уговора о продаји модерним европским грађанским законикима;
7. Допринос римског класичног уговора о продаји Закону о облигационим односима;
8. *Ius commune Europaeum* као наднационални и нецентралистички правни систем.

Литература:

Обавезна:

В. Вулетић, *Заштита права купца: допринос римског класичног права развоју европског приватног права* (док.дисертација, дактилографисано), одговарајући делови у договору са кандидатом.

Допунска:

Ж. Перић, *О уговору о продаји и куповини*, Београд, 1920.

R. Zimmermann, *The Law of Obligations – Roman Foundations on Civilian Traditions*, Oxford University Press, 1995.

J. Smits, *The Making of European Private Law: Toward a Ius Commune Europaeum as a Mixed Legal System*, Antwerp-Oxford, 2008.

В. Вулетић, *Од bona fides до начела савесности и поштења*, Анали Правног факултета у Београду, 2010. (алтернативно)

Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит
активност у току предавања	20	писмени испит
практична настава		усмени испит
колоквијум-и		
семинар-и	20	

Аквилејев закон у европској правној историји

Наставник: проф. др Милена Полојац

Статус предмета: изборни – Правно-историјски модул, Романистички под-модул

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета: Упознавање кандидата с једним од најважнијих закона римског приватног права у изворном облику и тумачењима које је добио накнадно захваљујући претору и класичним правницима. Оспособљавање за интерпретацију изворних података и критичку анализу литературе. Разумевање места римског права у изградњи савремених европских правних система те упоређивање римских и савремених решења.

Исход предмета: Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику једног од најважнијих сегмената римског права и да самостално предузима оригинално истраживање.

Садржај предмета: Курс обухвата анализу текста закона и његово проширење путем тумачења кад је реч о заштитном објекту, штетној радњи, узрочној вези, питању кривице, санкцији итд. Од особитног значења су законске речи којима се означава штетна радња (*occidere, urere, frangere, rumpere, corumpere*), а нарочито *iniuria* и *damnum*. Једно од централних питања је и карактер тужбе из Аквилејевог закона тј. да ли је она пенална, реиперсекutoryна или мешовита, те продор идеје о накнади штете на подручје деликтног права. Посебно је тежиште стављено на анализу богате казуистике за коју су заслужни многобројни римски правници (Брут, Сцевола, Прокул, Нерације, Помпоније, Гај, Јулијан, Целз, Лабен, Мела, Вивијан, Алфен, Јаволен, Папинијан, Паул, Улпијан) из које су проистекла уопштавања, стварање правних правила, техничких термина и сл.

Литература: A. Malenica, *Rimsko pravo*, Novi Sad, 2007; M. Milošević, *Rimsko pravo*, Beograd, 2008; O. Stanojević, *Rimsko pravo*, Beograd, 2002; D. Stojčević, *Rimsko obligaciono pravo*, knjiga II, sveska 2, Beograd, 1954; M. Kaser, *Das römische Privatrecht*, I, (Vierter Abschnitt. Obligationenrecht, 474-667) München, 1971; R. Zimmermann, *The Law of Obligations, Roman Foundations of the Civilian Tradition*, Oxford, 1996, 953-1049; A. Watson, *The Law of Obligations in the Later Roman Republic*, Oxford, 1965, 295; D. Daube, On the Third Chapter of the lex Aquilia, *Law Quarterly Review*, 52, 1936, 253-268 = *Collected Studies in Roman Law*, Frankfurt am Main, 1991, 3-18; H. Hausmaninger, *Das Schadenersatzrecht der lex Aquilia*, Wien, 1990. U. von Lübtow, *Untersuchungen zur lex Aquilia de damno iniuria dato*, Berlin, 1971. G. MacCormack, Aquilian „Culpa“, *Daube Noster*, 1974, 201-224. B.W. Frier, *A Casebook on the Roman Law of Delict*, Atlanta, 1989; M. Polojac, *Lex Aquilia u interpretaciji klasične jurisprudencije, Pravni kapacitet Srbije za evropske integracije*, Zbornik radova, knjiga IV (priredio prof. Stevan Lilić), Beograd, 2009, 94-107; Boudewijn Sirks, The delictual origin, penal nature and reipersecutory object of the *actio damni iniuriae legis Aquiliae*, *The Legal History Review*, LXXVII 2009, 303-353; С. Аличић, *Класично значење речи damnum (штета) у поглављу Digesta ad legem Aquiliam* (9.2), докторска дисертација, Београд, 2010; M. Polojac, *Praktikum za rimsko pravo*, Beograd, 2011. Robert Feenstra, L'actio legis Aquiliae utilis en cas d'homicide chez les glossateurs, *Maior viginti quinque annis* ed. J.E. Spruit, Assen, 1979, 45-65; R. Zimmermann, Christian Thomasius, The Reception of Roman Law and the History of the Lex Aquilia (esej) , u knjizi Christian Thomasius, *Larva legis Aquiliae*, Oxford, 2000.

Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5	
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

<i>Римско стварно право</i>
Наставници: проф. др Жика Бујуклић, проф. др Милена Полојац, проф. др Владимир Вулетић, проф. др Андреја Катанчевић
Статус предмета: изборни –Правно-историјски модул, Романистички под-модул
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета: Упознавање кандидата са пореклом и основним линијама развоја римске својине, као и са њеним утицајем на формирање средњовековног и модерног грађанскоправног појма својине.
Исход предмета: Разумевање основних услова настанка и особина римске својине и других права на стварима.
Садржај предмета: Курс у првом реду обухвата два извора римског схватања својине: судски поступак <i>in rem</i> и технике територијалне организације са системом организованог насељавања грађана (колонизацијом) и јавном доделом земљишта. У циљу савладавања класичних појмова из области стварног права, неопходна пажња се посвећује и основним приватноправним начинима стицања својине (<i>mancipatio, in iure cessio, traditio, occupatio</i> и <i>usucapio</i>).

Литература:**Обавезна литература:**

Д. Стојчевић, „Облици својине у старом Риму“, *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду*, 4(1970), 345-355

М. Kaser, *Eigentum und Besitz im älteren römischen Recht*, 1956

G Diódsi, *Ownership in ancient and preclassical Roman law*, 1970

A. Watson, *The Law of Property in the Later Roman Republic*, 1976

Допунска литература:

E. Levy, *West Roman Vulgar Law: the Law of Property*, 1951

М. Kaser, *Eigentum und Besitz im älteren römischen Recht*, 1956

Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5	
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Квазиконтракти

Наставник: доц. др Валентина Цветковић-Ђорђевић

Статус предмета: изборни -Правно-историјски модул, Романистички подмодул

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета

Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање о квазиконтрактима у римском праву и о томе који од њих и на који начин су уређени у савременом српском праву.

Исход предмета

Продубљеним изучавањем квазиконтраката у римском праву кандидат треба да разуме разлоге њиховог санкционисања и сврставања у посебан извор облигација у Јустинијановом праву. Две његове врсте – кондикције и пословодство без налога представљају изворе облигација и у савременом праву већине европских земаља. Отуда је проучавање њиховог порекла основ разумевања и критичког анализирања њиховог уређења у савременом праву.

Садржај предмета

Садржина предмета обухвата два дела: историјски и савремени приступ установама које су у Јустинијановом праву означене термином „квазиконтракти“. Нагласак се ставља на кондикцију и пословодство без налога. У оквиру првог дела најпре се изучавају теорије о њиховом пореклу и њихово уређење у преткласичном, класичном и Јустинијановом праву. Након тога се изучава њихов развој у средњовековном општем праву (*ius commune*) и првим модерним грађанским кодификацијама са посебним освртом на решења Српског грађанског законика из 1844. године. У оквиру другог дела прво се разматра правно неосновано обogaћење – његов настанак, елементи, разлике у односу на кондикцију и пословодство без налога. Потом се изучава како су наведени институти уређени у појединим важећим иностраним националним правним порецима. С тим у вези се разматрају и Принципи европског права пословодства без налога (*Principles of European Law: Benevolent Intervention in Another's Affairs*) и правно неоснованог обogaћења (*Principles of European Law: Unjustified Enrichment*) које је израдила група угледних правника у циљу доношења Европског грађанског законика. На крају се анализирају важећа решења српског права у области правно неоснованог обogaћења и пословодства без налога. Теоријско подучавање праћено је примерима из судске праксе.

Литература

1. Антун Маленица, *Римско право*, Нови Сад 2007;

2. Мирослав Милошевић, *Римско право*, Београд 2010;

3. Max Kaser, *Das römische Privatrecht, I*, (Erster Abschnitt. Das altrömische, das vorklassische und klassische Recht, 586-600) München 1971;

4. Reinhard Zimmermann, *The Law of Obligations, Roman Foundations of the Civilian Tradition*, Cape Town – Wetton – Johannesburg 1990, стр. 433-449, 834-900;
5. John P. Dawson, *Unjust Enrichment. A comparative analysis*, Boston 1951;
6. Hans Hermann Seiler, *Der Tatbestand der Negotiorum Gestio im Römischen Recht*, Köln-Graz, Böhlau Verlag 1968;
7. Paolo Gallo, *Arricchimento senza causa e quasi contratti. I rimedi restitutori*, Utet Giuridica 2008;
8. Валентина Цветковић-Ђорђевић, *Кондикција и правно неосновано обогаћење*, докторска дисертација одбрањена на Правном факултету Универзитета у Београду, Београд 2015;
9. Ernest G. Lorenzen, „Negotiorum Gestio in Roman and Modern Civil Law“, *Cornell Law Review*, Volume 13 (1928), стр. 190-210;
10. Hans Hermann Seiler, „Bereicherung und negotiorum gestio“, *Iuris Professio*, Festgabe für Max Kaser zum 80. Geburtstag, стр. 245-257;
11. Валентина Цветковић-Ђорђевић „Вршење посла у туђем интересу као претпоставка примене пословодства без налога“, *Harmonius 1/2016*, стр. 32-47;
12. Валентина Цветковић-Ђорђевић, „Примена кондикције у светлу принципа *in pari turpitudine melior est causa possidentis*“, *Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије - књига 6* (ур. проф. др Стеван Лилић), Београд 2016, стр. 259-269;
13. Валентина Цветковић-Ђорђевић, „Кондикциона одговорност у римском праву“, *Анали Правног факултета Универзитета у Београду 2/2014*, стр. 229-243;
14. Валентина Цветковић-Ђорђевић, „Datio as an Assumption of Condictio Application in Roman Law“, *Теме - часопис за друштвене науке 4/2015*; стр. 1341-1358;
15. Валентина Цветковић-Ђорђевић, „Употреба туђе ствари као облик правно неоснованог обогаћења“, *Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије - књига 5* (ур. проф. др Стеван Лилић), Београд 2015, стр. 273-287;
16. Валентина Цветковић-Ђорђевић, „О потреби постојања верзионе тужбе у српском праву“, *Право и привреда 7-9/2014*, стр. 339-353;
17. Валентина Цветковић-Ђорђевић, „Condictio indebiti у римском праву са освртом на савремено право“, *Зборник радова са научног скупа са међународним учешћем „Право и друштвена стварност“*, свеска друга, Косовска Митровица 2014, стр. 299-317;
18. Валентина Цветковић-Ђорђевић, „Антички корени правно неоснованог обогаћења“, *Зборник радова Друштва за античке студије*, Београд 2014, стр. 424-438;
19. Валентина Цветковић-Ђорђевић, „Општа тужба из неоснованог обогаћења“, *Правни живот, том II 10/2013*, стр. 421-435;
20. Валентина Цветковић-Ђорђевић, „Правно неосновано обогаћење од римског до савременог српског права“, *Зборник радова са научног скупа „1700 година Миланског едикта“*, Ниш 2013, стр. 703-721;
21. Валентина Цветковић-Ђорђевић, „Кондикција од римског до савременог права“, *Страни правни живот 1/2013*, стр. 198-215;
22. Валентина Цветковић-Ђорђевић, „Пословодство без налога у српском и европском праву“, *Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије - књига 3* (приредио проф. др Стеван Лилић), Београд 2013, стр. 256-274;
23. Валентина Цветковић-Ђорђевић, „Правно неосновано обогаћење у српском праву“, *Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије - књига 2* (приредио проф. др Стеван Лилић), Београд 2012, стр. 302-316.

Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
--	--------------------------------	--------------------------------

Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава		усмени испит	70
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Канонско право*

Наставник: доц. др Далибор Ђукић			
Статус предмета: изборни – Романистички модул, Правно-историјски подмодул, Романистички подмодул и Државноисторијски подмодул			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Циљ наставе Канонског права јесте формирање научне и професионалне компетенције из области Канонског предања и савременог црквеног законодавства.			
Исход предмета: Овладавање знањима о основним проблемима Канонског права			
Садржај предмета: Стицање знања о пореклу, изворима и настанку Канонског предања као и знања о садржају, карактеру, духу и ауторитету свештених канона. Студент треба да формира представе о настанку различитих канонских зборника и изгради ставове о примени и обнови Канонског предања. На основу Канонског предања студент треба да стекне знања о претпоставкама везаним за улазак у Цркву, о јерархијској организацији Цркве и разликовању служби унутар Цркве. Затим о претпоставкама начина живота у Цркви (брак и монаштво), о казненој дисциплини Цркве и најзад, о црквеној својини и ктиторском праву.			
Литература: Обавезна литература: Епископ Никодим (Милаш), <i>Православно црквено право</i> , Београд, 1926. Власије Фидас, <i>Канонско право, богословска перспектива</i> , Београд 2001. Николај Афанасјев, <i>Ступање у Цркву</i> , Вршац, 2002. Николај Афанасјев, <i>Служење мирјана (лаика) у Цркви</i> , Вршац 2001. Николај Афанасјев, <i>Екклесиологија ступања у клир</i> , Вршац 2002. Николај Афанасјев, <i>Студије и чланци</i> , Вршац 2003. Допунска литература: Епископ Никодим (Милаш), <i>Правила Православне Цркве с тумачењем</i> , Београд-Шибеник 2004. Епископ Атанасије (Јевтић), <i>Свештени канони Цркве</i> , Београд 2005.			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	Поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Упоредна правна традиција			
Наставници: проф. др Сима Аврамовић, проф. др Војислав Станимировић			
Статус предмета: обавезни – Правно-историјски модул, Компаративно-историјски под-модул			
Број ЕСПБ: 20			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Развијање критичког мишљења о правноисторијским феноменима, разумевање природе установа и продубљивање знања о њиховој генези.			
Исход предмета: Стицање знања о кључним историјскоправним аспектима историје човечанства.			
Садржај предмета: ПРАВНА ТРАДИЦИЈА И УПОРЕДНО ПРАВО (Упоредна правна традиција као научна дисциплина; Упоредно право – метод или наука?; Упоредно право и правна историја; <i>Presence of the Past</i> ; Правна традиција и историјска јуриспруденција; Велике правне породице; Извори сазнања, извори права и стварање права (законодавство, кодификације, судска пракса); Теорије о развоју права, правне позајмице и дифузија права); ПРИМИТИВНО ПРАВО (Примитивно право, обичај и обичајно право; Примитивно право у прошлости и савременом свету (<i>Native American Law, Aborigine Law</i> , обичајно право Африке, итд.)); АНТИЧКА ПРАВНА ТРАДИЦИЈА (Оријентална правна традиција - клинописно право, Хамурабијев законик, египатска правна традиција, правна традиција Јевреја; Грчка правна традиција; Хеленистичке државе и право - преносиоци оријенталне и грчке правне традиције; Римско право – аутентичност и позајмице);			

СРЕДЊОВЕКОВНА ПРАВНА ТРАДИЦИЈА (*Ius commune* и уобличавање великих правних породица; Византија и византијска правна традиција - спона са римским правом и расадник права у југоисточној Европи; Франачка и франачко право – заједнички ембрион немачке и француске правне традиције, рецепција римског права; Канонско право као фактор унификације средњовековног права; Арабљанска држава, шеријатско право и његов утицај на тлу Европе (Шпанија, Балкан); Средњовековна Енглеска и рађање *Common Law* система; САВРЕМЕНА ПРАВНА ТРАДИЦИЈА (Холандска република и римско-холандско право; Англосаксонска правна традиција; Континентална правна традиција; Правна породица социјалистичких земаља; Савремена исламска правна традиција); МЕШАЊЕ ПРАВНИХ ТРАДИЦИЈА (Правни империјализам (освајачи и освојени), правни транспланти (донори и примаоци), глобални домети правних породица и глобализација права; Настанак, еволуција, хармонизација и унификација европског права – ново *ius commune*

Литература:

С. Аврамовић – В. Станимировић, *Упоредна правна традиција*, Београд 2008; J. H. Baker, *An Introduction to English Legal History*, London 1979; R. David – C. Jauffret-Spinozi, *Les grands systèmes de droit contemporains*, Paris 2002 (PF NS) или René David – John E. C. Brierley, *Major Legal Systems in the World Today*, New York 1978 (PFB); Patrick Glenn, *Legal Traditions of the World*, Oxford 2007³; M. A. Glendon – M. W. Gordon – P. G. Carozza, *Comparative Legal Tradition*, St. Paul Minn., 1999; Edouard Lambert, *La fonction du droit civil comparé*, Paris 1903; Pierre Legrand – Roderick Munday, *Comparative Legal Studies: Traditions and Transitions*, Cambridge 2003; Алан Вотсон, *Правни транспланти*, Београд 2010; Alan Watson, *The Evolution of Law*, Edinburgh 1985. Alan Watson, *Legal History and a Common Law for Europe*, Stockholm 2001; Reinhard Zimmermann, *Roman Law, Contemporary Law, European Law*, Oxford 2004; K. Zweigert – H. Kötz, *An Introduction to Comparative Law*, Oxford 1998; Stein, P., *Rimsko pravo i Europa*, Zagreb 2007; <http://www.alanwatson.org/publications.htm> (Resource readings)

Број часова активне наставе: 150	Теоријска настава: 75	Практична настава: 75	
Методe извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Оријентална правна традиција

Наставник: проф. др Војислав Станимировић

Статус предмета: изборни – Правно-историјски модул, Компаративно историјски подмодул

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета: Развијање критичког мишљења о правноисторијским феноменима, разумевање природе установа и продубљивање знања о њиховој генези.

Исход предмета: Стицање знања о кључним историјскоправним аспектима оријенталних правних система.

Садржај предмета: Оријентална правна традиција – од Месопотамије и Египта до савременог шеријатског права. Улога и значај појма правичности и космичке правде; Хидрауличке цивилизације – Оријент као колевка идеје државности. Први концепт државе; Египат и Месопотамија – статично, конзервативно право vs. право у непрекидној транзицији, заостала благост против напредне строгаће; Законици Месопотамије (њихов садржај, њихова повезаност и међусобни утицаји, значај за светску правну баштину, новине и транспланти, однос закона и обичаја); Право и религија - синкретизам два извора моћи на Оријенту; Право и правда у служби социјалне политике – заштита слабије стране у оријенталним правима; утицај на јеврејско право, Стари завет и Талмуд; Хеленизам и хеленистичко право – први креативни сусрет Европе и Оријента, културолошко неразумевanje превазиђено правом. Ново право као исходиште различитости; Шеријатско право од Арапа до Османлијске Турске. Нови сусрет „народа књиге“; Старо и ново у шеријатском праву –

ограничења наметнута религијом, нови захтеви савременог правног живота који превазилазе оквире постављене основним изворима шеријатског права; Оријентална и западна правна традиција у XX и XXI веку, ислам на Западу, Запад у исламу – могућност дијалога, суживота и прожимања. Персонални vs. територијални принцип важења права. Границе људских права.

Литература:

Driver G. R. and Miles John C., *The Babylonian Laws*, vol. I – II, Oxford, 1955.
 Cardascia Guillaume, *Les lois assyriennes*, Paris, 1969.
 Roth T. Martha, *Law Collections from Mesopotamia and Asia Minor*, Atlanta, 1997.
 Wael B. Hallaq, *Authority, Continuity, and Change in Islamic World*, Cambridge, 2001.
 Sami Zubaida, *Law and Power in the Islamic World*, London, 2003.
 Levinson M. Barnard, *Theory and Method in Biblical and Cuneiform Law: Revision, Interpolation and Development*, sheffield, 2006.
 VerSteeg Russ, *Law in Ancient Egypt*, Durham, 2002.
 VerSteeg Russ, *Early Mesopotamian Law*, Durham, 2000.
 Feldbrugge F. J. M., *The Law's Beginnings*, Leiden, 2003.
 Schacht Joseph, *An Introduction to Islamic Law*, Oxford, 1982.
 Hecht N. S., Jackson B. S., Passamaneck S. M., Piattelli D., Rabello A. M. (eds.), *An Introduction to the History and Sources of Jewish Law*, Oxford, 2002.
 Mallat Chibli, *Introduction to Middle Eastern Law*, Oxford, 2007.
 Ел-Кардави, *Исламско право*, Сарајево, 1989.
 Карчић Фикрет, *Хисторија шеријатског права*, Сарајево, 2005

Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5	
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Правна антропологија

Наставник: проф. др Војислав Станимировић

Статус предмета: изборни – Правно-историјски модул, Компаративно историјски подмодул

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета: Циљ наставе Правне антропологије је упознавање студената са пореклом права и државе, путем интердисциплинарног приступа, као и са процесима који су током људске историје обликовали право, и са међусобним односом позитивног и обичајног права у Новом веку.

Исход предмета: Овладавање знањима о основним проблемима и задацима правне антропологије

Садржај предмета: Стицање знања о пореклу, изворима и настанку права и државе. Истицање разлике између првобитних заједница и племенских друштава. Проблем дефинисања права уопште и увођење појма примитивног права, њихове сличности и разлике. Формирање представе о изворима примитивног права, његових одлика и његове еволуције. Истицање значаја обичаја и табуа за настанак примитивног права. Посебно место заузима изучавање прежитака обичаја у новом веку, и његова улога као извора савременог права. Упознавање са проблемима везаних за сукоб обичајног и позитивног права, нарочито у савременој Африци, и механизмима за његово превазилажење. Указивање на чињеницу да и данас у појединим, нарочито руралним, срединама наше земље, сусрећемо трагове обичајног права и проучавање оних сегмената правног живота у којима се обичај најдуже одржао (крвна освета, мираз, форсирање мушких наследника, мировни судови, итд.).

Литература:

Bederman J. David, *Custom as a Source of Law*, Cambridge 2010.
 Nader Laura (ed.), *Law in Culture and Society*, Chicago 1969.
 Holemann J. F., *Issues in African Law*, Mouton, Hague, Paris, 1974.
 Sarbah John Mensah, *Fanti Customary Law*, La Vergne, 2011.

Gluckman Max, *Custom and Conflict in Africa*, Chicago 1973.
Fortes Mayer (ed.), *Marriage in Tribal Societies*, Cambridge 1972.
Diamond A.S., *Primitive Law, Past and Present*, London, 1971.
Dundes Ranteln A., Dundes A. (eds), *Folk Law*, Madison 1995.
Sack P., Aleck J. (eds.), *Law and Anthropology*, Aldershot, Singapore, Sydney 1992.
Станимировић Војислав, *Установа мираза у нашој традицијској култури*, Београд 1998.
Мос Марсел, *Социологија и антропологија, I – II*, Београд 1982

Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5	
Методe извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Античко грчко право			
Наставник: проф. др Сима Аврамовић			
Статус предмета: изборни – Правно-историјски модул, Компаративно-историјски под-модул			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Развијање критичког мишљења о правноисторијским феноменима, разумевање природе установа и продубљивање знања о њиховој генези.			
Исход предмета: Стицање знања о кључним историјскоправним аспектима историје Старе Грчке.			
Садржај предмета: 1. УВОД (Грчко право или права грчких полиса?; Атичко (Атина) и дорско право (Спарта, Крит); Извори за изучавање античког грчког права; Судбина античког грчког права после пропасти полиса - хеленистичко право) 2. РАНО ГРЧКО ПРАВО - ХОМЕРСКО И АРХАЈСКО (ПРЕДКЛАСИЧНО) ДОБА (Право у хомерским еповима; Законодавства преткласичног периода (Ликург, Залеук, Харондас, Дракон); Гортински законик и гортинско право; Спартанско право) 3. ПРАВО КЛАСИЧНЕ АТИНЕ (Државноправни оквири; Поузданост судског беседништва као извора сазнања атинског права; Статусно право; Стварно право (својина, založno право); Брачно, породично право и правни положај жене; Наследно право; Облигационо право; Судски поступак, врсте судова, арбитража; Кривично право и казнена политика) 4. ПОЛИТИЧКО-ПРАВНО НАСЛЕЂЕ КЛАСИЧНОГ ГРЧКОГ ПРАВА (Специфичност полиса као државне заједнице; Разноврсност облика политичке власти; Демократске институције у атинском полису; Елементи "правне државе" и "владавине права" у Атини).			
Литература: Обавезна литература: Аврамовић, С., <i>Рано грчко право и Гортински законик</i> , Београд 1977 (дактилографисано); Аврамовић, С., <i>Исејево судско беседништво и атинско право</i> , Београд 2005; Аврамовић, С., <i>Елементи правне државе и индивидуална права у Атини</i> , Правна држава у антици - <i>pro et contra</i> , Правни факултет у Београду, Београд 1998, 7 – 41; Кито, Х.Д.Ф., Грци, Нови Сад 1963; де Куланж, Ф., <i>Античка држава</i> , Београд 1956; Маргетић, Л., <i>О старогрчком наслеђеном праву</i> , Жива антика 1973/23; Маргетић, Л., <i>Право у Хесиодову епу</i> , Жива антика 1962/12; Станојевић, О., Историја политичких и правних институција, Београд 1988; Тир, Г., <i>Смртна казна за убиство у Атини</i> , Анали ПФБ 1988/3. Допунска литература: MacDowell, D., <i>The Law in Clasical Athens</i> , London 1978; Ehrenberg, V., <i>The Greek State</i> , London 1969; Gagarin, M., <i>Early Greek Law</i> , Berkley-Los Angeles-London 1989; Harrison, A.R.W., <i>The Law of Athens</i> , I - II, Oxford 1968-1971; Lipsius, H., <i>Das attische Recht und Rechtsverfahren</i> , Leipzig 1905-1915; Todd, S., <i>The Shape of Athenian Law</i> , Oxford 1993.			
Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5	

Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Западна правна традиција			
Наставник: проф. др Сима Аврамовић			
Статус предмета: изборни – Правно-историјски модул, Компаративно-историјски под-модул			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Развијање критичког мишљења о правноисторијским феноменима, разумевање природе установа и продубљивање знања о њиховој генези.			
Исход предмета: Стицање знања о кључним историјскоправним аспектима западне цивилизације.			
Садржај предмета: УВОДНЕ ТЕМЕ (Западна правна традиција – мит или реалност? <i>Common law</i> и континентално право: разлике и преплитања; Главни извори западне правне традиције; Јавно и приватно право у западној правној традицији; Велике правне породице, правна култура и глобализација права; Место европског права у западној правној традицији: средишта и периферија) КОРЕНИ - РИМСКО ПРАВО (Правна наука као извор права; Утицај грчке правне мисли и хришћанске традиције; Јустинијанова кодификација; Рецепција у средњем веку – тачка раздела две правне породице ИЗРАСТАЊЕ <i>COMMON LAW</i> -а (<i>Magna Carta Libertatum (due process of law)</i> ; <i>Common Law, Statute Law, Equity</i> ; Судије као творци права; Хенри Бректон (<i>H. Bracton</i>) – „отац“ <i>Common Law</i> -а; <i>Law Reports: the Year Books</i> ; Фредерик Полок (<i>Sir Frederick Pollock</i>) и <i>Revised Reports</i> ; Студије права и правничка пракса; Ширење <i>Common Law</i> -а на друге делове света; <i>Common Law</i> данас) КОНТИНЕНТАЛНО ПРАВО (<i>Civil Law</i>) (Порекло поделе на немачку и француску правну традицију; Пруски <i>Landrecht</i> ; <i>Code civil</i> ; Аустријски грађански законик; Немачки грађански законик; Швајцарски грађански законик; Савремене кодификације и унификација права) САВРЕМЕНЕ ТЕНДЕНЦИЈЕ (Приближавање англосаксонског и континенталног права; Правне позајмице, унификација права и интеграције; Европско право као хибридни правни систем).			
Литература:			
Обавезна литература: Аврамовић, С. – Станимировић, В., <i>Упоредна правна традиција</i> , Београд 2010; Glenn, P., <i>Legal Traditions of the World</i> , Oxford 2007 ³ ; Станојевић, О., <i>Основи прецедентног права</i> , Београд 1982; Фарнсворт, Е. А., <i>Увод у правни систем САД</i> , Београд 1973; Baker, J. H., <i>An Introduction to English Legal History</i> , London 1979; Robinson, O. – Fergus, T. – Gordon, W., <i>An Introduction to European Legal History</i> , London – Edinburgh – Dublin 2000; Watson, A., <i>The Evolution of Western Private Law</i> , Baltimore – London 2001.			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Однос политичких снага и политички судски поступци у античкој Атини			
Наставник: доц. др Сања Глигић			
Статус предмета: изборни – Правно-историјски модул, Компаративно-историјски под-модул			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Развијање критичког мишљења о правноисторијским феноменима, разумевање односа политичких снага и политичких судских поступака у античкој Атини.			
Исход предмета: Студенти ће стећи продубљена знања о најважнијим питањима из материје о односу политичких снага и политичких судских поступака у античкој Атини.			
Садржај предмета: 1. Полис од аристократије до демократије 2. Да ли је демократија претпоследње најгоре решење за полис? 3. Олигархијске револуције 4. Политички судски поступак против издајника и олигархисте Антифонта 5. Одабрани политички судски поступци			
Литература: М. Н. Hansen, <i>Eisangelia The Sovereignty of the People's Court in Athens in the Fourth Century B.C. and the Impeachment of Generals and Politicians</i> , Odnese University Press 1974, M. Ostwald, <i>From Popular Sovereignty to the Sovereignty of Law: Law, Society and Politics in Fifth-Century Athens</i> , Berkeley 1986, V. Tejera, <i>The City-State Foundations of Western Political Thought, A Study in Intellectual Method and the History of Political Thought</i> , Inbunden 1993, С. Аврамовић, „Наговештај елемената правне државе у атинској демократији – историјскоправни приступ“, <i>Правни живот</i> 12/1997, 1343-1363. S. W. Ferguson, “The Condemnation of Antiphon”, <i>Mélanges</i> (ed. G. Glotz) Volume I, Paris 1932, 349-366; С. Глигић, „Сукоб генерација као разлог олигархијске револуције 411. године пре н. е. у Атини“, <i>Право & друштво</i> 1/2011, 143-154; С. Глигић, „Антифонтов напад на филозофске темеље атинске демократије“, <i>Политичка ревија</i> 1/2017, 75-96; М. Н. Hansen, „The Political Powers of the People's Court in Fourth-Century Athens“, <i>The Greek City From Homer to Alexander</i> , (ed. O. Murray and S. Price), Oxford 1991, 215-243; F. D. Harvey, “The Sykophant and Sykophancy”, <i>Nomos: Essays in Athenian Law, Politics and Society</i> (ed. P. Cartledge, P. Millett, and S. Todd), Cambridge University Press 1990, 103-121; M. L. Lang, “The Revolution of the 400”, <i>American Journal of Philology</i> 69/1948, 272-289; P. J. Rhodes, “The Five Thousand in the Athenian Revolutions”, <i>The Journal of Hellenic Studies</i> 92/1972, 115-127; M. Ostwald, “The Athenian Legislation against Tyranny and Subversion”, <i>Transactions and Proceedings of the American Philological Association</i> 86/1955, 103-128; G. Thür, “Daz Prinzip der Fairness im attischen Prozess: Gedanken zu Echinos und Enklema”, <i>Symposion</i> 2005, Vienna 2007, 131-150.			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Историја српског права			
Наставници: проф. др Мирјана Стефановски, проф. др Зоран Мирковић, доц. др Нина Кршљанин			
Статус предмета: обавезни – Правно-историјски модул, Државно-историјски под-модул			
Број ЕСПБ: 20			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Развијање критичког мишљења о правноисторијским феноменима, разумевање природе установа и продубљивање знања о њиховој генези.			
Исход предмета: Стицање знања о кључним историјскоправним аспектима историје српског права.			

Садржај предмета:**I Историја права у Немањинској држави**

- схватања о божанском пореклу власти и начелима владања;
- положај цркве и однос црквене и државне власти;
- династијско начело, владалачке титуле и наслеђивање престола;
- сталешка структура имунитетске повластице и улога државног сабора;
- државна управа (дворске службе, кефалије);
- судство (црквени суд, јурисдикција државног правосуђа, порота);
- схватање кривичног дела, појам виности, систем санкција, вражда;
- одабрани институти грађанског права (мираз, баштина, пронија, купопродаја, номичке исправе).

II Изградња државе у доба уставобранитеља

- улога државног савета у организирању кнежевске власти;
- рад на доношењу основних закона – Српски грађански законик из 1844;
- правничко образовање;
- Закон о народној скупштини из 1858. године;

III Усвајање темељних установа уставне монархије и парламентарне владе

- Устав од 1869. (расправа о горњем дому у Никољском одбору, установа министарског премапотписа и институт кривичне одговорности министара, бирачко право и посланички имунитет, законодавна власт скупштине и буџетско право);
- организовање и програм политичких странака, парламентарна пракса и пројекти уставне реформе седамдесетих и осамдесетих година XIX века;
- Устав од 1888. (рад Уставотворног одбора, пропорционални изборни систем, право законодавне иницијативе, политичка одговорност министара и уставна јемства политичких права и слобода).

IV Проблем уређења југословенске државе

- расправа о федерализму на Крфској конференцији 1917. године;
- уређење државне заједнице у време провизоријума према Женевском споразуму 1918. године;
- правна природа Прводецембарског акта уједињења;

пројекти државног уређења у уставним програмима политичких странака и у нацртима устава.

Литература:

Т. Тарановски, Историја српског права у Немањинској држави, I-IV, Београд, 1996 (Београд, I-II, 1931; III-IV, 1935). С. Јовановић, Влада Милана Обреновића I-II, 1990 (Сабрана дела, књ. 4-5) или издање Београд, 1926.1927. (За студенте који изберу опциони предмет Уставна историја Србије 1869-1914. године: С. Јовановић, Уставобранитељи и њихова влада (1838-1858), Београд, 1990 (Сабрана дела књ. 3) или издање Београд, 1912, 1928, 1933.) М. Стефановски, Идеја хрватског државног права и стварање Југославије, Београд, 1995.

Број часова активне наставе: 150	Теоријска настава: 75	Практична настава: 75	
Методe извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Душаново законодавство
Наставник: проф. др Мирјана Стефановски
Статус предмета: изборни – Правно-историјски модул, Државно-историјски под-модул
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета: Развијање критичког мишљења о правноисторијским феноменима, разумевање

природе установа и продубљивање знања о њиховој генези.			
Исход предмета: Стицање знања о кључним историјскоправним аспектима Душановог законодавства.			
Садржај предмета: Политички оквир рада на кодификацији права и постанак Душановог законика; 1. Идејне основе законодавног рада; 2. Склоп Душановог законодавства; 3. Рецепција византијског права у средњовековној Србији; 4. Традиција византијског права у областима распрострања државе Немањића; 5. Комплементарност норми Скраћене Синтагме Матије Властара и Душановог законика; 6. Порекло правне грађе Душановог законика; 7. Појам закона у огледалу српских средњовековних извора и идеја законитости у Душановом законик; 8. Генеза важнијих института у одабраним правним областима (црквено, грађанско, кривично, државно и судско право); 9. Душанов законик после пропасти средњовековне српске државе.			
Литература: А. Соловјев, Законодавство Стефана Душана цара Срба и Грка, Београд, 1998 (Скопље, 1928). А. Соловјев, Законик цара Стефана Душана 1349. и 1354. године, Београд, 1980. Зборник у част шесте стогодишњице Законика цара Душана, Београд, 1951.			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Држава Првог српског устанка	
Наставник: проф. др Зоран Мирковић	
Статус предмета: изборни – Правно-историјски модул, Државно-историјски под-модул	
Број ЕСПБ: 10	
Услов: није предвиђен	
Циљ предмета: Оспособљавање кандидата за самосталан и критички рад на изворима; продубљивање знања о стварању српске државе и њених установа и институција.	
Исход предмета: Знања и вештине треба да му омогуће студенту мастер студија самостално и критичко разматрање и истраживање државно-правних установа.	
Садржај предмета: - Предисторија стварања Државе Првог српског устанка (Српске повластице; Питање јањичара; Друштвене и економске промене у предустаничком периоду.) - Етапе у стварању и развоју Државе Првог српског устанка (Буна на дахије; Распламсавање устанка 1805. и 1806. године; Ичков мир и коначан раскид са Портом; Развој 1807-1811; Букурешки мир и слом устанка (1812. и 18113. године).) - Страни утицаји у погледу државноправног организовања Државе Првог српског устанка (Руски и аустријски; Питање француског утицаја) - Организација власти (почеци стварања српских органа власти; Централни и локални органи власти; Судови; Унутрашње борбе око врховне власти; Уставни акти 1808. и 1811. године; Погледи војда Карађорђа и његових противника на унутрашње организовање оновремене Србије.) - Право устаничке Србије (Извори права; Питање обичајног права; Питање континуитета установа средњовековног српског права; Однос према османском праву; Извори законског карактера – Закон проте Матеје и тзв. Карађорђево законик; Страни утицаји, пре свега аустријски; Судски поступак, кривично право и војно кривично право.)	

Литература:
Драгослав Јанковић, *Српска држава Првог устанка*, Београд, 1984.
С. Новаковић, *Васкрс државе српске*, Изабрана дела, књига пета, Београд, 2000.
Д. Папазоглу, *Кривично право и правосуђе у Србији 1804 - 1813 (Прилог питању карактера Првог српског устанка)*, Београд, 1954.
Зоран С. Мирковић, *Карађорђево законик (кривично, породично и државно право устаничке Србије)*, Београд 2008.

Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5	
Методe извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Уставна историја Србије 1869-1914. године		
Наставник: проф. др Мирјана Стефановски		
Статус предмета: изборни – Правно-историјски модул - Државно-историјски под-модул		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета: Развијање критичког мишљења о правноисторијским феноменима, разумевање природе установа и продубљивање знања о њиховој генези.		
Исход предмета: Стицање знања о кључним историјскоправним аспектима уставне историје Србије 1869 -1914. године.		
Садржај предмета: 1. Постапак Устава од 1869. године; 2. Нормативна решења темељних установа уставне монархије; 3. Органски закони из 1870. и њихове потоње измене; 4. Питање министарске одговорности; 5. Проблем обликовања уставних конвенција у парламентарној пракси; 6. Анализа уставних нацрта из 1883. године; 7. Теоријско разматрање појма парламентарне владе у списима савременика; 8. Расправа у уставотворном одбору 1888. године; 9. Институционални оквир парламентарног режима према кључним решењима Устава из 1888. године; 10. Нарушавање уставне равнотеже власти у пракси парламентаризма; 11. Стожерна решења Устава од 1901. године; 12. Положај владаоца у уставном склопу органа власти; 13. Уставна реформа из 1903. године; 14. Парламентаризма у Србији 1903-1914. године.		
Литература: С. Јовановић, Влада Милана Обреновића I-II, Београд, 1990 (Сабрана дела књ. 4-5) или издање Београд, 1926-1927. М. Миловановић, Наша уставна реформа, Београд, 1988 М. Миловановић, О парламентарној влади, Београд, 1988. Ж. Перић, Политичке студије, Београд, 1908. • О улози владаоца у државном организму • Правна природа установе владаоца • Уставни владалац		
Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе		

Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Међународно јавно право		
Наставници: проф. др Бојан Милисављевић, проф. др Ивана Крстић, проф. др Александар Гајић, проф. др Бојана Чучковић		
Статус предмета: обавезни –Међународно-правни модул		
Број ЕСПБ: 20		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета: Курс обухвата продубљено изучавање материје међународног јавног права. Студентима се указује на изворе права и њихове специфичности, међусобну хијерархију и примену преко анализе најзначајнијих случајева пред Међународним судом правде, истиче се значај и природа различитих међународних уговора, обичаја и општих правних начела. Посебно се скреће пажња на значај и начин примене доктрине и судске праксе у решавању спорова. У оквиру области која се тиче међународноправног субјективитета, акценат се ставља на извесна питања која се тичу субјеката међународног права. Када се ради о државама, пажња се посвећује основним правима и дужностима држава, одговорности држава на међународном плану, питању сукцесије, признања држава и влада.		
Исход предмета: Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине који му омогућава да самостално критички разматра широк круг питања из области међународног јавног права и самостално предузима оригинално истраживање користећи адекватну литературу и методологију.		
Садржај предмета: Продубљено изучавање следећих питања - Појам међународног јавног права; Настанак и развој међународног права; Доктрина међународног јавног права; Однос унутрашњег и међународног права; Формални извори међународног права; Субјекти међународног права; Држава; Признање држава и влада; Основна права и обавезе држава; Надлежност државе у међународно право; Одговорност државе; Сукцесија држава; Органи за одржавање међународних односа; Мултилатерална дипломатија, Границе у међународном праву; Начини стицања и губитка државне територије; Међународне службености; Међународне реке; Поморска област; Ваздушна област; Поларне области; Космичко пространство; Правила међународног уговорног права; Међународне организације; Уједињене нације; Регионалне организације; Специјализоване агенције; Међународна људска права; Међународно кривично право; Међународно право заштите животне средине; Мирно решавање спорова; Право оружаних сукоба.		
Литература: Обавезна литература: 1. М. Крећа, <i>Међународно јавно право</i>, Правни факултет, Београд, 2018. Допунска литература на српском језику: 1. М. Крећа, М. Пауновић, <i>Практикум за Међународно јавно право</i>, Досије, Београд, 2002. 2. Р. Етински, <i>Међународно јавно право</i>, Службени гласник, Београд, 2011. 3. М. Бартош, <i>Међународно јавно право</i>, I, II, III, Београд. 4. Б. Милисављевић, <i>Међународно обичајно право</i>, Правни факултет, Београд, 2016. Допунска литература на енглеском језику: 1. I. Brawnlie, <i>Principles of Public International Law</i>, Oxford/New York, 2008. 2. M. Shaw, <i>International Law</i>, forth. ed., Cambridge, 2007. 3. A. Cassese, <i>International Law</i>, Oxford University Press, Oxford/New York, 2001. 4. G. Fitzmaurice, "General Principles of International Law considered from the standpoint of the Rule of Law", <i>RdC</i>, 1957, pp. 1-222. 5. D. J. Harris, <i>Cases and Materials on International Law</i>, London, 1998. 6. Starke, <i>Introduction to International Law</i>, London, 1998; M. Evans, (ed.), <i>International Law</i>, Oxford, 2003.		
Број часова активне наставе: 150	Теоријска настава: 75	Практична настава: 75

Методe извођења наставe: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Право европских интеграција			
Наставници: проф. др Бранко Ракић, проф. др Александар Гајић, проф. др Маја Лукић Радовић и доц. др Милош Јовановић			
Статус предмета: изборни –Међународно-правни модул			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Курс обухвата продубљено изучавање материје европских интеграција и права Европске уније. Студенти стичу знање о институционалном и правном систему ЕУ, развијају разумевање односа између националних правних система и ЕУ са посебним освртом на уставноправне системе, стичу основно разумевање економске основе интеграција и политику четири слободе, разумеју разлике и избор између различитих процедура пред правосудним органима ЕУ у складу са Уговором о функционисању Европске уније.			
Исход предмета: Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине који му омогућава да самостално критички разматра широк круг питања из области европског права и европских интеграција и самостално предузима оригинално истраживање користећи адекватну литературу и методологију.			
Садржај предмета: Курс има за предмет продубљено проучавање следећих тематских целина: Европске заједнице; Оснивање Европске уније; Природа права ЕУ; Супрематија права ЕУ-национална и ЕУ перспектива; Општа начела и доктрина права ЕУ; Институције и институционална структура ЕУ; Саветодавна тела ЕУ; Правосудни систем ЕУ; Претходно питање; Надлежности и подела надлежности ЕУ; Четири основне слободе; Унутрашње тржиште и јединствено тржиште ЕУ; Одговорност државе; Право грађанства ЕУ; Заштита људских права у ЕУ; Јуриспуденција ЕСП; Увод у политику конкуренције ЕУ; Спровођење и важење права ЕУ.			
Литература: Обавезна литература: 1. Б. Кошутић, Б. Ракић, Б. Милисављевић, Увод у право европских интеграција, Правни факултет, Београд, 2018. Допунска литература на српском језику: 1. Б. Ракић, За Европу је потребно време, Правни факултет, Београд, 2009. 2. Б. Кошутић, Основи права Европске уније, Београд, 2009. 3. Р. Етински и др., Основи права Европске уније, Правни факултет Нови Сад, Нови Сад, 2010. 4. Б. Ракић, Остваривање мира преко међународног организовања и интегрисања држава, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2009. Допунска литература на енглеском језику: 1. P. Craig, G. De Burca, EU Law, Text, Cases and Materials, Sixth Edition, OUP, Oxford, 2015. 2. P. Craig, G. De Burca (eds.), The Evolution of the EU Law, OUP, Oxford - New York, 2011. 3. R. Schütze, European Constitutional Law, CUP, Cambridge - New York, 2012. 4. T. Hartley, The Foundations of European Union Law, 7th ed., OUP, Oxford, 2010. 5. M. Horspool, M. Humphreys, European Union Law, 7th ed., OUP, Oxford, 2010.			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методe извођења наставe: предавања, консултације, вежбе, презентације, гостујући предавачи, семинарски радови			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	

практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Дипломатско и конзуларно право		
Наставник: проф. др Бојан Милисављевић		
Статус предмета: изборни –Међународно-правни модул		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета: Курс обухвата продубљено изучавање материје дипломатског и конзуларног права. Студентима се указује развој дипломатског права и изградњу основних норми из ове области. Посебан акценат ставља се на праксу држава. Анализира се место и улога унутрашњих органа државе у вођењу спољне политике, где се детаљније излаже рад домаћих органа за вођење спољне политике. Инсистира се на примерима из праксе. Тежишни део материје обрађује билателарну дипломатију где се детаљно обрађује рад дипломатских представништава, њихов састав, надлежности, именовање амбасадора, статус мисије и особља мисије. Посебна пажња посвећена је пракси Међународног суда правде у овој области.		
Исход предмета: Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине који му омогућава да самостално предузима оригинално истраживање користећи адекватну литературу и методологију.		
Садржај предмета: Продубљено изучавање следећих питања: Историја дипломатије; Развој дипломатског права; Теорије међународног права; Међународна пракса; Решења утврђена конвенцијама; Формална ограничења вршења уговорне способности по међународном праву; Унутрашњи органи државе са правом представљања; Спољашњи органи представљања државе на билателарној равни; Дипломатски представници; Успостављање дипломатских односа, састав мисије, остало особље; Функције дипломатских представника; Статус дипломатског представништва; Личне привилегије и имунитети дипломатских представника; Правни основ привилегија и имунитета; Престанак дипломатске мисије; Специјалне мисије; Конзули, историјски развој; Појам и врсте конзула; Конзуларне функције; Привилегије и имунитети конзула и конзулата; Разлика између дипломатске и конзуларне службе; Спољашњи органи представљања државе на мултилателарној равни; Конвенција о представљању држава у међународним организацијама универзалног карактера; Сталне мисије при међународним организацијама; Представљање држава путем органа других држава; Органи државе у материји међународно правне одговорности државе; Службеници међународних организација; Привилегије и имунитети организације и њених службеника; Привилегије и имунитети Уједињених нација; Експерти Уједињених нација.		
Литература: Обавезна литература: 1. М. Крећа, Б. Милисављевић, <i>Међународно право представљања (Дипломатско и конзуларно право)</i>, Правни факултет, Београд, 2017. Допунска литература на српском језику: 1. С. Ђорђевић, М. Митић, <i>Дипломатско и конзуларно право</i>, Правни факултет, Београд, 2007. 2. С. Ђера Поповић, <i>Дипломатски практикум</i>, 2004. 3. М. Митић, <i>Дипломатија</i>, Београд, 1999. 4. Б. Милисављевић, <i>Дипломатска заштита</i>, Правни факултет, Београд, 2012. Допунска литература на енглеском језику: 1. B. Sen, <i>A Diplomat's Handbook of International Law and Practice</i>, Third Revised Edition, Martinus Nijhoff Publishers, 1988. 2. E. Denza, <i>Diplomatic Law: Commentary on the Vienna Convention on Diplomatic Relations</i>, 2008. 3. R. P. Barston, <i>Modern Diplomacy</i>, 2006. 4. C. F. Amerasinghe, <i>Diplomatic Protection</i>, Oxford University Press, 2008. 5. G. R. Berridge, <i>Diplomacy, Theory and Practice</i>, London, 1995. 6. P. Marshal, <i>Positive Diplomacy</i>, New York, 1997.		
Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе		

Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Међународно хуманитарно право			
Наставник: проф. др Ивана Крстић, проф. др Бојан Милисављевић			
Статус предмета: изборни –Међународно-правни модул			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Циљ је продубљивање знања из области међународног хуманитарног права као дела општег корпуса људских права које се примењује пре свега у оружаним сукобима, као и у другим ванредним ситуацијама и на заштиту угрожених лица, објеката и правила ратовања у ванредним околностима и оружаним сукобима. Посебан значај овде имају Женевске конвенције из 1949. године и Протоколи I и II из 1977. године који, сви заједно, обавезују државе потписнице да упознају, едукују и врше дифузију овог права. Установљавање овог курса и упознавање студената са материјом хуманитарног права на њему, одговор је на наше поменуте обавезе и корак даље у развоју и примени људских права уопште.			
Исход предмета: Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине који му омогућава да самостално критички разматра широк круг питања из међународног хуманитарног права и самостално предузима оригинално истраживање користећи адекватну литературу и методологију.			
Садржај предмета: Продубљено изучавање следећих питања - I Појам и предмет међународног права оружаних сукоба и међународног хуманитарног права; II Однос међународног хуманитарног права, међународног права оружаних сукоба (међународног ратног права) и људских права; III Еволуција развоја међународног права оружаних сукоба; IV Извори међународног права оружаних сукоба; V Међународно право оружаних сукоба и међународног хуманитарно право после Другог светског рата и доношења Повеље ОУН; VI правила која регулишу средства и начине вођења оружане борбе; VII Правила о заштити лица у оружаним сукобима; VIII заштита објеката и простора у оружаним сукобима; IX Међународно право и тероризам; X Поштовање међународног хуманитарног права и одговорност за повреде.			
Литература: Обавезна литература: 1. В. Јончић, <i>Међународно хуманитарно право</i> , Правни факултет, Београд, 2015. Препоручена литература: 1. В. Јончић, <i>Ратни заробљеници – међународноправни статус</i> , ВИНЦ, Београд, 2002. 2. З. Вучинић, <i>Међународно ратно и хуманитарно право</i> , Војна књига, Београд, 2001. (или издање из 2008.) 3. Г. Перазић, <i>Међународно ратно право</i> , Београд, ВИЗ, 1988. 4. А. Robertson, <i>Humanitarian Law</i> , New York, 2002. Допунска литература: 1. В. Јончић, <i>Трећа женевска конвенција – практична примена и утицај на Протоколе I и II</i> , Правни факултет и Досије, Београд, 2004. 2. J. Pictet, <i>Humanitarian Law and the Protection of War Victims</i> , Leiden, 1975. 3. C. Gray, <i>International Law and the Use of Force</i> , Oxford, 2000. 4. R. Abi-Saab, <i>Droit humanitaire et conflits internes: origine et évolution de la réglementation internationale</i> , Institut Henry Dunant, Pedone, 1986. 5. P. Guggenheim, <i>Traité de droit international public</i> , Genève, 1954.			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе		поена	Завршни испит
			поена

активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Међународно правосуђе са посебним освртом на Европски суд за људска права

Наставници: проф. др Ивана Крстић, проф. др Александар Гајић

Статус предмета: изборни –Међународно-правни модул

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета: Курс има за циљ унапређење и продубљивање знања студената из области међународног правосуђа, с посебним освртом на надлежност Европског суда за људска права. Курс је дизајниран тако да се студенти упознавају са међународним судовима и другим квазисудским телима, њиховим надлежностима, поступцима и природи одлука; да развијају критичко правничко резонување и аналитички дух кроз анализу релевантне судске праксе првенствено Европског суда за људска права.

Исход предмета: Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине који му омогућава да самостално критички разматра широк круг питања из области међународног правосуђа и самостално предузима оригинално истраживање користећи адекватну литературу и методологију.

Садржај предмета: Продубљено изучавање следећих питања - 1. Међународни суд правде: Оснивање; Однос са Сталним судом међународне правде; Организациона структура; Надлежност Међународног суда правде; Поступак пред Судом; Окончање поступка; Поступак за давање саветодавног мишљења; Правна природа одлука. 2. Европски суд за људска права: Основна начела поступка пред Европским судом за људска права и принципи за тумачење Конвенције; Улога Заступника пред Европским судом за људска права; Услови за допуштеност представке; Поступак пред Судом; Одлучивање пред Великим већем; Правна природа пресуда Европског суда за људска права; Извршавање пресуда. 3. Међународни кривични суд: Оснивање Међународног кривичног суда; Извори права које се примењује у поступку пред Судом; Основне одлике и основна начела поступка пред Међународним кривичним судом; Надлежност Међународног кривичног суда; Поступак пред Међународним кривичним судом; Поступак по правним лековима и врсте правних лекова у поступку пред Међународним кривичним судом; Међународна сарадња и правна помоћ; Извршење пресуда Међународног кривичног суда. 4. Међународни кривични трибунали *ad hoc* карактера: Трибунал за бившу Југославију, Трибунал за Руанду. 5. Међународни суд за право мора.

Литература:

Обавезна литература:

1. М. Крећа, *Међународно јавно право*, Правни факултет, Београд, 2018. и И. Крстић, Т. Маринковић, *Европско право људских права*, Савет Европе, Београд, 2016.

Допунска литература на српском језику:

1. Д. Поповић, (ур.), *Коментар на Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода*, Службени гласник, Београд, 2017.

2. М. Шкулић, *Међународни кривични суд*, Београд, 2005.

Допунска литература на енглеском језику:

1. Y. Shany, *The Competing Jurisdictions of International Courts and Tribunals*, Oxford Scholarship Online, 2010.

2. M. W. Yanis, R. S. Kay, A. W. Bradley, *European Human Rights Law*, Oxford University Press, 2008.

3. W. A. Schabas, *An Introduction to the International Criminal Court*, Cambridge University Press, 2007.

Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
--	--------------------------------	--------------------------------

Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60

колоквијум-и			
семинар-и	20		

Људска права			
Наставници: проф. др Ивана Крстић, проф. др Бојана Чучковић			
Статус предмета: изборни – Међународно-правни модул			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: стицање знања и разумевање процеса настанка, развоја и успостављање основних начела и циљева пре свега међународног права којима је регулисана област људских права; упознавање са општим концептуалним основама доктрине и праксе људских права, са теоријским, међународноправним, законским решењима и неким специфичностима људских права; стицање општег правничког образовања и развијање критичког правничког резоновања; изучавање природе права, правне доктрине и основних идеја, принципа и установа (међународног права) људских права; разумевању улоге законодавства у развоју људских права; схватању везе унутрашњег права и међународног права у вези са људским правима; сагледавању утицаја других фактора на право људских права; оспособљавање за коришћење метода упоредног права и стицање основних сазнања о другим правним системима из ове области; сагледавање европске и других правних традиција на пољу људских права и хармонизација нашег права са тим правима.			
Исход предмета: Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине који му омогућава да самостално критички разматра широк круг питања из области људских права и самостално предузима оригинално истраживање користећи адекватну литературу и методологију.			
Садржај предмета: Продубљено изучавање следећих питања: Појам и предмет људских права; развој идеје (еволуција), схватања и правних норми из области људских права; људска права у унутрашњем праву; међународна људска права; заштита људских права у миру; заштита људских права у ванредним околностима (основи хуманитарног права); извори међународног права људских права; имплементација људских права; врсте надзора; надзор међународних организација у успостављању, споровођењу и заштити људских права; санкције за кршење људских права; основна људска права и слободе; индивидуална и колективна; општи услови под којима се уживају људска права; ограничења људских права.			
Литература: Обавезна литература: 1. М. Пауновић, Б. Кривокапић, И. Крстић, <i>Међународна људска права</i> , Београд, 2018. 2. И. Крстић, Т. Маринковић, <i>Европско право људских права</i> , Савет Европе, Београд, 2016. (до 254. стр.). Допунска литература: 1. D. Shelton, <i>Remedies in International Human Rights Law</i> , Oxford, 2006. 2. C. Tomuschat, <i>Human Rights: between Idealism and Realism</i> , Oxford, 2006. 3. Т. Бургентал, <i>Међународна људска права у сажетом облику</i> , Београд 1997.			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Међународне организације			
Наставници: проф. др Бранко Ракић, проф. др Маја Лукић Радовић			
Статус предмета: изборни – Међународно-правни модул			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			

Циљ предмета Курс обухвата продубљено изучавање материје међународних организација. Студенти се упућују на детаљније изучавање субјективитета међународних организација и њихових основних карактеристика. Анализира се оснивање Уједињених нација, циљеви и начела на којима почивају, као и структура органа и њихов међусобни однос, надлежност и функционисање у конкретним случајевима.			
Исход предмета: Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине који му омогућава да самостално критички разматра широк круг питања из проблематике међународних организација и самостално предузима оригинално истраживање користећи адекватну литературу и методологију.			
Садржај предмета: Појам, основне карактеристике и класификација међународних организација; Међународноправни субјективитет међународних организација; Основ овлашћења и обавеза међународних организација; Уговорна способност међународних организација; Одговорност међународних организација; Привилегије и имунитети међународних организација; Чланство у међународним организацијама; Сталне мисије држава при међународним организацијама; Организациона структура међународних организација; Финансирање и трошкови међународних организација; Правна природа одлука међународних организација; Положај међународних службеника; Правни оквир сарадње између међународних организација, међународних организација и држава чланица и нечланица; Остваривање мира преко међународног организовања и интегрисања држава; Универзалне међународне организације и регионалне међународне организације.			
Литература: Обавезна литература: 1.В. Димитријевић, О. Рачић, <i>Право међународних организација</i> , Службени гласник, Београд, 2011. 2. Б. Ракић, <i>Остваривање мира преко међународног организовања и интегрисања држава</i> , Београд, 2009. Допунска литература: 1. Б. Кошутић, <i>Основи права Европске уније</i> , Београд, 2010. 2. N. Quoc Dinh, P. Daillier, A. Pellet, <i>Droit international public</i> , Paris, LGDJ, 8 ^e éd., 2009. 3. J. Combacau, S. Sur, <i>Droit international public</i> , Montchrestien, coll. Domat droit public, 8 ^e éd., 2008. 3.Р.-М. Dupuy, Y. Kerbrat, <i>Droit international public</i> , Paris, Dalloz, coll. Précis, 10 ^e éd., 2010. 4. E. Decaux, <i>Droit international public</i> , Paris, Dalloz, coll. Hypercours, 7 ^e éd., 2010. 5. М. Р. Karns, К. А. Mingst, <i>International organizations: the politics and processes of global governance</i> , Lynne Rienner Publishers, 2010.			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Радно и социјално право	
Наставници: проф. др Бранко Лубарда, проф. др Љубинка Ковачевић, доц. др Филип Бојић	
Статус предмета: обавезни – Јавно-правни модул, под-модул Радно и социјално право	
Број ЕСПБ: 20	
Услов: није предвиђен	
Циљ предмета: Курс омогућава увид у савремена теоријска знања о (индивидуалним и колективним) радним односима и социјалноправним односима, оспособљавајући студенте за потпуно и правилно правилно разумевање радног и социјалног права као инструмента социјалне правде, социјалног мира и друштвене кохезије.	
Исход предмета: Курс омогућава студентима продубљена знања о одабраним радноправним и социјалноправним институтима и оспособљавање за њихову анализу и критичко преиспитивање, нарочито у контексту стварања услова за делотворну примену и поштовање радног и социјалног права.	
Садржај предмета: У оквиру курса сагледавају се следеће тематске јединице: Основна начела	

радног права (слобода рада, трипартизам, једнакост могућности и поступања); Појам, елементи и правна природа индивидуалног радног односа; Достојанство на раду (забрана психичког узнемиравања на раду, заштита од психио-социјалних ризика на раду; право на поштовање приватног живота); Радно право као подршка породици; Партиципација запослених у управљању; Дисциплинска одговорност запослених; Престанак радног односа; Права из колективног радног односа; Појам социјалног ризика; Правна природа социјалноправног односа; Циљеви и инструменти заштите од социјалних ризика.			
Литература: Б. Лубарда, <i>Радно право – расправа о достојанству на раду и социјалном дијалогу</i> , Београд, 2013; Б. Шундерић, <i>Социјално право</i> , Београд, 2009.			
Број часова активне наставе: 150		Теоријска настава: 75	Практична настава: 75
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Међународно радно право			
Наставници: проф. др Бранко Лубарда, проф. др Љубинка Ковачевић, доц. др Филип Бојић			
Статус предмета: изборни – Јавно-правни модул, под-модул Радно и социјално право			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Курс има за циљ стицање продубљених знања о уређивању радних односа и социјалне сигурности на међународном нивоу, као и оспособљавање студента за правилно разумевање разлога и циљева и инструмената нормирања ових питања под окриљем Међународне организације рада, Савета Европе и Европске уније.			
Исход предмета: Курс оспособљава студента за потпуно разумевање односа између универзалних и европских радних стандарда, као и утицаја међународних стандарда на уређивање радних односа и социјалне сигурности у савременим државама, посебно када је реч о усклађивању домаћег радног и социјалног законодавства са међународним радним стандардима.			
Садржај предмета: Садржајем курса обухваћене су следеће тематске јединице: Основни појмови, циљеви и начела међународног радног права; Уговорни метод стварања међународног радног права; Билатералне конвенције о запошљавању и социјалном осигурању; Конститутивни или статутарни текстови међународних организација; Акти Уједињених нација као извор међународног радног права; Основне методе деловања и нормативна делатност Међународне организације рада; Слобода рада и забрана принудног рада; Забрана дискриминације у области запошљавања; Слобода синдикалног организовања; Флексибилни облици запошљавања; Заштита радника миграната; Услови рада; Колективно преговарање и колективни уговори; Социјална сигурност; Однос између међународног и европског радног права; Правна природа и значај Европске социјалне повеље; Заштита права у европском неомунитарном праву; Европско право социјалне сигурности; Развој комунитарног радног права; Европски колективни уговори; Слобода кретања радника; Комунитарни стандарди о радним односима.			
Литература: Б. Шундерић, <i>Право Међународне организације рада</i> , Београд, 2001; Б. Лубарда, <i>Европско радно право</i> , Подгорица, 2004.			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60

колоквијум-и			
семинар-и	20		

Решавање колективних радних спорова			
Наставници: Проф. др Бранко Лубарда, доц. др Филип Бојић			
Статус предмета: изборни – Јавно-правни модул, под-модул Радно и социјално право			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Курс је осмишљен са циљем да студенту омогући теоријско разматрање колективних радних спорова и метода за њихово решавање, са нагласком на методима мирног решавања спорова. Садржајем курса обухваћене су и концепције права на штрајк и принципи Комитета за слободу удруживања Међународне организације рада, док се право на локаут анализира у контексту начела једнакости радне борбе.			
Исход предмета: Курс оспособљава студента за потпуно разумевање интересних и правних колективних радних спорова, метода за њихово решавање и кључних начела рада и циљева институција за мирење и посредовање, уз подстицање на критичку анализу међународних стандарда о праву на штрајк и праву на локаут, као и одговарајућих упоредноправних решења.			
Садржај предмета: Садржајем курса обухваћене су следеће тематске јединице: Појам, предмет и субјекти колективног радног спора; Правни и интересни колективни радни спорови; Колективни радни спор у приватном и јавном сектору; Принципи и модели решавања колективних радних спорова; Појам и врсте мирења; Појам и врсте посредовања; Појам и врсте арбитраже; Јавне службе за мирење и посредовање; Приватне институције за мирење и посредовање; Колективна акција запослених; Остваривање, забрана и ограничавање права на штрајк; Правне последице штрајка; Појам и врсте бојкота; Појам и врсте пикетинга; Појам, врсте и правне последице локаута.			
Литература: Б. Лубарда, <i>Решавање колективних радних спорова – методи и институције</i> , Београд, 1999; Бранко Лубарда, <i>Радно право –Расправа о социјалном дијалогу и достојанству на раду</i> , Београд, 2013, стр. 981-1069; Предраг Јовановић, „Грађа за колективно радно право Србије“ (у: Боровоје Шундерић, Предраг Јовановић, Бранко Лубарда /ур./, <i>Социјална права и економска криза</i> , Београд, 2009, стр. 141 -178).			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавање, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Службеничко право и службеничка етика			
Наставник: проф. др Бранко Лубарда			
Статус предмета: изборни – Јавно-правни модул, под-модул Радно и социјално право			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Курс је конципиран на начин да обезбеђује продубљена знања о основним појмовима, начелима и институтима службеничког права. Тако опредељен садржај курса треба да оспособи студенте за критичко промишљање основних циљева и начела уређивања радних односа државних службеника, нарочито у светлу плурализма режима радних односа.			
Исход предмета: Курс оспособљава студента за потпуно и правилно разумевање уређивања радних односа државних службеника у ширем друштвеном и политичком контексту, уз увид у савремена теоријска знања о основним институтима службеничког права и службеничке етике.			
Садржај предмета: Садржајем курса обухваћене су следеће тематске јединице: Држава као послодавац; Функција и служба; Лица у служби државног органа; Појам државног службеника; Радни однос државних службеника – предмет радног или управног права; Заснивање службеничког			

односа; Правна природа акта заснивања службеничког односа; Субординација; Професионалност; Систем плата државних службеника; Напредовање у служби; Дисциплинска одговорност; Престанак радног односа; Природа односа између државе и службеника; Радноправна заштита „узбуњивача“; Кодекс понашања државних службеника.

Литература:

Бранко Лубарда, *Радно право*, Београд, 2012; Александар Балтић, *Опита теорија о појму јавног службеника, с нарочитим обзиром на југословенско службеничко законодавство и Кривични законик*, Београд, 1939; Ivo Krbeč, *Lica u državnoj službi*, Zagreb, 1948; Иво Борковић, *Службеничко право*, Загреб, 1999; Милан Влатковић, *Службеничко право*, Бања Лука, 2009; Драгаш Ђ. Денковић, *Вршење државне службе и одговорност за штету проузроковану грађанима*, Београд, 2011; Радоје Брковић (ур.), Зборник радова „Радни однос државних службеника“, Крагујевац, 2006; Добросав Миловановић, Ј. Ничић, Марко Давинић, *Стручно усавршавање државних службеника у Републици Србији*, Београд, 2011; Александар Балтић, „Правна природа акта постављења“, *Анали Правног факултета у Београду*, бр. 1/55; Боривоје Шундерић, „Природа аката којима се успоставља службенички однос“, *Радно и социјално право*, бр. 1-6/2005, стр. 26-45; Бранко Лубарда, „Правни положај државних службеника“, *Правни живот*, бр. 11/2006, стр. 575-589; Бранко Лубарда, „Високи службенички савет“, *Правни живот*, бр. 3-4/2006, стр. 39-45; Бранко Лубарда, „Државни службеници на положају и Високи службенички савет“, *Радно и социјално право*, бр. 1-6/ 2006, стр. 53-64; Бранко Лубарда, „Кодекс професионалног и етичког понашања као извор (радног) права“, *Право и привреда*, бр. 5-8/2009, стр. 649-661; Бранко Лубарда, „Посебна заштита запосленог узбуњивача: европско, упоредно и домаће право и пракса“, *Правни живот*, бр. 11/2011, стр. 435-450; Francis Delpérée, *L'élaboration du droit disciplinaire de la fonction publique*, Librairie générale de droit et de jurisprudence, Paris, 1969; Gillian S Morris, „Employment in public services: The case for special treatment“, *Oxford Journal for Legal Studies*, бр. 2/2000, стр. 167-183; Alexandre Barège, *L'éthique et le rapport de travail*, Paris, 2008.

Број часова активне наставе: 75

Теоријска настава: 37,5

Практична настава: 37,5

Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Извори радног права

Наставници: проф. др Бранко Лубарда, проф. др Љубинка Ковачевић

Статус предмета: изборни – Јавно-правни модул, под-модул Радно и социјално право

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета: Курс има за циљ да студента упозна са савременим теоријским знањима о унутрашњим (државним и аутономним) и међународним изворима радног права, уз оспособљавање за правилно разумевање основних разлога, циљева, начела, инструмената и тенденција у нормирању радних односа, у њиховом друштвеном, политичком, економском и историјском контексту.

Исход предмета: Курс упознаје студенте са савременим теоријским знањима о државним и аутономним изворима радног права, оспособљавајући их за правилно и потпуно разумевање основних циљева вршења нормативних овлашћења у области запошљавања и радних односа

Садржај предмета: Садржајем курса обухваћене су следеће тематске јединице: Појам и могуће класификације извора радног права; Хијерархија извора радног права и начело *in favorem laboratoris*; Устав као извор радног права; Закони као извор радног права; Однос општег и посебних закона у контексту плурализма режима радних односа; Подзаконски акти као извор радног права; Аутономни извори радног права; Нормативни и облигациони део колективног уговора; Нормативна власт послодавца; Правна природа правилника о организацији и систематизацији послова; Правилник о раду; Кодекси понашања; Професионални обичаји; Судска пракса као извор радног права; Врсте међународних извора радног права; Појам и правна природа европских колективних

уговора.			
Литература: Бранко Лубарда, <i>Радно право: Расправа о достојанству на раду и социјалном дијалогу</i> , Београд, 2013, стр. 197-255. и 878-925; Боровоје Шундерић, <i>Право Међународне организације рада</i> , Београд, 2001, стр. 3-14. и 95-140; Бранко Лубарда, <i>Европско радно право</i> , Подгорица, 2004, стр. 39-50. и 79-143; Боровоје Шундерић, „Устав и радно право“, <i>Радно и социјално право</i> , бр. 1-6/2006, стр. 29-38; Предраг Јовановић, <i>Радно право</i> , Нови Сад, 2018, стр. 63-127; Љубинка Ковачевић, <i>Нормирање социјалне сигурности у међународном праву</i> , Београд, 2007, стр. 182-201; Љубинка Ковачевић, <i>Правна субординација у радном односу и њене границе</i> , Београд, 2013, стр. 162-176. и 351-361.			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

<i>Правна природа економских и социјалних права и правна природа радног односа</i>	
Наставници: проф. др Бранко Лубарда, проф. др Љубинка Ковачевић	
Статус предмета: изборни – Јавно-правни модул, под-модул Радно и социјално право	
Број ЕСПБ: 10	
Услов: није предвиђен	
Циљ предмета: Курс има за циљ да студента упозна са правном природом економских и социјалних права и условима за њихово делотворно остваривање, са посебним освртом на права и слободе које запослени, као такви, остварују у оквиру радног односа.	
Исход предмета: Курс упознаје студенте са савременим теоријским знањима о правној природи економских и социјалних права и њиховој заштити у међународном и унутрашњем праву, оспособљавајући их за правилно и потпуно разумевање основних права ове врсте – права на рад, права на социјалну сигурност, права на здравље, као и посебне заштите мајке и детета и лица са инвалидитетом.	
Садржај предмета: Садржајем курса обухваћене су следеће тематске јединице: Појам економских и социјалних права; Порекло, развој и перспективе спора о правној природи економских и социјалних права; Гаранције економских и социјалних права у унутрашњем праву; Универзалне међународне гаранције економских и социјалних права; Нормирање економских и социјалних права под окриљем Међународне организације рада; Регионалне међународне гаранције економских и социјалних права; Субјекти економских и социјалних права; Забрана дискриминације у стицању, остваривању и коришћењу економских и социјалних права; Надзор над поштовањем економских и социјалних права; Право на рад; Право на социјалну сигурност; Право на здравље; Посебна заштита мајке и детета; Посебна заштита лица са инвалидитетом.	
Литература: Боровоје Шундерић, <i>Социјално право</i> , Београд, 2009, стр. 61-67. и 142-173; Боровоје Шундерић, „Економска и социјална права“, <i>Радно и социјално право</i> , бр. 7-12/2005, стр. 7-21; Бранко Лубарда, <i>Радно право: Расправа о достојанству на раду и социјалном дијалогу</i> , Београд, 2013, стр. 105-150. и 277-290; Бранко Лубарда, „Остваривање и заштита социјалних права“, <i>Правни живот</i> , број 11/2010, стр. 753-775; Бранко Лубарда, <i>Европско радно право</i> , Подгорица, 2004, стр. 51-78; Предраг Јовановић, „Заштита инвалида у радној средини“, <i>Зборник радова Правног факултета у Новом Саду</i> , број 3/2015, стр. 931-945; Предраг Јовановић, „Уградња људских и социјално - економских права у међународно, европско и наше радно право“, <i>Радно и социјално право</i> , бр. 1-6/2006, стр. 9-28; Сенад Јашаревић, <i>Социјално право</i> , Нови Сад, 2013, стр. 85-183; Љубинка Ковачевић, <i>Нормирање социјалне сигурности у међународном праву</i> , Београд, 2007, стр. 49-59, 205-231. и 423-432; Љубинка Ковачевић, <i>Правна субординација у радном односу и њене границе</i> , Београд, 2013, стр. 42-135. и 205-253; Љубинка Ковачевић, <i>Ваљани разлози за отказ уговора о раду</i> ,	

Београд, 2016, стр. 23-48. и 571-586; Љубинка Ковачевић, <i>Универзални међународни стандарди о забрани дечијег рада и њихова примена у праву Републике Србије</i> , у: Ђорђе Игњатовић (ур.). „Казнена реакција у Србији. VII део“, стр. 186-218.			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методe извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Уставно право			
Наставници: проф. др Оливера Вучић, проф. др Владан Петров, проф. др Танасије Маринковић, проф. др Марко Станковић			
Статус предмета: обавезни – Јавно-правни модул, Уставно-правни под-модул Изборни – Јавно-правни модул, Управно-правни модул			
Број ЕСПБ: 20			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Курс има неколико основних циљева: 1) да студенти стекну продубљена знања из уставноправних области; 2) да разумеју сложену природу уставних институција и појава; 3) да се оспособе за правну анализу уставних (политичких) институција, не занемарујући социјално окружење из којег ове «извиру» и у којем се уобличавају и остварују. Стицање продубљених знања о основним појмовима, начелима и институтима уставног права и најважнијим теоријским питањима и концепцијама је неопходно ради оспособљавања за критичко промишљање нормирања политичких институција у друштвеном и политичком контексту и пружање неопходног фонда знања за израду мастер рада. Посебна пажња се поклања упоредноправној димензији уставних института.			
Исход предмета: Стицање знања и вештина која студенту омогућава да самостално критички разматра широк круг питања уставног права и да самостално предузима оригинално истраживање			
Садржај предмета: Предмет се бави теоријским, упоредним и позитивноправним аспектима уставног права. Продубљено ће се проучавати општа питања уставног права (појам и својства устава, доношење и промена устава итд.), системи власти (парламентарни, председнички и мешовити систем), изборно право (изборни системи, природа представничког мандата), политичке институције (парламент, шеф државе, влада), територијална организација власти (федерална држава, локална самоуправа, територијална аутономија), уставне гаранције и заштита људских права, судска власт и уставно судство.			
Литература: Р. Марковић, <i>Уставно право</i> , Београд, 2017; С. Јовановић, <i>Држава I-II</i> , Београд, 1936; Ј. Ђорђевић, <i>Уставно право</i> , Београд, 1989; Ј. Стефановић, <i>Уставно право ФНР Југославије и компаративно</i> , књ. I-II, Загреб, 1956; М. Јовичић, <i>Велики уставни системи</i> , Београд, 1984, Д. Симовић, В. Петров, <i>Уставно право</i> , Београд, 2018.			
Број часова активне наставе: 150		Теоријска настава: 75	Практична настава: 75
Методe извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Право одбране			
Наставници: проф. др Владан Петров, проф. др Марко Давинић, проф. др Марко Станковић, доц. др Вук Цуцић			
Статус предмета: изборни – Јавно-правни модул, Уставно-правни под-модул			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: стицање правничких знања и разумевање из области права одбране и основних извора ризика и претњи националној безбедности, као и међународно-правних норми из области међународног права оружаних сукоба, - упознавање са еволуцијом овог права, - веза између норми прва одбране и уставних и управних/правних норми које регулишу ову област и њихово усаглашавање, - упознавање са природом права на безбедност и одбрану и основним правцима развоја правне доктрине, - овладавање са правном терминологијом ове гране права, - развијање способности за разумевање разлика између унутрашњих и међународних правних норми ове гране права и сагледавање утицаја других фактора који утичу на правни аспект одбране и безбедности, - сагледавање санкција и развоја норми које треба да санкционишу повреде безбедности и заштиту друштва, - оспособљавање за коришћење метода примењеног у овој грани права.			
Исход предмета: Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине који му омогућава да самостално критички разматра широк круг питања из области права одбране и самостално предузима оригинално истраживање користећи адекватну литературу и методологију.			
Садржај предмета: ПОЈАМ И ПРЕДМЕТ ПРАВА ОДБРАНЕ (Појам, предмет и методе Права одбране; Материјални и формални извори Права одбране; Однос права одбране и других грана права); МЕЂУНАРОДНИ ОДНОСИ И ПРАВО ДРЖАВЕ НА ОДБРАНУ (Утицај међународних односа и оружаних сукоба на безбедност; Чиниоци међународних односа; Карактеристике савременог света и њихове рефлексије на односе у свету; Сила у међународним односима; Утицај силе на унутрашњу и међународну безбедност); ОРУЖАНИ СУКОБИ И ПРАВО ОДБРАНЕ; ПРЕГЛЕД РАЗВОЈА ОСНОВНИХ ТЕОРИЈСКИХ СХВАТАЊА О РАТУ, ПРАВИМА НА РАТ И ПРАВУ У РАТУ ОД СТАРОГ ВЕКА ДО САВРЕМЕНОГ ДОБА (Стари век; Средњи век; Преглед савремених схватања о рату, правима на рат и правима у рату); ПРАВНИ АСПЕКТИ ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ (Извори права државе на одбрану; Основи стратегије одбране Србије и Црне Горе); ОСНОВИ ПРАВА ОДБРАНЕ (Основна права и дужности грађана у одбрани земље; Државни органи и службе и њихова улога у одбрани земље; Војска; Полиција; Цивилна заштита; Друге државне службе и органи); МЕЂУНАРОДНОПРАВНЕ ОСНОВЕ ОДБРАНЕ (Правни аспекти међународне безбедности;Решавање спорова између држава; Међународни и унутрашњи сукоби; Системи и механизми одржавања и очувања безбедности и мира у свету; Основе међународног права оружаних сукоба; Санкције за повреде међународних правила; Кривична и етичка принуда као санкције; Међународни кривични судови; Одговорност за повреде међународног права)			
Литература: З. Вучинић, <i>Право одбране</i> , Београд, 2009; М. Симић, В. Јончић, <i>Међународне организације и јавно информисање са основама права одбране</i> , Београд, 1993; Стратегија одбране Републике Србије, Стратегија националне безбедности Републике Србије.			
Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5	
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Политички систем			
Наставници: проф. др Јовица Тркуља, проф. др Танасије Маринковић			
Статус предмета: изборни – Јавно-правни модул, Уставно-правни под-модул			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Циљ је да се студентима пружи теоријска знања из области политичког система. Тежиште је на разматрању општих теоријских проблема науке о политици и политичком систему, као и принципа и института савремених политичких система. Задатак курса је да осветли најзначајније домете теорије и праксе политичког система који су релевантни за либерално-демократску конституцију Србије. Посебан задатак курса је и развијање способности кандидата за самосталну научну анализу, примену истраживачких метода и формулисање ставова и аргумената у овој области.			
Исход предмета: Од кандидата се очекује самостално формулисање проблема који је предмет научне и аналитичке обраде, дефинисање и спровођење истраживања као и представљање резултата истраживања у различитим научним формама.			
Садржај предмета: УВОД – ОПШТА ПИТАЊА ПОЛИТИЧКОГ СИСТЕМА (Назив и појам политички систем. Предмет, метод и структура политичког система. Структура политичког система. Наука о политичком систему); ОСНОВНИ ПОЈМОВИ И ПРИНЦИПИ ПОЛИТИЧКОГ СИСТЕМА (Појам и анализа политике. Моћ, ауторитет и власт. Морал и политика. Политички легитимитет. Конституционализација политике); ДРЖАВА И ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМ (Држава и политички систем. Облици државе. Облици политичког поретка. Вредности, слабости и модели демократије. Правна држава и владавина права. Карактеристике модерне демократске државе); ОРГАНИЗАЦИЈА ВЛАСТИ И ПОЛИТИЧКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ (Теорија о подели власти и њена примена. Политичко представништво. Функција политичког представништва. Политичка одговорности. Модерно судство – принципи ваљаног функционисања судства); ДРУШТВЕНА СТРУКТУРА И ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМ (Однос друштвене структуре и политичког система. Елита и маса. Бирографија и бирократска владавина. Технографија и менаџерске групе. Место интелигенције у друштву. Нација, национализам и политика. Религија и политика. Интересне групе и интеграције); ПОЛИТИЧКИ СУБЈЕКТИ И ПОЛОЖАЈ ЧОВЕКА У ПОЛИТИЧКОМ СИСТЕМУ (Политичко организовање. Политички плурализам. Политичке партије. Друштвени покрети. Политичка социјализација. Грађанин у политичким процесима. Људска права; ПОЛИТИЧКИ ЖИВОТ И ПОЛИТИЧКА КУЛТУРА (Појам политичког живота. Јавност и одговорност. Јавно мњење и политички живот. Појам јавног мњења и његова улога у политичком животу. Политичке комуникације. Произвођење политичке лојалности. Политичка реторика. Политичка култура); САВРЕМЕНИ ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМИ (Класификација политичких система. Класичне класификације политичких система. Савремене класификације политичких система).			
Литература: Rod Hague, Martin Harrop, <i>Uporedna vladavina i politika</i> , Fakultet političkih nauka Unverzitetu u Beogradu, Beograd, 2014; Gabrijel A. Almond, G. Bingham Pael, Rasel A. Dalton, <i>Kore Strom Komparativna politika danas, svjetski pregled</i> , Fakultet političkih nauka, CEDEM, Podgorica, 2009, Г.А. Алмонд, Г.Б. Пауел, Р.А. Далтон, К.Стром, <i>Компаративна политика данас, свјетски преглед</i> , Подгорица, 2009; М. Јовичић, <i>Изабрани списи</i> , књига 4 (“Велики уставни системи“ и “Савремени политички системи“), Београд, 2006; Љ. Тадић, <i>Наука о политици</i> , Београд, 2007; Р. Марковић, <i>Уставно право и политичке институције</i> , Београд, 2008; Л. Баста Флајнер, <i>Политика у грницама права</i> , Београд, 2012; Д. Хелд, <i>Демократија и глобални поредак</i> , Београд, 1990; А. Лајпхард, <i>Модел демократије</i> , Београд/Подгорица, 2003; Ј. Линц, С. Алфред, <i>Демократска транзиција и консолидација</i> , Београд, 1998; С. Хикс, <i>Политички систем Европске уније</i> , Београд, 2007; М. Печујлић, <i>Глобализација, два лица света</i> , Београд, 2002; Васовић Вучина, <i>Савремене демократије I, II</i> , Београд, 2009. Ј. Тркуља, <i>Освајање демократије – оглед о посткомунизму</i> , Београд, 1995.			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	

практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Људска права			
Наставници: проф. др Оливера Вучић, проф. др Владан Петров, проф. др Танасије Маринковић, проф. др Марко Станковић			
Статус предмета: изборни – Јавно-правни модул, Уставно-правни под-модул			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Циљ курса је да студентима омогући стицање знања и разумевање основних принципа и циљева људских права из перспективе уставног права.			
Исход предмета: Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине који му омогућава да самостално критички разматра широк круг питања из области људских права и самостално предузима оригинално истраживање користећи адекватну литературу и методологију.			
Садржај предмета: Курс пружа детаљну анализу правних института људских права. Разматраће се два аспекта унутрашњег (уставног) аспекта људских права: општи (појам и материја, правни извори, унапређење и контрола људских права, праћење имплементације људских права, као и врсте овог надзора и активности субјеката који су укључени у поступак надзора; са посебним совртом на основна људска права која су уграђена у међународне инструменте и која су инкорпорисана или би требала бити у српском правном систему.			
Литература: Обавезна литература: М. Пауновић, Б. Кривокапић, И. Крстић, <i>Међународна људска права</i> , Правни факултет, Београд, 2018. Р. Марковић, <i>Уставно право</i> Службени гласник, Београд, 2017; Група аутора, <i>Устав Републике Србије из 2006</i> , Зборник, Институт за политичке студије, Београд, 2007; Група аутора, <i>Уставне промене</i> , Зборник радова, Правни факултет, Београд, 2003; Б. Кривокапић, <i>Заштита мањина у националним порецима држава</i> , Београд, 2006; Tomuschat, Christian, <i>Human rights</i> , Oxford university press, Oxford, 2007, (неко од одабраних поглавља); D. Mrđenović, (ur.) <i>Temelji moderne demokratije, Izbor deklaracija i povelja o ljudskim pravima</i> , Nova knjiga, Beograd 1989; И. Крстић, Т. Маринковић, <i>Европско право људских права</i> , Савет Европе, 2016; В. Петров, М. Станковић, Д. Симовић, <i>Људска права</i> , 2018. Допунска литература: неку од препоручене литературе на страном језику у договору са наставником: Robertson Merrills, <i>Human Rights in the World</i> , Manchester University Press, Manchester and New York, 1992; Shelton Dinah, <i>Remedies in International Human Rights Law</i> , Oxford university press, Oxford, 2005,(одабрана поглавља); R., Watson, <i>Theory and Reality in the International Protection of Human Rights</i> , New York, 1999; Scott Davidson, <i>Human Rights</i> , Buckingham- Philadelphia, 1993; Nowak Manfred, <i>UNO-Pakt über bürgerliche und politische Rechte und Fakultativprotokoll: Kommentar</i> , Kehl/Strassburg/Arlington, 1989; Madiot Yves, <i>Droits de l'homme</i> , 2 –end., Paris, 1991/2001.			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Парламентарно право			
Наставник: проф. др Владан Петров			
Статус предмета: изборни – Јавно-правни модул, Уставно-правни под-модул			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: 1) да студенти стекну шири и продубљенија знања из области парламентарног права; 2) да се оспособе за правну анализу парламентарних институција и парламентарних процеса; 3) да се боље упознају са парламентарном праксом у Републици Србији, као и упоредно, у довољној мери.			
Исход предмета: Израда мастер рада који би требало да буде материјализација зњана стеченог на курсу, применом догматскоправног метода као основног, али и других допунских, пре свега позитивног и упоредноправног метода. Нагласак је на продубљеном практичном истраживању једног конкретног питања или уже подобласти парламентарног права.			
Садржај предмета: Продубљеније него на основним студијама, проучавање се општа питања парламентарног права, најважније парламентарне институције и механизми, односи између парламента и других уставних институција, а нарочито парламентарни поступци у норми и у примени.			
Литература: Обавезна литература: М. Пауновић, Б. Кривокапић, И. Крстић, <i>Међународна људска права</i> , Правни В. Петров, <i>Парламентарно право</i> , Београд, 2017; И. Пејић, <i>Парламентарно право</i> , Ниш, 2011; М. Пајванчић, <i>Парламентарно право</i> , Београд, 2008			
Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5	
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Право локалне самоуправе			
Наставници: проф. др Добросав Миловановић, проф. др Марко Станковић			
Статус предмета: изборни – Јавно-правни модул, Уставно-правни под-модул			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из области права локалне самоуправе.			
Исход предмета: Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику права локалне самоуправе и да самостално предузима оригинално истраживање.			
Садржај предмета: • Курс се састоји од неколико целина: теоријског дела, прегледа упоредно-правног, историјско-правног и позитивно-правног регулисања локалне самоуправе. • У уводном, теоријском делу се разматрају кључни институти локалне самоуправе: појам, обележја, порекло, правни, социјални и територијални основ, положај, организација, органи, послови, типови и врсте, финансирање и правна заштита локалне самоуправе. Анализа упоредно-правног, историјско-правног и позитивно-правног регулисања локалне самоуправе се ослања на појам и структуру изнетих основних института. • У оквиру прегледа упоредно-правног регулисања локалне самоуправе анализиране су локалне самоуправе како развијених, тако и земаља у транзицији. • У историјско-правном делу анализирана је еволуција локалне самоуправе у Србији у два периода, од 1946. до 1990. и од 1990. до 2007. године.			

У централном делу курса студенти се упознају са позитивно-правним регулисањем система локалне самоуправе у Републици Србији чији су основ Устав из 2006. и Закон о локалној самоуправи из 2007. године.			
Литература: М. Станковић, <i>Локална самоуправа у Србији</i> , Београд, 2015.			
Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5	
Методe извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

<i>Судска контрола уставности</i>			
Наставник: проф. др Оливера Вучић			
Статус предмета: изборни – Јавно-правни модул, Уставно-правни под-модул			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Курс има неколико основних циљева: 1) да студенти ближе упознају са судском контролом уставности; 2) да разумеју сложену природу уставносудске функције; 3) да се оспособе за правну анализу одлука уставних судова; 4) да се упознају са праксом Уставног суда Србије и, у извесној мери, других уставних судова.			
Исход предмета: Стицање знања и вештина која студенту омогућава да самостално критички разматра питања из области судске контроле уставности и израда мастер рада након предузетог научно-истраживачког рада.			
Садржај предмета: Предмет се бави теоријским, упоредним и позитивноправним аспектима судске контроле уставности. Курс је посвећен изучавању природе уставносудске функције, избору и саставу уставних судова, поступку судске контроле уставности и дејству одлука уставних судова. Посебна пажња обраћа се пракси Уставног суда Србије.			
Литература: О. Вучић, В. Петров, Д. Симовић, <i>Уставни судови бивших југословенских република – теорија, норма, пракса</i> , Београд, 2010; Р. Марковић, <i>Покретање уставног спора о уставности нормативних аката</i> , Београд, 1973; И. Крбек, <i>Уставно судовање</i> , Загреб, 1960; М. Стојановић, <i>Судска контрола уставности: упоредноправни поглед на неке проблеме уставности</i> , Београд, 1960			
Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5	
Методe извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

<i>Теорија федерализма</i>			
Наставник: проф. др Танасије Маринковић			
Статус предмета: изборни – Јавно-правни модул, Уставно-правни под-модул			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Овај курс требало би да буде прилика за студенте да знања стечена у оквиру широке уставне материје продубе, усредсређујући се само на једну област, организацију и функционисање сложене, федералне државе.			

Исход предмета: Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра широк круг питања сложене, федералне државе.			
Садржај предмета: Предмет се бави најзначајнијим институционалне поставкама федералне државе, као што су: појам, природа и својства федерације, разлози образовања федерација, врсте федерација, организација федералних јединица, састав и функционисање највиших федералних органа (парламента, егзекутиве, судства), подела надлежности између федерације и федералних јединица, контрола уставности и законитости, промена федералног устава. Посебна пажња се посвећује и еволуцији федерализма у прошлом, као и трендовима његовог развоја у овом веку. Курс има веома наглашену упоредноправну оријентацију, како у излагању институционалних питања, тако и у анализи развоја федералне државе.			
Литература: М. Јовичић, <i>Савремени федерализам – упоредна студија</i> , Савремена администрација, Београд, 1973; R. Watts, <i>Comparing Federal Systems</i> , Institute of Intergovernmental Relations, Queen's University, Kingston (Ont.) 2008.			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	Поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Управно право
Наставници: проф. др Зоран Томић, проф. др Добросав Миловановић, проф. др Марко Давинић, доц. др Вук Џуцић
Статус предмета: обавезни – Јавно-правни модул, Управно-правни под-модул Изборни – Јавно-правни модул – Уставноправни подмодул, Еколошкоправни подмодул
Број ЕСПБ: 20
Услов: није предвиђен
Циљ предмета: Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из области управног права.
Исход предмета: Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику управног права и да самостално предузима оригинално истраживање.
Садржај предмета: Садржина предмета обухвата актуелна питања управног права, а посебно, КОНТРОВЕРЗЕ ПОЈМА "УПРАВА" (Функционални и организациони појам управе. Управа као власт. Управа као јавна служба); УПРАВА У СИСТЕМУ ПОДЕЛЕ ВЛАСТИ (Управа и законодавство. Управа и судство. Лелагитет и легитимитет управног деловања); УПРАВНО ПРАВО КАО ПРАВНА ДИСЦИПЛИНА (Шире схватање о предмету Управног права. Уже схватање о предмету Управног права. Управно право и социјална регулација). УПРАВНИ АКТ (Појам и врсте аката управе. Појам и обележја управног акта). НАЧЕЛА УПРАВНЕ ПРОЦЕДУРЕ (Општи и посебни управни поступак); КОНТРОЛА УПРАВЕ (Управни спор. Омбудсман); ЕЛЕКТРОНСКА УПРАВА.
Литература: Зоран Р. Томић, <i>Опште управно право</i> , Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2018; Ратко Марковић, <i>Управно право</i> , Слово, Краљево, 2002; Зоран Р. Томић, <i>Правно непостојећи управни акти</i> , Правни факултет, Београд, 1999; Леон Диги, <i>Преображаји јавног права</i> , Правни факултет Универзитета у Београду - Центар за публикације, Београд, 1998; Михајло Илић, <i>Административно право и други радови</i> , Службени лист СРЈ, Београд, 1998; Велимир Иванчевић, <i>Институције управног права, књига I (основна питања, извори, правни акти управе)</i> , Правни факултет у Загребу, Загреб, 1983; Павле Димитријевић, <i>Правноснажност управних аката</i> , Савремена администрација, 1963; Иво Крбек, <i>Право јавне управе I-III</i> , Загреб 1960, 1961, 1962; Иво Крбек, <i>Дискрециона оцјена</i> , Југославенска академија знаности и умјетности, Загреб, 1937; Лазо Костић, <i>Управно право Краљевине Југославије I-III</i> , Београд, 1933, 1936, 1939; W.R.Wade, C.F.

Forsyth, <i>Administrative Law</i> , Oxford University Press, 11th Edition, 2014; Paul Craig, <i>EU Administrative Law</i> , Oxford University Press, 2012; Марко Давинић, <i>Концепција управног права САД</i> , Досије, Београд, 2004; Ги Бребан, <i>Административно право Француске</i> , ЈП Службени лист СРЈ, Београд, ЦИД, Подгорица, 2002.			
Број часова активне наставе: 150		Теоријска настава: 75	Практична настава: 75
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Управа и регулаторна реформа	
Наставник: проф. др Добросав Миловановић	
Статус предмета: изборни – Јавно-правни модул, Управно-правни под-модул	
Број ЕСПБ: 10	
Услов: није предвиђен	
Циљ предмета: Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из области регулаторне реформе.	
Исход предмета: Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику регулаторне реформе и да самостално предузима оригинално истраживање.	
Садржај предмета: 1. ТЕОРИЈСКА ПИТАЊА ОДНОСА УПРАВЕ И РЕГУЛАТОРНЕ РЕФОРМЕ (Theoretical Issues of the Relationship Between Administration and Regulatory Reform) 1.1. Општа питања регулације (Појам регулације; Узроци и циљеви регулације; Тенденције у развоју регулације) 1.2. Општа питања управе (Појам управе у теоријском смислу; Појам управе у позитивно-правном смислу Тенденције у развоју управе) 1.3. Управа и регулација (Управа као стваралац, спроводилац и контролор регулације; Управа као предмет регулације) 2. РЕГУЛАТОРНИ СИСТЕМ (The Regulatory System) 2.1. Општа разматрања 2.2. Теорије регулације 2.3. Управа и други субјекти регулаторног система 2.4. Инструменти и технике регулације 2.5. Регулаторни процеси 3. УНАПРЕЂЕЊЕ СИСТЕМА РЕГУЛАЦИЈЕ (The Improvement of the Regulatory System) 3.1. Квалитет регулаторног система 3.1.1. Појам и значај квалитета регулације 3.1.2. Критеријуми квалитета регулације 3.2. Регулаторна реформа 3.2.1. Елементи регулаторне реформе: 3.2.2. Предуслови успешног спровођења регулаторне реформе: 3.3. Реформа управе у контексту регулације 3.3.1. Промене у окружењу управе 3.3.2. Циљеви реформе улоге управе у регулацији 3.3.3. Начела, методи и претпоставке реформе управе	
Литература: Recommendation of the Council of the OECD on Improving the Quality of Government Regulation, 1995; OECD Guiding Principles for Regulatory Quality and Performance, 2005; Д. Миловановић, Н. Ненадић, В. Тодорић, <i>Студија о унапређењу законодавног процеса у Републици</i>	

Србији, GIZ, Београд, 2012.			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методe извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Акти управе и управне процедуре			
Наставник: проф. др Зоран Томић			
Статус предмета: изборни – Јавно-правни модул, Управно-правни под-модул			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из области аката управе и управних процедура.			
Исход предмета: Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику аката управе и управних процедура и да самостално предузима оригинално истраживање.			
Садржај предмета: Садржина предмета обухвата актуелна питања у области аката управе и управних процедура, а посебно: Појам и врсте аката управе; Појам и обележја управног акта; Начела управне процедуре; Општи управни поступак и посебни управни поступци; Управно-судски поступак; Управни спор као облик спољне правне контроле управе.			
Литература: 3. Томић, <i>Коментар Закона о општем управном поступку (нови) са судском праксом и регистром појмова</i> , Службени гласник, Београд, 2017; И. Крбек, <i>Управни акт</i> , Загреб, 1957; Д. Милков, <i>Управни акт</i> , докторска дисертација, Београд/Нови Сад, 1983; 3. Р. Томић, <i>Управно право – систем</i> , Београд, 2002, стр. 61-94, 329-576; С. Лилић, М. И. Марковић, П. Димитријевић, <i>Управно право</i> , Београд, 2007; С. Поповић, Б. Марковић, М. Петровић, <i>Управно право – општи део</i> , Београд, 2002, стр. 417-608, 671-717; М. Рађеновић, <i>Право општег управног поступка</i> , Бања лука, 2004; 3. Томић, <i>Коментар Закона о управним споровима са судском праксом</i> , друго допуњено издање, Службени гласник, Београд, 2012.			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методe извођења наставе: предавања, консултације и вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

<i>Европски омбудсман и лоша управа</i>			
Наставник: проф. др Марко Давинић			
Статус предмета: изборни – Јавно-правни модул, Управно-правни под-модул			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање у вези са радом Европског омбудсмана и појмом лоше управе.			
Исход предмета: Кандидат треба да буде способан да критички анализира делатност Европског омбудсмана.			

Садржај предмета:

1. Институција омбудсмана (Настанак и ширење институције омбудсмана; Разлози за увођење институције омбудсмана; Врсте омбудсмана, њихова обележја и улога; Правна необавезност омбудсманових препорука; Појам лоше управе)
2. Настанак и правно регулисање институције Европског омбудсмана (Историјски преглед европских интеграција; Идеје које су претходиле настанку институције Европског омбудсмана; Правни акти којима је регулисана институција Европског омбудсмана)
3. Институционални односи Европског омбудсмана (Европски омбудсман и Европски парламент; Европски омбудсман и Комисија; Европски омбудсман и Суд правде ЕУ; Односи Европског омбудсмана са омбудсманима у државама-чланицама ЕУ)
4. Поступак пред Европским омбудсманом (Покретање поступка; Допуштеност притужби и постојање основа за спровођење истраге; Истражни поступак)
5. Класификација случајева лоше управе (Транспарентност у раду институција и тела ЕУ; Дискриминација; Неправедно поступање; Неоправдано кашњење; Процесне неправилности; Неиспуњење обавеза; Правне грешке; Злоупотреба овлашћења; Ускраћивање права на одбрану; Немар; Недостатак или неадекватност образложења; Остале неправилности).

Литература: М. Давинић, *Европски омбудсман и лоша управа*, Заштитник грађана, Београд, 2013; К. Heede, *European Ombudsman, redress and control at Union level*, The Hague/London/Boston, 2000; *The European Ombudsman, Origins, Establishment, Evolution*, Luxembourg, 2005; P. Craig, *EU Administrative Law*, Oxford, 2012.

Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5	
Методе извођења наставе: предавања, консултације и вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Судска контрола управе у упоредном праву

Наставник: доц. др Вук Цуцић

Статус предмета: изборни – Јавно-правни модул, Управно-правни под-модул

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета: Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своја знања из области судске контроле управе у упоредном праву.

Исход предмета: Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику судске контроле управе у упоредном праву и да самостално предузима оригинално истраживање.

Садржај предмета: Теоријска настава

Садржина предмета обухвата актуелна питања судске контроле управе, а посебно: системе судске контроле управе, укључујући њихове различите поделе; кључни градивни чиниоци управног судовања (уређење управног судства, однос са управним правним средствима, врсте тужбених захтева и аката који чине предмет судске контроле управе, контрола дискреционих управних аката, правна средства у управном спору, одлучивање у пуној судској јурисдикцији итд.); изучавање система судске контроле управе у којима контролу врше посебни управни судови, на примеру немачког управног судства; система у којима контролу врше управносудске instance на чијем челу се налази државни савет (у исто време судско и саветодавно тело), на примеру француског управног судства; система у којима контролу врше редовни судови, на примеру судске контроле управе у Енглеској.

Практична настава

Студенти у групама, на основу наученог на часовима теоријске наставе, расправљају о моделу уређења управног судства који би они изабрали и затим образлажу заузете ставове, уз критичко сагледавање других могућности.

Литература: В. Цуцић, <i>Спор пуне јурисдикције – Модели и врсте</i> , Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2016; <i>Administrative law of the European Union, its member states and the United States</i> , Intersentia, Cambridge, 2012; <i>Administrative law, Western European democracies, Volume I, II, III</i> , Aldo Piras [Ed.], Giuffrè, Milan, 1997; Bell, John, <i>Judiciaries within Europe</i> , Cambridge University Press, Cambridge, 2006; Fromont, Michel, “La justice administrative en Europe: différences et convergences”, dans <i>Revue française de droit administratif</i> , no. 24, 2008, Paris, (267-271), p. 267; Fromont, Michel, <i>Droit administratif des États européens</i> . Presses Univ. de France, Paris, 2006; Kopp, Ferdinand, Schenke, Wolf-Ruediger, <i>Verwaltungsgerichtsordnung, Kommentar</i> , 20 ed., C. H. Beck, Munich, 2014; Lemasurier, Jeanne, <i>Le contentieux administratif en droit comparé</i> , Ed. Economica, Paris, 2001; <i>Upravni spor i organizacija upravnih sudova</i> , ur. Šarčević, Edin, Fondacija Centar za javno pravo, Sarajevo, 2013; Ј. Јеринић, <i>Судска контрола управе у нашем и упоредном праву</i> , докторска дисертација одбрањена на Правном факултету Универзитета Унион, Београд, 2011; С. Поповић, <i>Управни спор у теорији и пракси</i> , Завод за издавање уџбеника Социјалистичке Републике Србије, Београд, 1968.			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавање, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава		усмени испит	70
колоквијум-и			
семинар-и	20		

<i>Еколошко право</i>
Наставник: проф. др Мирјана Дреновак-Ивановић
Статус предмета: обавезан – Јавно-правни модул, Еколошко-правни под-модул
Број ЕСПБ: 20
Услов: није предвиђен
Циљ предмета: Курс има за циљ стицање продубљеног знања и разумевања процеса настанка, развоја и промена у еколошком праву, изучавање појмова и принципа еколошког права, упознавање са међународним и националним изворима еколошког права, упознавање са правним актима Европске уније у области еколошког права и процесом хармонизације нашег права са правом Европске уније у области еколошког права, стицање општег знања о еколошкој политици, развијање способности за разумевање личне улоге појединца у даљем току развоја еколошког права.
Исход предмета: Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику еколошког права и предузима оригинално истраживање
Садржај предмета: 1. Уводна и основна питања заштите животне средине; 2. Начела права заштите животне средине; 3. Извори еколошког права у правном поретку Србије; 4. Заштита неких делова животне средине у правном поретку Србије; 5. Правна заштита у еколошким управним стварима; 6. Грађанскоправна заштита животне средине као инструмент остваривања начела превентивности; 7. Систем еколошких деликата и врсте прекршајних санкција; 8. Пракса прекршајних судова у области животне средине у државама чланицама Европске уније; 9. Еколошка кривична дела; 10. Интегрисано спречавање и контрола заштите животне средине; 11. Процена утицаја на животну средину; 12. Стратешка процена утицаја на животну средину; 13. Правни оквир издавања одобрења и услова за намерно увођење у животну средину генетички модификованих организама; 14. Правни оквир заштите биолошке разноврсности (биодиверзитете); 15. Уједињене нације и заштита животне средине; 16. Савет Европе и заштита животне средине;

17. Климатске промене у међународном и европском праву;			
18. Систем трговине емисијама гасова с ефектом стаклене баште на међународном и на нивоу Европске уније.			
Литература: <i>Еколошко право (reader)</i> , приредила проф. др Мирјана Дреновак-Ивановић, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2018; Ludwig Krämer, <i>EU Environmental Law</i> , Sweet and Maxwell, 2016; E. Fisher, B. Lange, E. Scotford, <i>Environmental law (text, cases and materials)</i> , Oxford University Press, 2013; Sanja Bogojević, <i>Emissions Trading Schemes</i> , Hart Publishing, 2013; Philippe Sands, et al., <i>Principles of International Environmental Law</i> , Cambridge University Press, 2018; Stuart Bell, Donald McGillivray, <i>Environmental Law</i> , Oxford University Press, 2008; Patrycja Dabrowska, <i>EU Governance of GMOs</i> , Oxford, Hart Publishing, 2010; Wilfried Erbguth, Sabine Schlacke, <i>Umweltrecht, Nomos</i> , 2008; <i>Code de l'environnement</i> , edition 2014, Dalloz, 2014; Sanja Bogojevic, <i>Ending the Honeymoon: Deconstructing Emissions Trading Discourses</i> , Journal of Environmental Law, No. 21, 443-463; Mirjana Drenovak Ivanović, <i>Implementation of the Aarhus Convention in Serbia</i> , European Energy and Environmental Law Review, Kluwer Law International, 2011, str. 58-71; N de Sadeleer, <i>Environmental Principles: From Political Slogans to Legal Rules</i> , Oxford University Press, 2002; Мирјана Дреновак-Ивановић, Сретен Ђорђевић, <i>Практикум о праву на правну заштиту у питањима животне средине у управном поступку и управном спору</i> , Београд 2014; Мирјана Дреновак-Ивановић, et al., <i>Правни инструменти еколошке заштите – грађанскоправна и кривичноправна заштита</i> , Београд 2015; Мирјана Дреновак-Ивановић, <i>Пристап правди у еколошким управним стварима</i> , Београд, 2014.			
Број часова активне наставе: 150		Теоријска настава: 75	Практична настава: 75
Методе извођења наставе: предавање, консултације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

<i>Еколошко право и еколошка политика Европске уније</i>	
Наставник: проф. др Мирјана Дреновак Ивановић	
Статус предмета: изборни – Јавно-правни модул, Еколошко-правни под-модул	
Број ЕСПБ: 10	
Услов: није предвиђен	
Циљ предмета: Курс има за циљ упознавање студената са комплексном материјом еколошког права и еколошке политике Европске уније у области заштите животне средине. Током курса биће представљени општи оквири политике ЕУ у области заштите животне средине и указано на развој политике ЕУ у области заштите животне средине, циљеве и начела политике ЕУ у области заштите животне средине, надлежност ЕУ у области заштите животне средине, Институције ЕУ надлежне за креирање и спровођење политике и права животне средине, акционе програме ЕУ у области животне средине, као и на тематске стратегије и стратегије одрживог развоја. Курс има за циљ стицање продубљеног знања о изворима еколошког права ЕУ. У том смислу, курс има за предмет анализу примарних и секундарних извора еколошког права ЕУ, хоризонталног законодавства, прописа ЕУ у области нуклеарне безбедности и управљања радиоактивним отпадом, прописа ЕУ у области управљања водама, прописа ЕУ у области атмосферског загађења, прописа ЕУ у области управљања буком, прописа ЕУ у области управљања хемикалијама, прописа ЕУ у области индустријског загађења и управљања ризицима, прописа ЕУ у области генетички модификованих организама, прописа ЕУ у области дивље флоре и фауне и прописа ЕУ у области управљања отпадом.	
Исход предмета: Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику еколошког права и еколошке политике Европске уније и предузима истраживање о степену хармонизације националног права са правом ЕУ.	
Садржај предмета: 1. Развој еколошког права Европске уније; 2. Институције ЕУ надлежне за креирање и спровођење еколошког права и политике;	

3. Примарни извори еколошког права ЕУ; 4. Секундарни извори еколошког права ЕУ; 5. Хоризонтално еколошко законодавство ЕУ; 6. Нуклеарна безбедност и радиоактивни отпад; 7. Заштита и управљање водама; 8. Заштита од буке; 9. Управљање хемикалијама; 10. Контрола индустријског загађења и индустријски ризици; 11. Генетички модификовани организми; 12. Очување дивље флоре и фауне; 13. Управљање отпадом и чисте технологије; 14. Европски Омбудсман и заштита животне средине; 15. Заштита животне средине у пракси Суда правде Европске уније			
Литература: М. Дреновак-Ивановић, <i>Еколошко право Европске уније</i> , Београд, 2017; Sanja Bogojević, <i>Emissions Trading Schemes</i> , Hart Publishing, 2013; Patrycja Dabrowska, <i>EU Governance of GMOs</i> , Oxford, Hart Publishing, 2010; Wilfried Erbguth, Sabine Schlacke, <i>Umweltrecht</i> , Nomos, 2008; <i>Code de l'environnement</i> , edition 2014, Dalloz, 2014; Sanja Bogojevic, <i>Ending the Honeymoon: Deconstructing Emissions Trading Discourses</i> , Journal of Environmental Law, No. 21, 443-463; Mirjana Drenovak Ivanović, <i>Implementation of the Aarhus Convention in Serbia</i> , European Energy and Environmental Law Review, Kluwer Law International, 2011, str. 58-71; Geert Van Calster, Denise Prevost (eds.), <i>Research Handbook on Environment, Health and the WTO</i> , Edward Elgar Publishing, 2015. (selected chapters); J Wiener, 'Convergence, Divergence, and Complexity in the US and European Risk Regulation' in N Vig and M Faure (eds), <i>Green Giants? Environmental Policies of the United States and the European Union</i> , MIT Press, Cambridge 2004; C Fogel, 'The Local, the Global, and the Kyoto Protocol' in S Jasanoff and M Martello (eds), <i>Earthly Politics: Local and Global in Environmental Governance</i> , MIT Press, Cambridge, Mass. 2004; J. Wiener, „Global Environmental Regulation: Instrument Choice in Legal Context“ (1999) 108 Yale Law Journal; Cinnamon Carlarne, „Climate Change Policies an Ocean Apart: United States and European Union Climate Change Policies Compared“ (2006) 14 <i>Penn State Environmental Law Review</i> 435-482; Paul Martin (ed.), <i>Implementing Environmental Law</i> , Edward Elgar Publishing, 2015. (relevant chapters); Knox, John H., Report of the Special Rapporteur on the Issue of Human Rights Obligations Relating to the Enjoyment of a Safe, Clean, Healthy and Sustainable Environment: Implementation Report (December 28, 2015). United Nations Human Rights Council, A/HRC/31/53, http://ssrn.com/abstract=2729588 ; Daniel Bodansky, <i>Reflections on the Paris Conference</i> , <i>Opinio Juris</i> , Dec. 17, 2015; Bratspies, Rebecca M., Some Thoughts on the American Approach to Regulating Genetically Modified Organisms. <i>Kansas Journal of Law & Pubic Policy</i> , Vol. 16, No. 3, 2007; Skogstad, G., 2003. Legitimacy and/or policy effectiveness?: network governance and GMO regulation in the European Union. <i>Journal of European Public Policy</i> , 10(3), pp. 321-338.			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	
		Практична настава: 37,5	
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

<i>Пристап правди у еколошким стварима</i>
Наставници: проф. др Добросав Миловановић, проф. др Мирјана Дреновак Ивановић
Статус предмета: изборни – Јавно-правни модул, Еколошко-правни под-модул
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета: Курс има за циљ стицање продубљеног знања и разумевања појма еколошке правде, појма и правне природе еколошке управне ствари и основних елемената приступа правди у еколошким стварима. Током курса студенти ће бити у прилици да се упознају са основним

елементима приступа правди у еколошким стварима у материјалноправном и процесноправном домену управног деловања према стандардима формулисаним у оквиру Уједињених нација и Европске уније. Током курса биће анализирани упоредноправни модели приступа правди у еколошким стварима и указано на степен имплементације Архуске конвенције у Србији. Курс има за циљ упознавање студената са улогом јавности у доношењу еколошких одлука, правом јавности на приступ еколошким информацијама и правом на ефикасну правну заштиту у еколошким управним стварима.

Исход предмета: Кандидат треба да стекне продубљено знање о основним елементима приступа правди у еколошким стварима и упоредноправним моделима који уређују приступ еколошким информацијама, учешће јавности у доношењу еколошких одлука и право на приступ правосуђу у стварима од значаја за заштиту животне средине.

Садржај предмета:

1. Појам еколошке правде;
2. Примена Архуске конвенције;
3. Појам и природа еколошке управне ствари;
4. Право на приступ еколошким информацијама;
5. Појам еколошке информације;
6. Изузеци од права на приступ еколошким информацијама;
7. Учешће јавности у поступцима доношења одлука у еколошким стварима;
8. Појам „јавност“ и модели учешћа јавности у доношењу еколошких одлука;
9. Право на правну заштиту у управном поступку у еколошким стварима;
10. Право на правну заштиту у управном спору у еколошким стварима;
11. Право НВО на правну заштиту у управном поступку и управном спору у еколошким стварима;
12. Право на приступ еколошкој правди у упоредном праву;
13. Улога судова у одлучивању о еколошким стварима;
14. Право на еколошку информацију и пракса Европског суда правде;
15. Практика Одбора за усклађеност и праћење спровођења Архуске конвенције.

Литература: Мирјана Дреновак-Ивановић, *Приступ правди у еколошким управним стварима*, Београд, 2014; A-M Slaughter, „Global Governance Networks, Global Information Agencies and Disaggregated Democracy“, Harvard Law School Working Paper No 18; Sofia de Abreu Ferreira, 'Passive Access to Environmental Information in the EU – An Analysis of Recent Legal Developments' (2008) 4 European Energy and Environmental Law Review 186; A. Andrusevych, T. Alge, C. Clemens (eds.) *Case Law of Aarhus Convention Compliance Committee (2004–2008)* (RACSE 2008); John Applegate, 'Beyond the Usual Suspects: The Use of Citizen Advisory Boards in Environmental Decision-Making' (1998) 73 Indiana Law Journal 903; R. S. Arnstein, 'A Ladder of Citizen Participation' (1969) 35 Journal of the American Institute of Planners 206; Derek R. Bell, 'Sustainability through Democratization? Aarhus Convention and the Future of Environmental Decision-Making in Europe' in John Barry, Brian Bexter, Richard Dunphy (eds.), *Europe, Globalization and Sustainable Development* (London 2004); Sonja Bugdahn, 'Of Europeanization and domestication: The Implementation of the Environmental Information Directive in Ireland, Great Britain and Germany' (2005) 12 Journal of European Public Policy 177; Gráinne De Búrca, Joseph Weiler, *The European Court of Justice* (OUP 2001); Lawrence J. Goode, Douglas R. Williams, 'Developments Under the Freedom of Information Act: 1985' (1986) Duke Law Journal 384; Mirjana Drenovak-Ivanovic, 'Implementation of the Aarhus Convention in Serbia' (2011) 20 European Energy and Environmental Law Review 58; Mirjana Drenovak-Ivanovic, 'Environmental Justice in a Comparative Context' in Patricia Easta (ed.) *Justice Connections* (Cambridge Scholar Publishing 2013); Jonas Ebbesson, *Access to justice in environmental matters in the EU* (Kluwer Academic Publishers 2002); Jonas Ebbesson, Phoebe Okowa, (eds.) *Environmental law and justice in context* (CUP 2009); Wilfried Erbguth, Sabine Schlacke, *Umweltrecht* (Nomos 2008); Jastrow Serge-Daniel, Arne Schlattmann, Bradley C. Karkkainen, 'Bottlenecks and Baselines: Tackling Information Deficits in Environmental Regulation' (2007-2008) 86 Texas Law Review 193; Cliona Kimber, 'Understanding Access to Environmental Information: The Europe Experience' in Tim Jewell, Jenny Steele (eds.), *Law in Environmental Decision-Making – National, European and International Perspectives* (Clarendon Press 1998); Ludwig Krämer, 'The Application of the Aarhus Convention in the European Union' in *Enforcement of the Aarhus Convention in the Adriatic Region Countries* (Pula 2011); Douglas A. Kysar, James Salzman, 'Foreword: Making Sense of Information for Environmental Protection' (2008) 86 Texas Law Review 1347; Michael

Mason, ‘Information Disclosure and Environmental Rights: The Aarhus Convention’ (2010) 10 Global Environmental Politics 10; J. Rowan Robinson, A. Ross, W. Walton, J. Rothnie, ‘Public Access to Environmental Information: A Means to What End?’ (1996) 8 Journal of Environmental Law 19.			
Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5	
Методе извођења наставе: предаавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Одговорност за еколошку штету у светлости правила међународног права о заштити животне средине	
Наставник: проф. др Бојана Чучковић	
Статус предмета: изборни – Јавно-правни модул, Еколошко-правни под-модул	
Број ЕСПБ: 10	
Услов: није предвиђен	
Циљ предмета: Курс има за циљ да студенте упозна са сложеним питањем одговорности за штету причињену животној околини. Током курса биће анализирана како примарна правила међународног еколошког права, тако и различити режими међународне одговорности који налазе примену у случајевима еколошке штете. Секундарна правила међународног права о одговорности биће представљена кроз своје конститутивне елементе и, нарочито, кроз специфичности на које њихова примена наилази у случају повреде примарних норми међународног еколошког права. Неадекватност правила о одговорности државе за противправни акт када се ради о еколошкој штети намеће да се током курса анализира и одговорност за штетне последице аката који су дозвољени међународним правом. Ова правила биће анализирана не само као категорија позитивног права у смислу конкретних решења садржаних у мултилатералним међународним уговорима, већ и као категорија <i>de lege ferenda</i> карактера. Курс има за циљ да студенте упозна и са релевантном међународном судском праксом у овој области, тачније да се кроз конкретне спорове који су пред међународним форумима вођени између држава, анализира практична примена правила о одговорности државе. Коначно, курс би имао за циљ да студентима приближи поједине типично еколошке принципе и норме као и начин на који се оне рефлектују на постојећа правила о одговорности државе. Предмет анализе током курса би стога били не само случајеви еколошке прекограничне штете за које правила о одговорности државе поседују задовољавајућа решења, већ и веома актуелне и сложене ситуације које захтевају нове механизме и режиме одговорности какав је случај са последицама климатских промена	
Исход предмета: Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику одговорности за штету причињену животној средини у складу са правилима међународног права о одговорности државе за штету и релевантном међународном судском праксом.	
Садржај предмета: 1. Извори и развој међународног права заштите животне средине 2. Примарна правила о заштити животне околине – очување природе и културне баштине 3. Примарна правила о заштити животне околине – заштита атмосфере, озонског омотача и климе 4. Примарна правила о заштити животне околине – заштита морске и речне средине 5. Примарна правила о заштити животне околине – опасни отпади и радиоактивне супстанце 6. Појам одговорности државе, еволуција правила о одговорности државе и режими међународне одговорности који налазе примену у области заштите животне средине; 7. Правила о одговорности државе за противправни акт и њихова прилагођеност потребама међународноправне заштите животне околине; 8. Еколошка штета – појам и позиција у оквиру правила о одговорности;	

9. Одговорност за штету проузроковану вршењем радње која није забрањена међународним правом;			
10. Међународна уговорна пракса и одговорност за еколошку штету;			
11. Одговорност за еколошку штету кроз призму међународне судске праксе и праксе унутрашњих судова;			
12. Принцип одрживог развоја и принцип заједничке али диференциране одговорности;			
13. Принцип предострожности и одговорност за еколошку штету;			
14. Принцип загађивач плаћа и одговорност за еколошку штету;			
15. Оцена стања међународног еколошког права са посебним освртом на питање одговорности.			
Литература: Крећа, М., <i>Међународно јавно право</i> , Правни факултет, Београд, 2012 (одабрани делови); Етински, Р., <i>Међународно јавно право</i> , Службени гласник, Београд, 2010 (одабрани делови); Чучковић, Б., <i>Заштита животне средине у међународном праву људских права</i> , Универзитет у Београду, Правни факултет, Београд, 2018; Дреновак-Ивановић, М., <i>Одговорност за штету у животној средини: упоредни модели и правци новелирања законодавства Србије</i> , Правни живот, Удружење правника Србије, 2014, стр. 450-464; Чучковић, Б., <i>Примена правила о одговорности државе за еколошку штету</i> , необјављена докторска дисертација одбрањена Правном факултету Универзитета у Београду, 2012; Bodansky, D., Brunnée, J., Hey, E. (eds), <i>The Oxford Handbook of International Environmental Law</i> , Oxford University Press, 2007; Birnie, P.W., Boyle, A., <i>International Law and the Environment</i> , Oxford University Press, 2002; Brunnée, J., “Of Sense and Sensibility: Reflections on International Liability Regimes as Tools for Environmental Protection”, ICLQ, 2004, pp. 351-368; Drenovak-Ivanovic, M., „Indemnity for non-material damage due to negative environmental impact of industrial and adjacent facilities: the Serbian case and ECtHR case law“, <i>South Eastern Europe and the European Union - Legal Perspectives (Series of Papers, Volume 3)</i> , pp. 71-83; Fitzmaurice, M.A., <i>International Protection of the Environment</i> , Martinus Nijhoff Publishers, 2002; Hanqin, X., <i>Transboundary Damage in International Law</i> , Cambridge University Press, 2009; Kiss, A., Beurrier, J-P., <i>Droit international de l'environnement</i> , Paris, 2004; Sands, P., <i>Principles of International Environmental Law</i> , Cambridge University Press, Cambridge, 2007.			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Јавне финансије и пореско право	
Наставници: проф. др Дејан Поповић, проф. др Гордана Илић-Попов и доц. др Милош Милошевић	
Статус предмета: обавезни – Правно-економски модул	
Број ЕСПБ: 20	
Услов: није предвиђен	
Циљ предмета: Курс има за циљ да студентима пружи продубљена знања о појединим питањима како из области пореског права, тако и из јавних финансија. С једне стране, студенти се упознају са неким правним начелима на којима је базирана ова грана јавног права, а која извиру из владавине права, и њиховим правним уобличавањем у упоредним уставним решењима демократских држава, као и са њиховом применом у пракси уставних и других судова. Студенти, такође, стичу знања, кроз одговарајуће примере из позитивних порескоправних решења, о начину на који функционише порескоправни однос, као темељна база на којој је засновано пореско право. С друге стране, курс омогућава студенту знања о теорији јавних добара и екстерним ефектима, као и о буџету у смислу не само једне од главних институција јавних финансија, већ и као рачунско-правном акту у којем се исказују јавни издаци и јавна примања.	
Исход предмета: По завршеном курсу, студенти ће бити оспособљени за критичко промишљање најважнијих питања из области јавних финансија и пореског права. Биће у стању да на адекватан начин повежу две институције јавних финансија – јавне приходе и јавне расходе, у циљу	

обезбеђивања функционисања државе, а кроз трећу институцију – буџет и сагледавање његовог значаја у демократским правним државама. Поврх тога, сагледаће улогу билатералних уговора о избегавању двоструког опорезивања дохотка и имовине у условима сукоба различитих пореских јурисдикција, до којег долази у околностима када националне границе постају преузак оквир за обављање економских активности, те када се, кроз несметано кретање роба, услуга, људи и капитала, привреде различитих земаља све више повезују, али, упоредо, настају и одређене пореске импликације.			
Садржај предмета: Предмет се обрађује кроз неколико тематски осмишљених наставних јединица, и то: Правна сигурност и њена заштита у пореском праву кроз начело законитости; Уставна заштита права пореских обвезника; Порескоправни однос; Јавна добра (ефикасно обезбеђивање јавних добара; јавна добра и јавни избор); Екстерни ефекти; Појам и врсте буџета; Сукоб пореских јурисдикција и билатерални уговори о избегавању двоструког опорезивања.			
Литература: Обавезна литература: 1. Дејан Поповић, Пореско право, Правни факултет у Београду, 2017. 2. Гордана Илић-Попов, Пореско право Европске уније, Службени гласник, Београд, 2004. 3. Гордана Илић-Попов, Еколошки порези, Правни факултет, Београд, 2000. 4. Закон о буџетском систему, „Сл. гласник РС“, бр. 54/2009, 73/2010 и 101/2010 ... 68/2015, 103/2015 и 99/2015. 5. Закон о пореском поступку и пореској администрацији, „Сл. гласник РС“, бр. 80/2002 ... 108/2016. Допунска литература: 1. Дејан Поповић, Светислав Костић, <i>Уговори Србије о избегавању двоструког опорезивања (правни оквир и тумачење)</i>, ЦЕКОС ИН, Београд 2009. 2. <i>Fundamentals of International Tax Planning</i>, ed. by Raffaele Russo, IBFD, Amsterdam 2007. 3. Перо Јурковић, <i>Јавне финансије</i>, Масмедиа, Загреб 2002. 4. Јозеф Е. Стиглиц, <i>Економија јавног сектора</i>, Економски факултет Универзитета у Београду, Београд 2008. 5. Милош Милошевић, <i>Незаконита евазија пореза на додату вредност</i>, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2014. 6. Јован Ловчевић, <i>Институције јавних финансија</i>, Службени лист СФРЈ, Београд 1991. 7. <i>Managing Public Expenditures</i> (eds. Richard Allen & Daniel Tommasi), OECD, Paris 2001			
Број часова активне наставе: 150		Теоријска настава: 75	Практична настава: 75
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

<i>Економско право</i>
Наставник: проф. др Татјана Јованић
Статус предмета: изборни – Правно-економски модул
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета: Упознавање студената мастер студија из области правно-економских наука елементима јавног права и јавне политике, концепта и инструмената економске и друштвене регулације, регулаторним приступима и инструментима који се користе у нормирању и контроли појединих сектора привреде, као и променама у улози јавне управе. Сагледавање целине институционалне регулације привреде (државних и недржавних регулатора).
Исход предмета: Студенти ће бити оспособљени да путем правне анализе и анализе тржишних околности, а нарочито студија примера из судске и управне праксе разумеју и критички раузматрају процес настанка и развоја тржишне структуре и особености тржишних функција, критички

анализирају улогу и утицај правне регулативе на тржишна стања и тржишне процесе.			
Садржај предмета: 1. САВРЕМЕНО ТРЖИШТЕ И ДРЖАВА (Промене у природи регулаторне функције државе; Нова улога јавне управе; Тржишне слободе; Недостаци тржишта као основ за регулацију). 2. ПОЈАМ И ЕЛЕМЕНТИ РЕГУЛАТОРНОГ ПРОЦЕСА (Теорије регулације и понашања регулатора; Извори и облици регулације тржишта – регулаторне технике; Ius Cogens и подруштвљавање регулације; Улога јавне управе; Корегулација, метарегулација, принудна саморегулација, добровољна саморегулација). 3. ИНСТРУМЕНТИ РЕГУЛАЦИЈЕ. 4. ЕВАЛУАЦИЈА РЕГУЛАЦИЈЕ И РЕГУЛАТОРНА РЕФОРМА. 5. ЕКОНОМСКА И СОЦИЈАЛНА РЕГУЛАЦИЈА (Правни оквир економске регулације; Заједнички елементи регулације јавног сектора привреде; регулисање приступа, контрола цена и услова пословања, структурна регулација, заштита корисника; Регулација ризика; Правни оквир инфраструктуре квалитета). 6. ПОЈАМ И ЕЛЕМЕНТИ НАДЗОРА НАД ТРЖИШТЕМ. 7. РЕГУЛАЦИЈА КАО КОМПОНЕНТА СИСТЕМА УСКЛАЂИВАЊА НАЦИОНАЛНИХ ТРЖИШТА И УНУТРАШЊЕГ ТРЖИШТА ЕУ. 8. ИЗБОРНО: СЕКТОРСКИ ПРИСТУП РЕГУЛАЦИЈИ (Правни оквири регулације појединих делатности од општег интереса: финансијски систем, енергетски систем, електронске комуникације и поштанске услуге, транспорт, комуналне делатности).			
Литература: Обавезна литература: Скрипта за мастер студије + део уџбеника Светислав Табороши, Татјана Јованић, Економско право, Београд, 2010. Допунска литература: Т. Јованић, Процес регулације, Београд, 2014. Н. Поповић, Тржишни регулатори, Загреб, 2014. G. Davies, European Union Internal Market Law, Routledge Cavendish, 2006. B. Morgan, K. Yeung, An Introduction to Law and Regulation, Cambridge University Press, 2007. C. Lucas de Leyssac, G. Parleani, Droit du marché, Paris, 2002.			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Економска анализа права	
Наставници: проф. др Борис Беговић, проф. др Александра Јовановић и проф. др Бранко Радловић	
Статус предмета: изборни – Правно-економски модул	
Број ЕСПБ: 10	
Услов: није предвиђен	
Циљ предмета: Предмет развија теме које су биле предмет Економске анализе права на основним студијама. Ниво анализе је са економског аспекта на вишем техничком нивоу и подразумева коришћење сложенијих економских модела у разматрању појединих правних тема (својине, уговора, накнада штете, процесна правила грађанског и кривичног поступка, кривично право, корпоративно право, итд.). Студенти се поред методолошких основа анализе детаљно упознају и са њеним практичним импликацијама. Поред економске анализе права у ужем смислу студенти ће се упознати и са економском анализом понашања законодавца и других носилаца приликом доношења одлука о избору правне регулативе (теорија јавног избора).	
Исход предмета: Савладавање појмова и принципа економске анализе права омогућава разумевање методолошки и садржајно другачијег приступа праву који се ослања на стандардне појмове и инструменте економске теорије и упоредноправну анализу у испитивању ефикасности правног система. Курс продубљује техничка знања примењена у анализи правног система или појединачних правних правила и савладавање практичног поља примене <i>Економске анализе права</i> које се огледа у утицају формирање критичког и креативног разматрања законодавне политику, креирање закона,	

одређивање граница регулације у различитим правним областима.			
Садржај предмета: Теоријске основе економске анализе права; Економска анализа својинских права; Теме из области економске анализе уговора и накнаде вануговорне штете; Теме из области економске анализа решавања правних спорова; Економска структура компанијског и стечајног права; Економска анализа криминала; Економска анализа нетржишног доношења одлука.			
Литература: Обавезна литература: др Борис Беговић, др Александра Јовановић, др Бранко Радуловић, Економска анализа права, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, у припреми Допунска литература: Беговић, Б., (2015), <i>Економска анализа генералне превенције</i> , Београд: Правни факултет Универзитета у Београду; Беговић, Б., (2004), <i>Gary S. Becker – ekonomski imperijalista</i> , u: Pelević, B. (ur.): <i>Ekonomski nobelovci 1990 – 2003</i> , Beograd: Centar za izdavačku delatnost Ekonomskog fakulteta u Beogradu; Cooter, R. and Ulen, T., (2004), <i>Law and Economics</i> , Addison-Wesley Longman, Reading Massachusetts, Menlo Park California, New York, Harlow England, Omtario, Sydney, Mexico City, Madrid, Amsterdam; Ippolito, R.A., (2005), <i>Economics for Lawyers</i> , Princeton University Press, Princeton and Oxford; Јовановић, А., (2008), <i>Теоријске основе економске анализе права</i> , Правни факултет у Београду; Јовановић, А., (2004), <i>Ronald Coase</i> , u Pelević, B., (ur.), <i>Ekonomisti nobelovci 1990-2003</i> , Centar za izdavačku delatnost Ekonomskog fakulteta u Beogradu; Коуз, Р., (Coase, R. 1960), <i>Проблем друштвеног трошка</i> , Економски анали, (2004), Београд; (Coase, R., (1960), <i>The Problem of Social Cost</i> , Journal of Law and Economics, Vol. 3, October); Pejovich, S., (ed.), (1997), <i>The Economic Foundations of Property Rights</i> , Edward Elgar, Cheltenham, UK; Posner, R. A., (2011), <i>Economic Analysis of Law</i> , Walters – Kluwer, Austin, Boston, Chicago, New York; Schäfer, H.B. and Ott, C., <i>The Economic Analysis of Civil Law</i> , Edward Elgar, Cheltenham, UK Northampton, MA, USA, Springer-Verlag 2004; Shavell, S. (2009), <i>Темељи економске анализе права</i> , МАТЕ, Загреб			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

<i>Рачуноводство за правнике</i>
Наставник: проф. др Бранко Радуловић
Статус предмета: изборни – Правно-економски модул
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета: Курс Рачуноводство за правнике има за циљ да: Пружи шири увид у изложеност савременој специјализованој терминологији рачуноводства, која је саставни део савременог пословног и финансијског права; Објасни неопходност примене законске и професионалне рачуноводствене регулативе; Укаже на разлоге за увођење Међународних рачуноводствених стандарда, Међународних стандарда ревизије, Међународних рачуноводствених стандарда за јавни сектор и Међународних стандарда финансијског извештавања; Развија способност студената да разумеју и анализирају финансијске (рачуноводствене) извештаје; Омогући разматрање специјалне правне везе и међузависности које се преплићу са финансијским аспектима фирми, финансијских институција, државе и грађана; Упозна студенте са карактеристикама и циљем вођења рачуноводства реалног сектора, као и јавног сектора; Укаже на неопходност контроле и ревизије средства и реалног и јавног сектора, и то како са финансијско-рачуноводственог аспекта, тако и са правног.
Исход предмета: Студенти ће стећи знање и овладати способностима неопходним за тумачење рачуноводствене регулативе (законске и професионалне), а такође разумети значај рачуноводствених и ревизорских извештаја. Од студената се очекује да се успешним усвајањем курса оспособе за примену принципа савременог финансијског и буџетског рачуноводства, на основу циљева и делокруга МРС, МСР, МРСЈС, МСФИ, који у Србији имају законску снагу.

Садржај предмета: Рачуноводство (појам, предмет, прописи).Закон о рачуноводству и ревизији (примена и коментар); Међународни рачуноводствени стандарди (примена, коментар, садржај и детаљна обрада броја најчешће коришћених стандарда). Међународни стандарди финансијског извештавања (примена, садржај, коментар); Обавезни финансијски извештаји (Биланс стања, Биланс успеха, Биланс новчаних токова) – функција, садржај, примери. Основне рачуноводствене категорије (капитал, имовина, добитак/губитак, амортизација, вредности средстава, контни оквир за реални сектор). Ревизија финансијских извештаја (појам, задаци, коментар, примери); Међународни стандарди ревизије (примена, коментар). Закон о буџетском систему (појам јавног сектора, јавних финансија – садржај и коментар закона). Међународни рачуноводствени стандарди за јавни сектор (примена, коментар). Специфичности буџетског рачуноводства (Уредба о буџетском рачуноводству и Контни оквир за буџетско рачуноводство). Финансијски извештаји за буџетске кориснике и њихова ревизија (Врховна државна ревизија)			
Литература: Обавезна литература: Вера Леко, Рачуноводство I и II, Завод за издавање уџбеника, Београд, 2015. Вера Леко, Методологија буџетског рачуноводства, Економски институт Универзитета у Београду, Београд, 2005, К. Шкарић-Јовановић, Финансијско рачуноводство, Економски факултет Универзитета у Београду, Београд, Закон о рачуноводству, „Сл. гласник РС“, бр. 62/2013. Закон о ревизији, „Сл. гласник РС“, бр. 62/2013., Закон о буџетском систему, „Сл. гласник РС“, бр. 54/2009, 73/2010 и 101/2010, 1010/2011, 93/2012, 62/2013-испрв., 108/2013, 142/2014, 68/2015 – и др.закон, 103/2015 и 99/2016., Уредба о буџетском рачуноводству, „Сл. гласник РС“, бр. 125/2003 и 12/2006, Закон о порезу на добит правних лица, „Сл. гласник РС“, бр. 25/2001, 80/2002, 43/2003, 84/2004, 18/2010, 101/2011, 119/2012, 108/2013, 68/2014, 142/2014, 91/2015 – аутентично тумачење, и 112/2015. Закон о Државној ревизорској институцији, „Сл. гласник РС“, бр. 101/2005, 54/2007 и 36/2010., Међународни рачуноводствени стандарди – IFAC-ов приручник, Међународни стандарди финансијског извештавања – IFAC-ов приручник, Међународни рачуноводствени стандарди за јевни сектор – IFAC-ов приручник Допунска литература: Вера Леко, Буџетски поступак и контрола буџета , Књига 2, Правни факултет и Министарство финансија и економије, Београд, 2004., Stiglitz E.Y.: Економија јавног сектора , Економски факултет, Београд, 2005. Вера Леко, Даница Леко: Методологија државне ревизије јавних средстава , Економски институт, Београд, 2008.			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Економска политика
Наставници: проф. др Емилија Вукадин, проф. др Бранко Радловић
Статус предмета: изборни – Правно-економски модул
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета: Предметни курс има за циљ да упозна студенте са методолошким, практичним и теоријским аспектима економске политике, оспособљавајући их за разумевање акција економске политике, економских функција државе и значаја основних системских закона у дејству економске политике и одвијању привредних токова. Посебно се обрађују варијације примене експанзионих и рестриктивних мера економске политике са циљем одржања макроекономске равнотеже и одрживог привредног раста. Дејство економске политике се објашњава на примеру Србије и

чланица Европске уније, укључујући специфичности које потичу од различитих нивоа на којима се она конципира. Курс укључује и питање економске политике привреда у транзицији и процес европских интеграција.			
Исход предмета: По завршеном курсу студенти ће: стећи знање о акцији економске политике и њеном утицају на економску, социјалну, правну и политичку сферу друштвеног живота; разумети економске функције државе, односно њених органа; стећи знање о улози и делатности јавноправних институција у функцији субјеката економске политике ; моћи да схвате значај стабилности правног система за ефикасност економске политике; разумети карактер и узрок промена макроекономских категорија као што су друштвени производ, инфлација, платни биланс, девизни курс, јавни дуг и др. преко примера узетих из праксе развијених земаља, а посебно из привредне праксе Србије; разумети дејство експанзионих и рестриктивних мера фискалне и монетарне политике појединачно и у њиховој комбинацији; упознати карактер и последице процеса глобализације на токове светске привреде и на националну економску политику; с обзиром да Србија треба да започне преговоре за придруживање ЕУ, студенти ће се упознати са основним одликама економског система и политике ЕУ.			
Садржај предмета: 1. Механизам деловања економске политике, 2. Елементи економске политике; 3. Концепт и ефикасност економске политике; 4. Друштвени производ и привредни раст; 5. Формирање агрегатне тражње и понуде; 6. Стабилизациона економска политика, 7. Понуда новца и тражња за новцем, 8. Узроци и последице инфлације; 9. Спољнотрговинска и девизна политика, 10. Глобална економска политика; 11. Формирање, заједничко тржиште и заједничке политике ЕУ.12. ЕМУ и процес проширења ЕУ (економске консеквенце), 13. Економска политика транзиторних привреда; 14. Привреде у транзицији и ЕУ.			
Литература: Обавезна литература: др Емилија Вукадин, др Миролуб Лабус, Економска политика за правнике, Београд, 2012., М. Бурда, Ч. Виплош, Макроекономија, ЦЛДС, 2004., N. Acocella, Načela ekonomske politike – vrijednosti i tehnike, Mate, Zagreb, 2005., R. Dornbusch, S. Fischer, R. Startz, Macroeconomics, Mc. Graw - Hill, 9th edn. 2004. Допунска литература: Б. Димитријевић, Н. Фабрис, Економска политика, теорија и анализа, Економски факултет Београд, 2007., Р. Болдвин, Ч. Виплош, Економија европских интеграција, Београд, 2010., Paul De Grauwe, Економија монетарне уније, 2004., Elhanan Helpman, The mistery of Economic Growth, Harvard University Press 2004, М. Bruno Crises, Stabilization and Economic Reform – Therapy by Consensus, Clarendon Press, Oxford 1993.			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Теорија државе и права	
Наставници: проф. др Драган Митровић, проф. др Радмила Васић, проф. др Јасминка Хасанбеговић, проф. др Миодраг Јовановић, проф. др Горан Дајовић, доц. др Бојан Спаић и доц. др Милош Здравковић	
Статус предмета: обавезан – Правно-теоријски модул, Теоријско-правни под-модул	
Број ЕСПБ: 20	
Услов: није предвиђен	
Циљ предмета: Курс за главни циљ има да полазнике мастер студија упуту у мултидисциплинаран начин размишљања о најмодернијим правнотеоријским проблемима, да прошири њихово претходно знање, као и да их оспособи за критичко правничко размишљање које ће им развити осећај за	

препознавање истинских вредности, а у практичном раду и животу избрусити осећај врхунске професионалне одговорности унутар оквира неопходног легализма који се увек очекује или захтева од правника.
Исход предмета: Упућивање студената у резултате традиционалних и најновијих правнотеоријских истраживања у свету која имају за циљ објасне друштвене и државно-правне промене које доводе до настанка нових образаца друштвеног и државно-правног организовања.
Садржај предмета: 1. Општа знања о правној теорији и њен однос према научним правним и неправним дисциплинама, као и према наднаучним правним дисциплинама; 2. Утопистичке теорије о држави (Платоново утопистичко-идеалистичко учење; Средњовековне утопије Т. Мора, Т. Кампанеле и других; Учења социјалиста-утописта; Учења анархо-социјалиста и анархиста); 3. Природноправне и етичкокултуралистичке теорије о држави (Аристотелово рационалистичко природноправно учење; Хеленски период и римска политичка мисао; Хришћанска филозофско-теолошка учења; Уговорне природноправне теорије; Учења о држави као умној појави; Учења о држави као моралној и културној идеји); 4. Правне теорије о држави (Учења о држави као правној појави; Учења о границама државне интервенције); 5. Социолошке теорије о држави (Теорије о постанку државе; Теорије о друштвеној улози државе); 6. Политичке теорије о држави (Марксистичке и новомарксистичке теорије; Теорије политичке класе као политичке елите; Савремене политичке теорије елите; Савремене политичке теорије класе; Теорија градације слојева; Теорије групног плурализма; Функционалне теорије; Системске и кибернетичке теорије); 7. Правна теорија државних облика; 8. Природноправне теорије (Старогрчка и староримска природноправна учења; Црквено природноправно учење; Рационалистичке природноправне теорије; Уговорне природноправне теорије; Немачки правни идеализам; Препород природног права; Савремена природноправна учења); 9. Априористичко-феноменолошке, егзистенцијалистичке, формалне и културалистичке теорије; 10. Позитивистичке правне теорије (Догматичке правне теорије; Нормативистичка и аналитичка правна теорија; Енглеска аналитичка јуриспруденција; Америчка аналитичка јуриспруденција; Амерички правни реализам; Скандинавски правни реализам); 11. Социолошке правне теорије (Органско-биолошко правно учење; Школе циљне, интересне и вреднујуће јуриспруденције; Школа слободног стварања права; Солидаристичка правна теорија; Теорије социјалног плурализма; Социјално-антрополошки правни плурализам; Француски правни модернизам; Америчка социолошка јуриспруденција; Историчистичка социолошка правна теорија; Марксистичка теорија права; Покрет Критика права); 12. Интегралне и мултидисциплинарне правне теорије (Покрет Критика правних студија; Феминистичка јуриспруденција; Школа економске анализе права; Конституционалистичке правне теорије; Мултикултуралистичке правне теорије; Комунитаристичке правне теорије; Супертеорија система и кибернетичка јуриспруденција; Биоетичка правна теорија; Покрет права и књижевности); 13. Теорије о односу државе и права (Теорије о независности државе од права; Теорије о првенству државе над правом; Теорије о првенству права над државом; Теорије о јединству државе и права; Теорије о повезаност државе и права; Теорије о релативној самосталности државе и права); 14. Размишљање о могућностима заснивања универзалне холистичке правне теорије.
Литература: Обавезна литература: I Проблем дефинисања права Херберт Харт, Дефиниција и теорија у јуриспруденцији, у <i>Огледи из јуриспруденције и филозофије</i>, Правни факултет, Београд, 2016; Robert Alexy, 'On the Concept and the Nature of Law' (2008) 21 <i>Ratio Juris</i> 3: 281-299. II Основ важења позитивног права Hans Kelsen, 'On the Basic Norm' (1959) 47 <i>California Law Review</i> 1: 107-110.; Херберт Харт, <i>Појам права</i>, (Правни факултет, Београд, 2013) (поглавља 5 и 6); III Право и принуда Ханс Келзен, <i>Чиста теорија права</i>, Гутенбергова галаксија, Београд, 2000, стр. 35-53.; Норберто Бобио, <i>Право и сила</i>, у Радомир Лукић (ур.), <i>Зборник за теорију права</i>, св. III, САНУ, Београд, 1987, стр. 329-340.; Коста Чавошки, Радмила Васић, <i>Увод у право</i>, Београд, 2004 (и каснија издања) ("Држава као надмоћна сила, законита власт и легитимна заједница у делу Тита Ливија", стр.105-109; "Три лица државе: сила, власт и ауторитет", стр.109-113) IV Право и правда Густав Радбрух, 'Пет минута филозофије права' и 'Законско неправо и надзаконско право', у

Филозофија права (Београд: Правни факултет, 1998), стр. 209-211 и 222-232.; Стеван Врачар, 'Универзалност принципа правде', у Милош Кнежевић (ур.), *О правди и правичности* (Београд: Дом културе Студентски град, 1995); стр. 37-47.

V Тумачење права

Хаим Перелман, *Право, морал и филозофија*, Нолит, Београд, 1983 (поглавља 5, стр. 95-104 и 13, стр. 174-181).

VI Правна држава/владавина права Д. Баста и Д. Милер (ур.), *Правна држава – Порекло и будућност једне идеје* (Београд: Правни факултет и Центар за публикације, 1991); Р. Васић, *Правна држава и транзиција. Теоријски модел и контекстуално условљавање*, Досије, Београд 2004, стр. 9-36.

VII Теоријска промишљања модерне државе

Клаус Офе, *Модерност и држава*, Филип Вишњић, Београд, 1999, стр. 95-131.

VIII Недемократски политички пореци

Хана Арент, *Извори тоталитаризма*, Феминистичка издавачка кућа 94., Београд, 1998, (поглавље 12, стр. 397-467).

Допунска литература:

I Проблем дефинисања права

Драган М. Митровић, *Теорија државе и права*, Досије студио, Београд, 2010, стр. 188-221. и 279-349.

II Основ важења позитивног права

Роберт Валтер, Основна норма у систему Чисте теорије права, у *Три пирлога чистој теорији права*, Досије, Београд, 1999, стр. 15-35.; Коста Чавошки, Радмила Васић, *Увод у право*, Београд, 2004 (и каснија издања), ('Хартова замисао системског квалитета права') стр. 43-51.

III Право и принуда

Радмила Васић, 'Постмодерна (де)конструкција силе у праву', у *Теорија, филозофија и социологија права у свету*, Београд, 1998, стр. 151-160.

IV Право и правда

Божидар С. Марковић, *О праведном праву*, (Нови Сад: Visio mundi academic press, 1884) стр. 15-26 и 72-80.

V Тумачење права

Коста Чавошки, Радмила Васић, *Увод у право*, Београд, 2004 (и каснија издања) ("Судија као логички аутомат - 'механичка јуриспруденција'", стр. 489-493; "Стваралачка јуриспруденција", стр. 493-500; "Саобраћавање општег закона правичности у појединачном случају", стр. 508-514); Јасминка Хасанбеговић, *Топика и право*, ЦИД, Подгорица, 2000, стр. 506-527.

VI Правна држава/владавина права

Jeremy Waldron, 'The Rule of Law', *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Fall 2016 Edition), Edward N. Zalta (ed.), <https://plato.stanford.edu/archives/fall2016/entries/rule-of-law/>

VII Теоријска промишљања модерне државе

Дејвид Хелд, *Демократија и глобални поредак*, Филип Вишњић, 1997, стр. 123-167.

VIII Недемократски политички пореци

Коста Чавошки, *О непријатељу*, Просвета, Београд, 1989, стр. 165-228.

Број часова активне наставе: 150	Теоријска настава: 75	Практична настава: 75	
Методe извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Холизам и право			
Наставник: проф. др Драган М. Митровић			
Статус предмета: изборни – Правно-теоријски модул, Теоријско-правни под-модул			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Упућивање студената у холистички начин размишљања о најмодернијим правнотеоријским проблемима, проширивање њиховог претходног знања, као и оспособљавање за критичко правничко размишљање које ће им развити осећај за препознавање истинских вредности, а у практичном раду и животу избрусити сећај врхунске професионалне одговорности унутар оквира неопходног легализма који се увек очекује или захтева од правника. И све то у духу схватања да је све што постоји – једна целина.			
Исход предмета: Студенти ће стећи основна и проширена теоријска знања о холистичком приступу праву. Такође, они ће савладати домаћу и инострану правну терминологију из ове области и развити критички начн размишљања о феноменима државе и права.			
Садржај предмета: 1. Преглед мултидисциплинарних теорија и холистичких учења; 2. Савремене научнофилозофске претпоставке холистичког учења: антропичка парадигма и однос теорије антропичког космолошког начела и традиционалних антрополошких учења; телеолошка парадигма и теорија морфогенетских поља; холографска парадигма или посматрач и његово разумевање света. 3. Ред и неред као холистички појмови. Шта је холизам. Онтолошки, процесуални и орагански холизам. Паралелизам науке и мистике. Холизам у египатској космогонији, источњачким учењима, филозофији и науци. Холизам у психологији, уметности, моралу и религији. 4. Холистичко-хеуристички проблем посматрача или епистемологија са субјектом сазнања. Ко уопште може да буде посматрач у праву и у чему се састоји његова улога? Идеја о посматрачевом учешћу и његовој улози. Имплицитни и експлицитни поредак у свету и праву. Холистичка претпоставка о постојању више светова. Концепција света у слици вечног враћања Хорха Луис Борхеса, Дејвида Хјума и Фридриха Ничеа. Завршно разматрање о целини. Холистички свет права. 5. Учење о целини или холистички свет права у правној филозофији и теорији. Тзв. примитивни холизам (Клод Леви-Брил). Тзв. модерни холизам (Талес, Хераклит, Лајбниц, Спиноза, Дриш). Холистички идеализам (Кант, Шелинг, Хегел, новохегелијанци). Холизам историјске правне школе. Биолошки холизам у тзв. органским теоријама о праву и држави (Краузе, Спенсер, Гирке, Шефел, Блунчли). Социолошко-солидаристичка варијанта холизма у учењу Леона Дигија. Вулгарни холизам. Вредни примери у српској филозофији и теорији права. Холистичка космолошка правна теорија Глигорија Гершића. Холизам у правној теорији Ђорђа Тасића и Радомира Лукића. Право као холистичка појава. 6. Правни холизам - Богишићево упутство. Спољашњи (шири и ужи, непосредни и посредни) правни холизам или повезаност права и државе са стварним светом. Узроци, услови и средства помоћу којих се остварује веза света и права. Унутрашњи (шири и ужи) правни холизам или повезаност између права и државе и унутар њих. Чиниоци, услови и средства за повезивање права и државе. Државна рационализација права. Правна рационализација државе. Повезаност унутар права и државе – системност као синоним за унутрашњи правни холизам у ужем смислу и за начела државно-правне организације. Холизам у кинеском, индијско-браманском, јеврејском и мухамеданском праву. Развој европског права и правне науке. Европско континентално и англосаксонско право. Виртуелни холизам или однос државе и права као појава стварног и виртуелног света. 7. Заједничко размишљање и, евентуално, излагање о могућностима заснивања универзалне холистичке правне теорије.			
Литература: Обавезна: Драган М. Митровић, <i>Пут права - Холистичка парадигма света и права у светлу теорије хаоса и правне теорије</i> , Службени лист, Београд, 2000, стр. 333.			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60

колоквијум-и			
семинар-и	20		

<i>Морал и право</i>
Наставници: проф. др Радмила Васић, проф. др Миодраг Јовановић и остали наставници на предмету Увод у право
Статус предмета: изборни – Правно-теоријски модул, Теоријско-правни под-модул
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета: Курс има за циљ да понуди најпре кратку рекапитулацију основних питања и конвенционалних одговора у проблемском пољу односа права и морала на начин на који то чине западна правна теорија и филозофија права, показујући теоријске резултате као органски израсле из кондензованог историјског искуства друштва. У та питања свакако спада, и то као претходно, утврђивање специфичне суштине права и морала, карактера обавезности једног и другог нормативног система, односно њихових правила, а затим и утврђивање разлика и сличности међу њима у погледу обавезности. Показаће се два супротстављена и, могло би се рећи, конвенционална става: брига права за моралне вредности, у јуснатуралистичкој перспективи, и индиферентност „наредбе под претњом“ према моралном добру, у јуспозитивистичким концепцијама.
Исход предмета: Упознавање студената с основним проблемима у односима између појма права и морала и оспособљавање студената за сагледавање динамике овог односа у правној пракси и уопште у друштвеним односима.
Садржај предмета: 1. <i>Уводне теме</i> Појмовно разграничење права и морала Правна обавезност и правна обавеза Морална обавезност и морална обавеза Испуњавање правних и моралних обавеза 2. <i>Правни позитивизам</i> Раздвајање права и морала Бентамов утилитаризам и право као кодификована заповест Право као заповест суверене власти у Остиновој јуриспруденцији Хартова критика позитивистичког раздвајања права и морала 3. <i>Постпозитивизам</i> Конституционалистичке теорије (Дворкин, Алеху, Нино) Природноправне теорије (Фулер, Финис) 4. <i>Морални и правни критеријуми као одређујуће димензије правне заједнице</i> Морална садржина правних начела Етички вид правних појмова Непоклапање или супротстављање садржине појмова са етичког и правног становишта Морално и правно вредновање људских чина - Примена етичког и правног расуђивања на специфична питања и области
Литература: Обавезна литература: (одговарајући делови): Х. Перелман, <i>Право, морал и филозофија</i> , Нолит, Београд 1983 (поглавље 15, 199-206); Х. Харт, <i>Појам права</i> , Правни факултет у Београду и Службени гласник, Београд 2013 (Правда и морал, 213-241; Право и морал, 243-268); Х. Харт, <i>Огледи из филозофије права</i> , Плато, Београд 2003 (Позитивизам и раздвајање права и морала, 54-98); L. L. Fuller, <i>The Morality of Law</i> , Yale University Press, New Haven and London 1964 (chapters I и II, 3-94); А. Кауфман, <i>Право и разумевање права. Основни проблеми херменеутичке филозофије права</i> , Гутембергова галаксија, Београд-Ваљево, 1998 (О проблему противречности у оценама између права и морала, 175-197); J. Raz, <i>The Morality of Freedom</i> , Clarendon Press, London 1988; Р. Дворкин, <i>Царство права</i> , ЦИД, Подгорица 2003.

Допунска литература: Р. Д. Лукић, <i>Социологија морала</i> , САНУ, Београд 1974 (Појам и развој социологије морала, 3-93); Р. Васић, <i>Правна држава и транзиција. Теоријски модел и контекстуално условљавање</i> , Београд 2004 (Правна природа и функција лустрације. Прилог појму /правне/ одговорности, 102-135); Р. Васић, <i>Радомир Д. Лукић: могућност заснивања социологије морала. У: Сто година социологије у Србији, Сосиолошки преглед</i> , год. XLVI (2012), бр. 2 (посебно издање), Београд 2012, 393-413			
Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5	
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Теорија о субјективним правима			
Наставник: проф. др Миодраг Јовановић			
Статус предмета: изборни – Правно-теоријски модул, Теоријско-правни под-модул			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Циљ предмета је да се студенти мастер студија правнотеоријског смера упознају са различитим теоријским приступима проучавања субјективних права. Поред историјског развоја различитих теоријских погледа на концепт субјективних права и њихове класификације (Георг Јелинек, Весли Хохфелд) акценат ће бити стављен на кључне школе мишљења, попут теорије избора Херберта Харта и интересне теорије Џозефа Раза. Поред тога, студенти ће бити упознати и са различитим димензијама проучавања субјективних права – нормативним, аналитичким и емпиријским (Џулс Колмен, Роберт Алекси). У последњем делу, испитаће се заснованост издвајања људских права као посебног типа субјективних права, као и могућност заснивања нових концепата, попут колективних права.			
Исход предмета: Након одслушаног курса и положеног испита, студенти ће бити способни да доносе аналитичке судове о томе која од теорија субјективних права је усвојена у датом позитивноправном контексту; да критички промишљају о нормативним оправдањима за усвајање различитих теоријских модела; да врше упоредну анализу предности и недостатака постојећих теорија у различитим областима права (јавном и приватном праву).			
Садржај предмета: У првом делу курса, студенти ће се упознати са дилемама у погледу прецизног датирања концепта субјективних права – нпр. да ли се тај концепт може везивати за <i>obligatio</i> у римском праву или је, пак, реч о знатно млађем правном концепту, по неким тврдњама, из 14. или 15. века. У следећем кораку, упознаће се с ранијим теоријама о природи субјективних права, како у англо-америчкој литератури (Остинова 'will theory', Бенгамова 'benefit theory'), тако и у немачкој романистичкој литератури (Виндшајдова 'will theory' и Јерингова 'interest theory'). Затим ће акценат бити стављен на савремене верзије ових теорија, Хартову 'choice theory', као и 'interest theory', која се уобичајено везује за Раза и Мек Кормика. Надаље, студенти ће се упознати с најпознатијим класификацијама субјективних права, оним Георга Јелинека и Веслија Хохфелда, и њиховом применом у сферама јавног и приватног права. Овај део биће закључен систематизацијом разматрања о проблематици субјективних права, који су понудили, с једне стране, Алекси, а с друге, Колмен и Краусова. Најзад, биће размотрена и Келзенова деконструкција концепта субјективних права унутар његове Чисте теорије права. У последњем делу курса, биће размотрена заснованост засебног теоријског и позитивноправног третирања људских права, како на уставном, тако и на међународноправном нивоу. Такође, биће отворена питања могућег заснивања нових типова субјективних права, попут колективних права и њихов однос са постојећим индивидуалним правима, посебно људским правима.			
Литература: Обавезна литература:			

Hohfeld, Wesley N., Fundamental Legal Conceptions (New Haven: Yale UniversityPress, 1964).; Coleman, Jules and Kraus, Jody, ‘Rethinking the Theory of Legal Rights’, The Yale Law Journal 7 (1986) 95: 1335–71.; Jovanović , Miodrag, Collective Rights – A Legal Theory (Cambridge: Cambridge University Press, 2012).

Допунска литература:
Bobbio, Norberto, The Age of Rights (Cambridge: Polity Press, 1996); Freeman, Michael, ‘Are There Collective Human Rights?’, Political Studies, (1995)43: 25–40.; MacCormick, Neil, ‘Rights in Legislation’, in P. M. S. Hacker and Joseph Raz (eds.), Law, Moralityand Society – Essays in Honor of H. L. A. Hart (Oxford: Clarendon Press,1977), pp. 189–209.

Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5	
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

<i>Социологија права</i>
Наставници: проф. др Саша Бован, проф. др Данило Вуковић
Статус предмета: обавезни – Правно-теоријски модул, Социолошко-правни под-модул
Број ЕСПБ: 20
Услов: није предвиђен
Циљ предмета: Циљ предмета је да студенти прошире и продубе своје знање из социологије права.
Исход предмета: Студенти треба да стекну виши ниво знања и да овладају вештинама које им омогућају да критички разматрају проблематику социологије права, као и њихово оспособљавање да предузимају своја прва научна истраживања.
Садржај предмета: обухвата кључне и актуелне проблеме социологије права и основа методологије друштвених наука: - настанак социологије права, њени основни теоријско-епистемолошки и методолошко-истраживачки проблеми и савремени токови; - проблеми друштвеног деловања и нормативног усмеравања људског понашања; - начела научног сазнања и проблеми методологије друштвених наука; - друштвени процеси и проблеми њихове правне регулације; - процеси људске и друштвено-економске репродукције и проблеми њихове правне регулације (рад и подела рада, производња и право, својина, правни аспекти популационих проблема); - друштвени односи у браку и породици, односи полова и генерација и проблеми њиховог нормативног уређивања; - однос друштвене структуре и правног система; - етнички односи и етничка правила; - правно регулисање друштвених неједнакости; - однос друштвених установа, организација и права; - однос културе и права и проблеми правне културе; - однос права и других друштвених норми (морал и обичаји); - чиниоци друштвеног развоја и проблеми рецепције и примене права; - друштвени ризици и правни изазови глобализације и настанак нових облика правау савременим друштвима.
Литература: Обавезна литература: Roach Anleu, Sharyn L. (2010), <i>Law and Social Change</i> , London: SAGE; Deflem, Mathieu (2008), <i>Sociology of Law</i> , Cambridge: CUP; Galligan, Denis and Marina Kurkchyan (eds.) (2003), <i>Law and Informal Practices: The Post-Communist Experience</i> , Oxford: Oxford University Press; С. Бован (1995), <i>Парадигматски корени социологије права</i> , Београд; (изабрани одељци) Допунска литература:

J. Станковић, <i>Основи опште социологије права</i> , I-III , Београд, 1996; А. Молнар, <i>Друштво и право</i> , I- II, Београд 1995.			
Број часова активне наставе: 150	Теоријска настава: 37,5		Практична настава: 37,5
Методe извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Правна култура
Наставник: проф. др Данило Вуковић
Статус предмета: изборни – Правно-теоријски модул, Социолошко-правни под-модул
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета: Курс Правна култура даје општи теоријски и методолошки преглед појма правне културе. Прве део курса посвећен је анализи појма правне културе и његовој вези са појмовима политичке и културе уопште. Други део курса посвећен је питањима операционализације и емпиријског истраживања правне културе. Студенти ће бити упознати са основним питањима истраживања вредности и ставова, као и са савременим националним и компаративним истраживањима правне културе. Курс садржи и самостални истраживачки рад о правној култури у Србији.
Исход предмета: Студенти овладавају концептом правне културе и његовим везама са појмовима политичке и културе уопште. Студенти се оспособљавају за проучавање правне културе и њен утицај на правне процесе.
Садржај предмета: - Појам правне културе - Операционализације правне културе (димензије правне културе) - Критике концепта правне културе - Правна култура и култура - Емпиријско истраживање правне културе - Емпиријско истраживање вредности: теоријска, методолошка и емпиријска питања - Емпиријско истраживање правне културе: студија случаја - Правна култура у Србији: самостални студијски истраживачки рад
Литература:
Обавезна литература: Galligan, D. J. and Kurkchian, M. (eds.) 2003. <i>Law and Informal Practices: The Post-Communist Experience</i> , Oxford: Oxford University Press (odabrana poglavlja), Gibson, J. L. and Caldeira, G.A., 1996. "The Legal Cultures of Europe", <i>Law & Society Review</i> 30 (1), pp. 55-86; Kurkchian, Marina (2005), „Researching Legal Culture in Russia“, u Banakar, Reza and Max Travers (eds.), <i>Theory and Method in Socio-Legal Research</i> , Oxford: Hart Publishing and The Oñati International Institute for the Sociology of Law; Пантић, Драгомир (2005), „Да ли су вредности грађана бивших комунистичких земаља сличне?“, Зборник Матице српске за друштвене науке, бр. 118-119, стр. 49-69; Vuković, D. and S. Cvejić 2014. "Legal Culture in Contemporary Serbia: Structural Analysis of Attitudes Towards the Rule of Law", <i>Annals of the Faculty of Law in Belgrade</i> , Vol. 63, No.3, pp. 52-73
Допунска литература: Kathryn, H., 2012. "Who Are the Legal Nihilists in Russia?" <i>University of Wisconsin Law School Legal Studies Research Paper Series Paper No. 1187</i> ; Friedman, L. M., 1969, "Legal Culture and Social Development", <i>The Law and Society Review</i> , Vol. 4, No. 1, pp. 29-44; Puchalska-Tych, B. and M. Salter 1996. "Comparing Legal Cultures of Eastern Europe: the need for a dialectical analysis", <i>Legal Studies</i> , Vol.16, No.2; Cotterrell, Roger (2006), <i>Law, Culture and Society. Legal Ideas in the Mirror of Social Theory</i> , Ashgate; Nelken, D. and J. Feest (eds.) 2001, <i>Adapting Legal Cultures</i> , Oxford: Hart Publishing and Oñati Institute for The Sociology of Law; Bryman, Alan 2001, <i>Social Research Methods</i> , Oxford:

Oxford University Press			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методe извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Социолошки метод у примени права	
Наставник: проф. др Саша Бован	
Статус предмета: изборни – Правно-теоријски модул, Социолошко-правни под-модул	
Број ЕСПБ: 10	
Услов: није предвиђен	
Циљ предмета: Курс Социолошки метод у примени права представља сложени интердисциплинирани напор да се разумеју утицаји институционалних и културних фактора на стварање и примену правних норми. У оквирима овог курса, правне норме се посматрају као део јавних (секторских) политика. Први део курса посвећен је општим питањима доношења закона, односа закона и јавних политика и концепта анализе јавних политика. У другом делу курса анализира се процес доношења закона и утицај институционалних фактора и друштвених интереса на овај процес. У овом делу курса циљ је да студенти уз помоћ наставника спроведу једну анализу случаја. У другом делу курса бавимо се утицајем институционалних фактора и културних вредности на примену права. У овом делу курса студенти ће добити и основне увиде у концепте социолошких квалитативних и квантитативних истраживања.	
Исход предмета: Студенти се упознају с теоријским оквиром и методолошким средствима за разумевање утицаја друштвених фактора (институција и вредности) на стварање и примену права. Студенти се оспособљавају за продубљено проучавање ових тема.	
Садржај предмета 1. Закони и јавне политике 1.1. Доношење закона 1.2. Закон и јавне политике 1.3. Увод у анализу јавних политика 2. Доношење законе 2.1. Институционална социолошка анализа 2.2. Друштвени интереси и закони: студија случаја 3. Примена права 3.1. Институционални оквир примене права: студија случаја 3.2. Културне вредности и примена права 3.3. Социолошко истраживање вредности: теоријска, методолошка и емпиријска питања Социолошко-правна анализа примене права: самостални студијски истраживачки рад	
Литература: Обавезна литература: Бован, Саша, „Правна херменеутика између логики и филозофије“, Београд, 2014; Freeman, Michael (2005), „Law and Sociology“ in Michael Freeman (ed), <i>Law and Sociology</i>, Oxford: Oxford University Press.; Galligan, Denis (2007), <i>Law In Modern Society</i>, Oxford: OUP.; Steinmo, Sven (2008), “What is Historical Institutionalism?” in Donatella Della Porta and Michael Keating (eds.), <i>Approaches in the Social Sciences</i>, Cambridge UK: Cambridge University Press.; Portes, Alejandro (2010), <i>Economic Sociology</i>, Princeton: Princeton University Press. Допунска литература: García-Villegas, Mauricio (2006), „Comparative Sociology of Law: Legal Fields, Legal Scholarships, and Social Sciences in Europe and the United States“, <i>Law and Social Inquiry</i>, Vol.31, Issue 2, pp.343-382.; Banakar, Reza and Max Travers (eds.) (2005), <i>Theory and Method in Socio-Legal Research</i>, Oxford: Hart Publishing and The Oñati International Institute for the Sociology of Law.; Nee, Victor (2005), „The New	

Institutionalism in Economics and Sociology“ in Neil J. Smelser and Richard Swedberg (eds.), <i>The Handbook of Economic Sociology</i> , Princeton and Oxford: Princeton University Press.; Griffiths, John (2003), „The Social Working Of Legal Rules“, Journal of Legal Pluralism No.48.; Ewald, William (1995), ‘Comparative Jurisprudence (II): The Logic of Legal Transplants’, <i>American Journal of Comparative Law</i> , Vol.43, No.4, pp. 489-510.			
Број часова активне наставе: 75		Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

<i>Савремене политичке теорије</i>
Наставник: проф. др Драгица Вујадиновић
Статус предмета: изборни – Правно-теоријски модул, Социолошко-правни под-модул
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета: Упознавање студената с савременим политичким теоријама.
Исход предмета: Курс је посвећен продубљеном пручавању модерних и савремених политичких теорија. Курс обухвата главне теме и концепције у савременој европској политичкој мисли и са њом повезаним правним схватањима. Укључене су релевантне теоријске традиције и идеолошке перспективе, укључујући и оне најновије, које се развијају под утицајима глобализације, постмодернизма и савременог развоја културе људских права, као што су феминистичка, и еколошка политичка теорија, савремена републиканска теорија и теорија цивилног друштва, теорија правде, теорија мултикултурализма.
Садржај предмета: ЛИБЕРАЛНА ПОЛИТИЧКА ТЕОРИЈА (Класични либерализам Политички (социјални) либерализам Либертаријанизам (тржишни либерализам) и неолиберализам); КОНЗЕРВАТИВНА ПОЛИТИЧКА ТЕОРИЈА (Традиционални органски конзервативизам, Демокришћанска политичка традиција, Индивидуалистички (либертаријански) конзервативизам, Нео-конзервативизам и Нова десница); СОЦИЈАЛИСТИЧКА ПОЛИТИЧКА МИСАО (Анархизам - централне теме, Марксизам - кључне концепције, Комунизам: лењинистичке концепције и "стаљинизам", Социјалдемократске концепције и социјална држава); ТЕОРИЈЕ ДЕМОКРАТИЈЕ (Класичне либерално-демократске теорије, Класичне теорије директне демократије, Савремене теорије демократије: компететивно-елистички модел, плуралистичка теорија демократије, модел партиципативне демократије, модел легалне (конституционалне) демократије); ЕЛИТИСТИЧКЕ ТЕОРИЈЕ (Конзервативне теорије елите, Либерално-демократске теорије елите, Критичка теорија елите); ТОТАЛИТАРИЗАМ (Главне теме и концепције у политичкој доктрини фашизма и нацизма, Основне концепције и карактеристике стаљинизма, Теорије о тоталитаризму); ТЕОРИЈЕ ПРАВДЕ (Џон Ролс, Роналд Дворкин, Јозеф Раз, Амарта Сен, Томас Скенлон); ФЕМИНИСТИЧКА ТЕОРИЈА (Радикални феминизам, Либерални феминизам, Социјалистички феминизам); МУЛТИКУЛТУРАЛИЗАМ (Шила Бенхабиб, Чарлс Тејлор); ТЕОРИЈЕ ГЛОБАЛИЗАЦИЈЕ; ТЕОРИЈА ЦИВИЛНОГ ДРУШТВА; ПОСТМОДЕРНЕ ПОЛИТИЧКЕ ТЕОРИЈЕ; САВРЕМЕНИ РЕПУБЛИКАНИЗАМ.
Литература: Обавезна литература: Вујадиновић, Д., <i>Политичке и правне теорије</i> , Правни факултет у Београду, Београд 1996. Допунска литература: Норман Бери, <i>Увод у модерну политичку теорију</i> , Београд 2007.; Валентини, Ф., <i>Модерна политичка мисао</i> , Загреб 1982.; Sabine, G.H., <i>A History of Political Theory</i> , Illinois 1973.; Јанош Киш, <i>Савремена политичка филозофија</i> , Београд 1990.; W. Kimlicka, <i>Contemporary Political Philosophy</i> , Oxford University Press; Марвин Пери, <i>Интелектуална историја Европе</i> , Београд 2000.; Ендру Хејвуд, <i>Политика</i> , Београд 2004.; Љубомир Тадић, <i>Наука о политици</i> , Београд 1996.; Војислав

Становчић, <i>Политичка теорија</i> , Београд 2006.; Ендру Хејвуд, <i>Политичке идеологије</i> , Београд 2005.; Џон Ролс, <i>Политички либерализам</i> , Филип Вишњић 1998.; Хелд, Д., <i>Модел демократије</i> , Загреб 1990.; Тодор Кулић, <i>Теорије о тоталитаризму</i> , Београд 1983.; Павићевић Вукашиновић, Г. <i>Политичке теорије и стварање западног модерног друштва</i> , Досије, Београд, 2006.			
Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5	
Методје извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Основни проблеми филозофије права	
Наставници: проф. др Јасминка Хасанбеговић, доц. др Бојан Спаић	
Статус предмета: обавезни – Правно-теоријски модул, Филозофско-правни под-модул	
Број ЕСПБ: 20	
Услов: није предвиђен	
Циљ предмета: Циљ предмета је да студенти прошире и продубе своја знања из области филозофије права које су стекли на основним студијама	
Исход предмета: Студенти треба да досегну продубљени ниво знања и вештине из ове области, који ће им омогућити да се припреме за критички разматрање проблематике филозофије права.	
Садржај предмета: 1. Историја филозофско правне мисли: а) Антика: Идеја правде закона и суда – од митова до логоса; Софисти; Класична учења – Платон и Аристотел; Епикур и стоици; Цицерон; б) Средњи век: Ранохришћанска мисао; Патристика – Аурелије Августин; Схоластика – Тома Аквински; в) Нови век: Почети у ренесанси, реформацији и противреформацији; Рационално природно право; Конституционализам и револуционарно природно право; Немачки идеализам; г) Савремено доба: Филозофија позитивног права, Право, феноменологија, егзистенција, Топика и нова реторика, Марксистичка критика права. 2. Филозофски приступ праву у целини: Стварност и вредност; Појам права; Вредност права; Сврха права; Важење права; Форма и материја права у историји; Право, морал и обичај; Правне вредности (правда, правичност, сигурност, сврсисходност, једнакост, слобода, солидарност); Моћ, сила и право; Религије, политичке идеологије, партије и правне идеологије, правна свест, правна култура и право; Питање најбољег поретка; Право као животна форма и алтернативне животне форме; Естетика права; Логика права и правне науке; Језик права и правни дискурс, право и литература (лепа књижевност). 3. Филозофски приступ појединим правним појавама: Правни системи и пореци (стварање права, надзирање и кажњавање, правне промене, правни транспланти); Норма и правна норма; Воља и одлука; Субјект-објект у праву; Лице и правно лице; Физичко лице; Идентитет (индивидуални, колективни, институционални); Правни однос; (Са)правност, уставност, законитост; Правна стања; Правни процеси; Санкција; Помиловање и милосрђе; Јавно и приватно право; Својина; Уговор; Брак; Црква, држава и право; Међународно право.	
Литература: Обавезна литература: Г. Радбрух, „Филозофија права“, Београд, 2016. и Љ. Тадић, „Филозофија права“, Београд, 2007. Допунска литература: Марковић Бојидар С., <i>Односи између позитивног и праведног права и Начела демократије, у О праведном праву</i> , Visio mundi academic press, Нови Сад, 1994.; Перелман Хаим, <i>Правно расуђивање и Проблем празнина у праву – Покушај синтезе</i> , у <i>Право, морал и филозофија</i> , Нолит, Београд, 1983.; Харт Херберт, <i>Има ли природних права?</i> , у <i>Огледи из филозофије права</i> , Плато, Београд, 2003. Врачар Стеван, <i>Универзалност принципа правде</i> , у <i>О правди и правичности</i> , приредио Милош Кнежевић, изд. Дом културе Студентски град, Београд, 1995	

Број часова активне наставе: 150	Теоријска настава: 75	Практична настава: 75	
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Српска филозофија права			
Наставници: проф. др Јасминка Хасанбеговић, доц. др Бојан Спаић			
Статус предмета: изборни – Правно-теоријски модул, Филозофско-правни под-модул			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: Упознавање с основним правцима, идејама и ауторима српске правне филозофије од њених почетака до краја двадесетог века.			
Исход предмета: Овладавање знањем о основним правцима, идејама и вредностима српске правнофилозофске традиције.			
Садржај предмета: 1. Јован Стерија Поповић – природно право; 2. Димитрије Матић – Кратак преглед историјског развитка начела права, морала и државе, Начела умног права; 3. Рајко Лешјанин – Главна начела и основна поњатија о човековој слободи и праву; 4. Глигорије Гершић – Теорија о повратној сили закона, Енциклопедија права; 5. Живојин М. Перић – Један поглед на еволуционистичку правну школу, О језику и законима, Нерешљиви проблеми у области права; 6. Живан Спасојевић – Аналогија и тумачење; 7. Тома Живановић – Систем синтетичке правне филозофије; 8. Теодор Тарановски – Енциклопедија права; 9. Евгеније Спекторски – Хуго Гроцијус као филозоф, Субјективизам и објективизам у правној теорији; 10. Ђорђе Тасић – Позитивно право као вредност и природно право, Извори позитивног права, Проблем мира у филозофији права, Правда, општи интерес и друштвени мир, О природном или идеалном праву, Модерни релативизам и проблем природног права, Правда и ред као принципи права; 11. Божидар С. Марковић – Оглед о односима између појма правде и развитка позитивног приватног права, Правичност као мисао и правно искуство, Правичност и правни поредак, Правичност као извор права; 12. Радомир Д. Лукић – Обавезујућа снага правне норме и проблем објективног права, О појму социологије права; 13. Михаило Ђурић.			
Литература: Обавезна литература: Данило Н. Баста, <i>Преображаји идеје права. Један век правне филозофије на Правном факултету у Београду (1841-1941)</i> , 2. изд. Београд, 2012. Допунска литература: Данило Н. Баста, <i>Право и слобода. О перспективи слободе у страној и нашој правној филозофији</i> , Сремски Карловци – Нови Сад, 1994. Милијан Поповић, <i>О филозофији права код Срба</i> , Београд, 2000.			
Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5	
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Правно расуђивање			
Наставници: проф. др Јасминка Хасанбеговић, проф. др Миодраг Јовановић, проф. др Горан Дајовић, доц. др Бојан Спаић, доц. др Милош Здравковић			
Статус предмета: изборни – Правно-теоријски модул, Филозофско-правни под-модул			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: није предвиђен			
Циљ предмета: У току курса се излажу и разматрају основи опште логике, правне логике и правне аргуметације у циљу упознавања са специфичностима и проблемима правног расуђивања. У првом делу семестра тежиште је на централним категоријама опште логике – појму, суду и закључку. Како засноваост правног расуђивања у општој логици не значи и то да се оно у потпуности може образложити средствима која нам формална логика ставља на располагање, ова се разматрања у другом делу семестра употпуњавају централним питањима теорије правне аргументације. У том смислу се излажу основна схватања аргументације као и појединости ових схватања. Посебна се пажња посвећује елементима структуре аргументативног поступка у праву – циљу, субјектима и аудиторијуму.			
Исход предмета: Упознавање студената с правном логиком и правним расуђивањем.			
Садржај предмета 1.1. Правна логика -Појам логике.Облици мисли. Појам - појам, врсте и односи међу појмовима 1.2. Суд - појам, врсте и односи међу судовима. Закључак - традиционално и савремено учење о закључку и логичке грешке у закључку 2. Правна аргументација 2.1. Појам аргументације - Аналитичка и дијалектичка расуђивања 2.2. Аргументација, логика, топка, реторика, херменеутика и друге сродне дисциплине 2.3. Структура аргументације 2.4. Циљ аргументације - одлучити, уверити, убедити и наговорити да се (не) прихвати (хипо)теза 2.5. Субјекти аргументације и статус учесника правне аргументације 2.6. Говорник 2.7. Парадигме говорника у праву - законодавац или само судија 2.8. Аудиторијум - универзални и партикуларни 2.9. Средства аргументације 2.10. Говор (дискурс) и језик - правни језик и језик права 2.11. Аргумент - појам и врсте 2.12. Аристотелова подела у "Топици" 2.13. Аристотелова подела у "Реторици" 2.14. Цицеронова подела 2.15. Перелманова подела 3. Историја учења о аргументацији			
Литература: Обавезна литература: Јасминка Хасанбеговић, <i>Перелманова правна логика као нова реторика</i>, Београд, Правни факултет, 2006. год. Допунска литература: Никола Висковић, <i>Аргументација и право</i>, Београд, Досије, 2004.; Гајо Петровић, <i>Општа логика</i>, Школска књига, Загреб, 1985.; Јасминка Хасанбеговић, <i>Топика и право</i>, Београд, ВИЗ/ЦИД, 2005.			
Број часова активне наставе: 75	Теоријска настава: 37,5	Практична настава: 37,5	
Методе извођења наставе: предавања, консултације, вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		